

Európa itt épül

JELENTÉS

az Európai Bizottság számára
az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program
2004. évi megvalósításáról

(az Európai Bizottság észrevételeivel)

Budapest
2006. április

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló.....	7
1. Bevezetés.....	13
2. A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai.....	15
2.1. A támogatások felhasználását befolyásoló társadalmi-gazdasági trendek	15
2.2. Országos, regionális és ágazati politikák hatása	15
2.3. A megvalósításban érintett más alapokkal való konzisztencia hatása.....	16
3. A prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények	19
3.1. A programszintű előrehaladás áttekintése	19
3.2. A prioritások és az intézkedések előrehaladásának bemutatása (pályázat- értékelés)	34
4. Pénzügyi megvalósítás	97
5. Programmenedzsment	103
5.1. Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten)	103
5.2. Pénzügyi ellenőrzés.....	109
5.3. Szabálytalanságok.....	112
5.4. Jelentés a megvalósítás során felmerült jelentős problémákról és az ezek megoldására meghozott Operatív Program Irányító Hatóság és Monitoring Bizottság intézkedésekről.	112
5.5. Operatív Program Technikai segítségnyújtás igénybevétele	120
5.6. Információs és tájékoztatási tevékenység	120
6. A közösségi politikákkal való összhang.....	125
Társadalmi befogadás	131
7. Globális támogatások	132
8. Pénzügyi tervezés	133
Táblázatok jegyzéke.....	135
MELLÉKLETEK	136

A használt rövidítések listája

AVOP	Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program
SAPARD	Agrár- és vidékfejlesztési Előcsatlakozási Program
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
PHARE	PHARE Előcsatlakozási Program
NFT	Nemzeti Fejlesztési Terv
EMOGA	Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap
HOPE	Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz
PKD	Program-kiegészítő Dokumentum
MB	Monitoring Bizottság
IH	Irányító Hatóság
DEB	Döntés-előkészítő Bizottság
TS	Technikai Segítségnyújtás
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
SFH	Standard Fedezeti Hozzájárulás
ÁFA	Általános Forgalmi Adó
EMIR	Egységes Monitoring Információs Rendszer
MK	Működési Kézikönyv
KTK	Közösségi Támogatási Keretet
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
AKI	Agrárgazdasági Kutató Intézetet
VÁTI	Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
ÉME	Éves Munkaerő Egység
FTE	Teljes munkaidősre átszámított foglalkoztatás
SFH	Standard Fedezeti Hozzájárulás
EBB	Európai Befektetési Bank
CMO	Közös Piaci Szervezet (Common Market Organization)

Vezetői összefoglaló

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program a komparatív előnyök hasznosításával alapvető fontosságúnak tekinti a **mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelését**, a termelők verseny-, piaci és jövedelem pozíciójának kedvezőbbé, biztonságosabbá tételét. A versenyképes gazdasági fejlődésre kevésbé alkalmas területeken pedig, a **fenntartható, többfunkciós mezőgazdaság kialakítását**, a társítható tevékenységek feltételeinek megteremtését szolgálja.

Az EU csatlakozásra való felkészülés és jogharmonizáció részeként **az uniós követelmények**, irányelvek, célkitűzések **fokozatosan beépültek a magyar jogrendszerbe** és a közigazgatásba. A jogharmonizációt hatékonyan segítették **az előcsatlakozási programok** (Phare, SAPARD), amelyek eredményeként elsősorban az intézményrendszer fejlődött, valamint jelentősen előrehaladt az uniós intézmények, valamint a működésüket segítő információs és nyilvántartási rendszerek kialakítása. Az intézményrendszer az egyes programok elkülönített kezelését, finanszírozását és ellenőrzését oldja meg. A párhuzamosan, illetve egymást követően megvalósuló programok (SAPARD, AVOP, NVT) közötti **koherencia és az elkülönítés elve** a megvalósítás, az intézményrendszer működése során **következetesen érvényesül**.

Az AVOP kiindulópontja a **helyzetértékelés**, a **SWOT analízis** és a **fejlesztési stratégia**. Az NFT-ben megfogalmazott prioritások közül a „termelőszektor versenyképességének javítása” prioritásra koncentrálnak, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) Orientációs Részlegéből, valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből (HOPE) támogatható intézkedésekre terjed ki. A koherencia elvét érvényesítve megteremti az Alap Garancia Részlegéhez tartozó célok és intézkedések interaktív kapcsolatrendszerét is.

Az AVOP intézkedéseinek végrehajtása a **Program-kiegészítő Dokumentum** alapján történik, amely az operatív programhoz képest részletesebb, pályázat-orientált leírást ad az intézkedésekről, valamint szabályozza a pályázó és a programban résztvevő hatóságok kapcsolatát, az értékelés (monitoring) folyamatát.

Az AVOP intézkedései

Tekintettel a támogató Alapok jellegére, az agrár- és vidékfejlesztés céljaira, a megvalósításukat szolgáló intézkedések és a támogatható tevékenységek kapcsolatrendszerére az AVOP **három** fő fejlesztési irányt, **prioritást** határoz meg, amelyekhez **8 intézkedés** (és megvalósításukat segítő Technikai segítségnyújtás), valamint **28 alintézkedés társul**. Az AVOP prioritásai és intézkedései az alábbiak:

1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

- 1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása
- 1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása

- 1.34. Fiatal gazdálkodók induló támogatása
- 1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

2. Prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

- 2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése

3. Prioritás: Vidéki térségek fejlesztése

- 3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
- 3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
- 3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése
- 3.4. LEADER+

4. Technikai segítségnyújtás

- 4.1. Technikai segítségnyújtás

Az **AVOP** végleges változatát Magyarország hivatalosan **2004. május 5-én nyújtotta be az Európai Bizottsághoz**. A dokumentum benyújtását – Németh Imre földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter és Mr. Fischler mezőgazdaságért felelős biztos közötti – politikai szintű megállapodás előzte meg 2004. januárjában. Az **AVOP-ot az Európai Bizottság 2004. június 21-én** a C(2004)2322 számú határozatában **hagyta jóvá**. (Az AVOP elfogadásának bizottsági hivatkozási száma: 2003 HU 061 PO 001)

A program intézkedéseire vonatkozó „előzetes” pályázati felhívások közzétételére 2004. március 31-én került sor, **a pályázatok benyújtására pedig – a pályázati csomagok véglegesítése és jóváhagyása után – 2004. május 3-tól volt lehetőség**. A pályázatok benyújtása folyamatosan történt, **feldolgozásuk 2004. október 1-jén kezdődött el**.

Az **AVOP PKD** első változatát a Monitoring Bizottság (MB) 2004. július 6-án fogadta el. Az MB tagok és a Bizottság észrevételei alapján véglegesített változat elfogadására 2004. augusztus 12. és 27. között lezajlott írásbeli eljárás keretében került sor. A végleges PKD-t az AVOP IH **2004. október 28-án** Magyarország Állandó Képviselétén keresztül hivatalosan is **benyújtotta az Európai Bizottsághoz**.

Forrásallokáció

Az AVOP két Alapból - az EMOGA Orientációs Részlegéből, valamint a HOPE-ből részesül, közösségi társfinanszírozás formájában. A HOPE forrásait kizárólag egyetlen intézkedés „1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása” használja fel.

Az intézkedésekre vonatkozó **forrásallokációt a PKD tartalmazza**, a források között **átcsoportosítás 2004-ben nem történt**. Az AVOP megvalósításához rendelkezésre álló összes **közkiadás 107,8 milliárd forint** (422 836 085 euró), amelyből 2004-ben 25,2 milliárd forint (98 856 084 euró) állt

rendelkezésre. A **közösségi hozzájárulás** döntő hányada (98,6%-a, 312 828 868 euró) az EMOGA-ból származik, a HOPE-ből finanszírozott támogatás (4 389 882 euró) aránya mindössze 1,4%.

Az AVOP költségvetéséből a program célkitűzéseinek megfelelően legnagyobb arányban (57,0%-kal) az 1. prioritás „A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” részesedik. A forrásokból „Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása” (2. prioritás) 14%-ot, „A vidéki térségek fejlesztése” (3. prioritás) pedig 26,5%-ot köt le. A technikai segítségnyújtás forrásai 2,5%-ot képviselnek.

Az AVOP megvalósulásának előrehaladása, a pályázatok értékelése

Az Operatív Program intézkedéseire, a nyolc pályázati felhívás és a Technikai Segítségnyújtás keretében összesen 3957 pályázatot nyújtottak be 2004. december 31-ig, melyek támogatási igénye összesen 92,3 milliárd Ft (362 078 735 euró) volt. A **fejlesztési források abszorpciós képességével kapcsolatos** korábbi **kételyek** tehát **nem igazolódtak**, ugyanis a benyújtott pályázatok támogatásigénye elérte a 2004-2006 között rendelkezésre álló közkiadás 85,6%-át, illetve 3,7-szer haladta meg a 2004. évi támogatási keretet. A feldolgozás kezdetéig (2004. október 1.) beérkezett nagy számú pályázat befogadása, értékelése lassan, de a körülményeket figyelembe véve kielégítő ütemben halad. A folyamat felgyorsulása a SAPARD-dal kapcsolatos teendők csökkenése, megszűnése után várható.

Az AVOP intézkedéseire benyújtott **3957 pályázatból** a jelentés határnapiáig **430 pályázatot (a beérkezett pályázatok 11%-a) fogadott be az MVH**. A befogadott pályázatokból pontozással 352 pályázat (a **befogadott pályázatok 82%-ának**) értékelése történt meg.

A **pályázatok további** bírálati szakaszai – a Döntés-előkészítő Bizottságok (DEB) és az Irányító Hatóság (IH) szintjei – **meglehetősen lassúak**. Az értékelt pályázatoknak csupán 9,6%-át (34 pályázat) tárgyalták meg a DEB-ek, az IH pedig a jelentés határnapiáig mindössze 26 támogató döntést hozott. A pályázatok előrehaladásában, a bírálat ütemében a három prioritás között lényeges különbség nem tapasztalható. Az előrehaladás mérsékelt ütemét jelzi, hogy az IH 26 pályázattal kapcsolatos pozitív döntése 483,9 millió Ft (1 897 714 euró) támogatási igényt jelent, amely a **2004. évi közkiadás 1,9%-a csupán**.

A **pályázatok** döntő többsége, **73,2%-a** (2 896 db) az **1. prioritás** („A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban”) intézkedéseire érkezett. A **2. prioritás** („Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása”) iránt, az intézkedés célja és kritérium rendszere miatt **szerényebb érdeklődés** mutatkozott. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálásához a beérkezett pályázatok **3,1%-a (124 pályázat)** kötődik. A vidéki térségek fejlesztésére irányuló 3. prioritás igen jelentős fejlesztési szándékot és támogatási igényt mobilizált. A pályázatok közel egynegyede (933 pályázat; 23,6%) a 3. prioritáshoz kapcsolódik. A Technikai Segítségnyújtás pályázatai az AVOP egészének megvalósulását segítik.

A beérkezett pályázatok prioritások szerinti megoszlása lényegében tükrözi az AVOP előzetesen kialakított fejlesztési irányait és a célkitűzések nagyságrendi arányait.

A beérkezett **pályázatok területi lefedettsége**, regionális megoszlása, **nagy szélsőségeket nem mutat**, de határozottan **jelzi** a területi differenciáltságból adódó **fejlesztések** különbségeit, **sajátosságait**. Az AVOP – mezőgazdasághoz különböző erősséggel kötődő– célkitűzései legnagyobb érdeklődést a kedvező adottságú, mezőgazdasági jellegű régiókban (Dél-, és Észak-Alföld, Dél-Dunántúl) váltottak ki.

Az AVOP intézkedéseire pályázó **kedvezményezettek legnépesebb csoportját** (41,4%-os részesedéssel) a **mikro-vállalkozások alkotják**. A mikro-vállalkozásokat a **belföldi természetes személyek, majd a non-profit szervezetek** követik. Számottevő arányt képviselnek a kis-, és középvállalkozások is. A kedvezményezettek összetétele a prioritások irányultságától függően változik.

A beérkezett **pályázatok minőségét** a pályázati gyakorlat és tapasztalat hiánya alapvetően befolyásolja. A minőségi kifogások között a jogosulatlanság, a formai hibák (és a hiánypótlás elmulasztása miatti) elutasítás, illetve a pályázó visszalépése említhető. Az említett indokok alapján a 2004 december 31-ig 126 pályázatot (a **beérkezett pályázatok 6,6%-át utasították el**). Az indokok közül a **jogosulatlanság és/vagy formai hiányosság** miatti elutasítás (az elutasított pályázatok 63,5%-a) volt a leggyakoribb. A visszalépett pályázatok aránya mindössze 6,4% (24 pályázat).

Az AVOP PKD módosításai

Míg az AVOP három prioritása között a pályázatok, az igényelt források a célkitűzésekhez igazodóan oszlottak meg, a **prioritások intézkedései, alintézkedései között indokolatlan aránytalanságok** alakultak ki. Ezek mérséklése érdekében néhány kiugróan sok pályázatot és forrásigényt vonzó intézkedés (alintézkedés) **átmeneti felfüggesztését** rendelte el az IH, tájékoztatva erről a Monitoring Bizottságot. A felfüggesztett intézkedések az alábbiak:

- 3.3. *"Falufejlesztés és - megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése"* intézkedés (a felfüggesztés időpontja: 2004. október 1.)
- 1.1.3. *"Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása"* alintézkedés (a felfüggesztés időpontja: 2004. november 5.)
- 3.2. *"Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése"* intézkedés, 3.2.21. *"Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása"* alintézkedése (a felfüggesztés időpontja: 2004. december 8.).

A pályázati intenzitás jelentős különbségeinek mérséklése, kezelhetősége miatt célszerű és szükségszerű módosításként vetődött fel az alintézkedések és tevékenységek esetében forrás-limitek képzése.

Az **AVOP Monitoring Bizottsága** – a 2004. július 6-i MB ülés alkalmával - a pályázatok minőségi jellemzői és a feldolgozás tapasztalatai alapján a tagszervezetek képviselőinek egyetértésével az alábbi területeken **módosította a pályázati kiírások kritérium rendszerét**:

- a pályázatok esélyegyenlőséget biztosító kritériumainak erőteljesebb megjelenítése és érvényesítése a pályázatok elbírálásánál,
- a PKD-ban szereplő életképességi kritériumok változatlanul hagyása mellett szükségessé vált a kritériumok (SFH¹ értékek) aktualizálása,
- az NVT agrárkörnyezet-gazdálkodási intézkedésében való részvételt előnyként szükséges figyelembe venni az AVOP intézkedéseire benyújtott pályázatok értékelése során,
- a Pénzügyminisztériummal történt egyeztetés után elszámolható költségként vehető figyelembe a támogatási hányadra eső, vissza nem igényelhető ÁFA.

A program megvalósításának feltételei, az intézményrendszer korszerűsítése

A 447/2004/EK rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében az AVOP keretén belül a szerződéskötés és kötelezettségvállalás attól az időponttól lehetséges, amikor a SAPARD program szerződéskötései és kötelezettségvállalásai lezárultak. Ezzel párhuzamosan az AVOP pályázatok feldolgozása, értékelése megkezdődhetett volna, de az MVH szűkös adminisztrációs kapacitása miatt erre nem került sor. Ennek következtében az MVH nem tudott megfelelő mennyiségű és minőségű pályázatot felterjeszteni a Döntés Előkészítő Bizottságok (DEB) számára. A DEB-ek 2004-ben megtartották alakuló üléseiket, illetve megtörtént az ügyrend elfogadása is. A folyamatot lassította még a támogatási intenzitások változása (egyes kedvezmények időközben történt visszavonása). A PM útmutató szerinti az ÁFA arányosítási hibák korrigálása is hosszabb időt vett igénybe.

A **pályázatkezelési és döntés-előkészítési folyamat felgyorsítása** érdekében több intézkedés történt, nevezetesen:

- az MVH eljárásrendjének áttekintése, korszerűsítése, az irányítás hatékonyságának növelése, a Működési Kézikönyv módosítása,
- az MVH személyi állományának bővítése, kizárólag az AVOP-pal foglalkozó munkatársak felvétele,
- a pályázatkezelés egyszerűsítése.

A pályázati rendszerben az **EMIR hiányosságai** gyakran okoztak problémát. A rendszer fejlesztésével és a folyamatosan installálásra kerülő új modulokkal, illetve a felhasználók mind szélesebb körű betanulásával, a munkafázisok begyakorlásával ezek a problémák folyamatosan csökkennek. **Az adminisztrációs folyamat gyorsítása terén jelentős előrelépés várható** a kitöltő-program bevezetésétől.

¹ Standard Fedezeti Hozzájárulás

Az AVOP megvalósulásának értékelése tehát meglehetősen rövid, a pályázatok feldolgozásától számítva, mindössze egy negyedévet ölel fel. Ezért a jelentés főként a pályázat-benyújtás folyamatára, a pályázatok értékelésére, illetve az intézményrendszer működésére koncentrált. Előrehaladás lényegében ezeken a területeken figyelhető meg, a **program pénzügyi megvalósulásáról, kifizetésekről a 2004. december 31-i állapot szerint a jelentés nem tud számot adni.** Az értékelés az eddigi folyamatok tapasztalatait, a végrehajtásban mutatkozó problémákat összegzi. A 2004. évben eszközölt változtatások, intézményi, irányítási, tájékoztatási korszerűsítések megfelelő garanciát adnak az AVOP fejlesztéseinek következő évi, a kialakult hátrányt fokozatosan megszüntető megvalósítására.

1. Bevezetés

A Strukturális Alapok felhasználásának általános szabályaira és feltételeiről szóló 1260/1999/EK rendelet értelmében – a 2004-2006 közötti időszakra – Magyarország fejlesztési stratégiát tartalmazó dokumentumot, Nemzeti Fejlesztési Tervet (NFT) dolgozott ki. A magyar kormánnyal folytatott egyeztető tárgyalások után az Európai Bizottság Magyarország számára Közösségi Támogatási Keretet (KTK) hozott létre, amely a 2004-2006 közötti időszakban öt operatív program végrehajtását, valamint ezek jogi, pénzügyi feltételeit, a finanszírozás alapjait rögzítette.

A Nemzeti Fejlesztési Terv részét képező programok egyike az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP), amely a többi operatív programmal együtt – az 1260/1999/EK rendelet adta keretek között – az NFT és a KTK összehangolt stratégiai célkitűzéseivel kapcsolódik. Az AVOP az agrár- és vidékfejlesztés céljainak megvalósítását szolgálja, különös tekintettel a vidékfejlesztés agrárágazathoz² kötődő feladataira.

Az AVOP kiindulópontja a helyzetértékelés, a SWOT analízis és a fejlesztési stratégia. Az NFT-ben megfogalmazott prioritások közül „A termelőszektor versenyképességének javítása” prioritásra koncentrálnak, és az **Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) Orientációs Részlegéből**, valamint a **Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközből (HOPE) támogatható intézkedésekre terjed ki**. A koherencia elvét érvényesítve megteremti az Alap Garancia Részlegéhez tartozó (a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben megvalósuló) célok és intézkedések interaktív kapcsolatrendszerét is.

Az AVOP intézkedéseinek **végrehajtása a Program-kiegészítő Dokumentum alapján történik**, amely az operatív programhoz képest részletesebb, pályázat-orientált leírást ad az intézkedésekről, valamint szabályozza a pályázó és a programban résztvevő hatóságok kapcsolatát, az értékelés (monitoring) folyamatát.

A 1260/1999/EK Rendelet 37. cikke értelmében a több éves támogatási programok esetén a Tagállamok a végrehajtás minden naptári év teljesítéséről – az egyes évek lezárása után – hat hónapon belül beszámolóval kötelezettséggel tartoznak a Bizottság felé. A jelentéseket a 34. cikk (1) bekezdés (c) pontja alapján az előírt tartalommal a Monitoring Bizottság jóváhagyása után nyújtják be a Bizottsághoz.

A jelentés célja, hogy feldolgozott, összegző információt nyújtson a Monitoring Bizottság és az Európai Unió Bizottsága számára a programok előrehaladásáról, a megvalósítás hatékonyságának növelésére érdekében tett lépésekről, az esetleges problémákról és a javasolt megoldásokról.

A jelentés az AVOP időarányos megvalósítását a 2004. december 31-i állapotnak megfelelően az alábbi fejezetekben tekinti át:

² A mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás, halászat együtt.

1. **Bevezetés** – az AVOP helyzetének, a megvalósítás szakaszainak, tartalmának, kapcsolatrendszerének rövid áttekintése;
2. **A gazdasági és szakmapolitikai feltételek változásai** – különös tekintettel a társadalmi-gazdasági folyamatok, az országos, a regionális, és az ágazati politikák program módosító változásaira;
3. **A prioritások és az intézkedések megvalósításában elért eredmények** – a pályázatok benyújtásának, feldolgozásának, értékelésének folyamata, minősítése, a területi lefedettség, a kedvezményezettek összetételének értékelése;
4. **Pénzügyi megvalósítás** (pénzügyi teljesítések 2004. december 31-ig nem történtek);
5. **Programmenedzsmet** – a megvalósítás folyamatának nyomon követése az alábbi területeket érinti:
 - a PKD intézkedéseit és a pályázati kiírásokat érintő változások tételes ismertetése,
 - a Monitoring Bizottság működése és fontosabb döntései,
 - a partnerség érvényesítése,
 - a monitoring és az értékelési rendszerek hatékonysága,
 - a technikai segítségnyújtás igénybevétele,
 - információs és tájékoztatási tevékenység.
6. **A közösségi politikákkal való összhang** – az esélyegyenlőség és a környezeti szempontú fenntarthatóság érvényre juttatása a pályázatok értékelése, elbírálása során, valamint a közbeszerzés helyzete.

Az AVOP éves jelentése 1260/1999/EK bizottsági rendelet 37. cikkében leírtak szerint készült. A jelentés összeállításába az AVOP IH bevonta az értékeléshez szükséges adatokkal rendelkező Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) szakembereit, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézetet (AKI) és a Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú társaság (VÁTI) – a tervezés folyamatát, a tervdokumentumok részleteit jól ismerő – munkatársait.

2. A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai

2.1. A támogatások felhasználását befolyásoló társadalmi-gazdasági trendek

Ez a fejezet az 1260/1990/EK tanácsi rendelet 37. cikkének előírása alapján azokat az általános társadalmi-gazdasági változásokat tekinti át, amelyek közvetve, vagy közvetlenül hatással voltak a program megvalósulására, a támogatások felhasználására.

Mivel az AVOP-ot megalapozó helyzetfeltárás, a program kialakítása, elfogadása és indítása között viszonylag rövid idő telt el, azok a meghatározó tényezők, amelyekre a fejlesztés stratégiája épült nem változtak lényegesen. Jelenleg is helytállóak az AVOP mezőgazdaságra, élelmiszeriparra és a vidéki térségek helyzetére vonatkozó főbb megállapításai. Változatlanul megoldatlanok a mezőgazdaság strukturális feszültségei, gondot jelent az ágazat tökehiánya, a termelés alacsony jövedelmezősége, valamint a vidéki térségek gazdasági, társadalmi és szociális szempontból egyaránt kritikus helyzete. Megállapítható tehát, hogy 2004-ben nem történtek olyan számottevő társadalmi-gazdasági változások, amelyek az AVOP-ban és a PKD-ban leírtak lényeges módosítását szükségessé tették volna. A megvalósítás körülményeit, feltételeit Magyarország 2004. május 1-én történt uniós csatlakozása a korábbiaknál lényegesen kedvezőbbé tette, ennek érzékelhető eredményei azonban a jelentés által vizsgált fél év alatt még nem voltak mérhetőek.

A fentiekből eredően a Közösségi Támogatási Keret (KTK) megvalósítása során nem merült fel olyan gazdasági, vagy szakmapolitikai változás, amely az Alapok és az egyéb pénzügyi eszközök konzisztenciáját befolyásolta volna.

2.2. Országos, regionális és ágazati politikák hatása

Az országos, a regionális és az ágazati politikák – már csak az idő rövidege miatt sem – idéztek elő változásokat a támogatások felhasználásában. Ennek ellenére megemlíthető néhány, jelenleg is formálódó terület, amelyeknek a program megvalósítására számottevő hatása lesz. Ezek a területek a következők:

- Az uniós csatlakozás jelentősen megváltoztatta a mezőgazdaság és vidékfejlesztés támogatási rendszerének szerkezetét, illetve a rendelkezésre álló keretek nagyságát. Alapvető fontosságúvá vált az uniós fejlesztési források minél teljesebb lekötése, a fejlesztések nemzeti és magán forrásokat is mobilizáló, összehangolt megvalósítása.
- A csatlakozással Magyarországon is életbe léptek az Európai Unió környezetvédelmi, állatjóléti, higiéniai és élelmiszerbiztonság feltételeire vonatkozó követelményei, amelyek új kötelezettségeket, fejlesztési irányokat jelentenek a mezőgazdasági termelők, és az élelmiszer feldolgozó vállalkozások számára egyaránt.
- A csatlakozás után Magyarország az egységes piac részévé vált, amely több termék esetében kritikus értékesítési helyzetet teremtett, jelezve a termelői és

piaci szerveződések, és a raktárkapacitások szűkösségét. A piaci-termelői szervezetek és a raktárkapacitások hiánya 2004-ben jelentős gondot okozott a kiemelkedően jó gabonatermés miatt. Ez a mielőbb és hosszú távon is megoldandó feszültség (logisztikai és szervezési probléma) a mezőgazdaság egyik lehetséges (és szükséges) fejlesztési irányára hívta fel a figyelmet.

- A területi differenciálódás enyhítése érdekében változások történtek a Kormány regionális politikájában, elsősorban a döntési szintek decentralizálását, a kistérségi szerveződések összehangolt fejlesztéseit illetően.
- A Kormány foglalkoztatás politikája (Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv) a korszerű és konvertálható szaktudás, a képzettség megszerzését, ezáltal pedig a tevékenységek diverzifikálását, a munkahelyek megőrzését segíti.

2.3. A megvalósításban érintett más alapokkal való konzisztencia hatása

A Közösségi Támogatási Keret finanszírozásában az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) az Európai Szociális Alap (ESZA), az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Orientációs Részlege (EMOGA), valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközök (HOPE) vesznek részt. Az egyes alapok közötti konzisztencia megteremtése az öt operatív program intézkedéseinek már a tervezés szakaszában történt összehangolása, az átfedések kiszűrése, valamint a pályázati felhívások tartalmi egyeztetése révén történt.

A többi OP-val történő átfedés kiküszöbölésére az alábbi megszorítások alkalmazandók:

- agrár és élelmiszeripari beruházások más OP-kból nem támogathatók,
- az idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése esetén az AVOP és a ROP között történő lehatárolás alapja a szálláshelyek kapacitás alapján történő besorolása,
- a kézműipari tevékenységek fejlesztése esetén az AVOP és a GVOP közötti lehatárolás alapja az AVOP PKD mellékletében megadott hagyományos mesterségek listája, amelyek (és csak ezek) csak az AVOP-ból finanszírozhatók,
- az utak fejlesztése esetén az AVOP csak kizárólag a közúti számmal nem rendelkező (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utakat, míg a többi OP a magasabb rendű, közúti számmal rendelkező és belterületi önkormányzati utak fejlesztését támogatja,
- energiaellátás fejlesztése esetén az AVOP kizárólag csak a mezőgazdasági üzemek és tevékenységek energiaellátását támogatja. Minden más energiatermelő tevékenység a KIOP keretén belül támogatott.

- a falumegújítás esetén a lehatárolás alapja a települések közigazgatási státusza. Az AVOP keretén belül néhány konkrét kivételtől eltekintve a község közigazgatási kategóriába tartozó települések fejlesztése támogatható, míg a ROP a városok fejlesztését támogatja.

Az OP-k közötti konzisztencia megvalósulását szervezetileg a Nemzeti Fejlesztési Hivatalban működő, a programok közös koordinációját ellátó Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatósága, technikailag pedig az OP-k megvalósításának közös informatikai hálózata, az EMIR biztosítja, amelyről részletes információt a 5.1 fejezet tartalmaz.

A végrehajtás monitoringjáért a KTK MB felel.

A Közösségi Támogatási Keret Irányító Bizottság (KTK IB) - a Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatóság (KTK IH) kezdeményezésére - 2002. júliusában alakult meg. A Bizottság létrehozásának célja olyan állandó jellegű, tárcaközi egyeztető fórum létrehozása volt, amelynek keretében a Strukturális Alapok (SA) és érintettség esetén a Kohéziós Alap (KA) felhasználásában részt vevő intézmények folyamatos jelleggel megvitathatják a felmerülő, főként gyakorlati kérdéseket, összehangolhatják a végrehajtással kapcsolatos feladataikat és - a későbbiekben - a következő programozási időszakra való felkészülést.

Az AVOP finanszírozásában az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap (EMOGA) Orientációs Részlege vesz részt. Az NVT intézkedéseinek célja az EMOGA Orientációs Részlegéből finanszírozott AVOP strukturális beavatkozásai hatásának erősítése és támogatása, a **két terv összehangolása már a tervezés szakaszában megtörtént**. Ez alapján az egymástól való elhatárolás, a két program támogatásrendszerének átfedés-mentessége biztosított. A két terv megvalósításának összehangolt irányítását jelentősen elősegíti, hogy mindkét terv esetén az Irányító Hatósági funkciókat az FVM Irányító Hatósági Főosztálya látja el. Az NVT EU általi elfogadását követően az AVOP Program Kiegészítő Dokumentumban (PKD) az érintett intézkedések tartalmi és támogathatósági feltételei részben módosultak. A „mezőgazdasági beruházások támogatása” és a „vidéki jövedelemszerzési lehetőségek javítása” intézkedés esetén megszűnt a kedvezőtlen adottságú területekről érkező pályázatok többlettámogatásának biztosítása, ezzel gyengült a két terv közötti szinergikus kapcsolat.

Az AVOP és az NVT összhangjának megteremtésére létrehozott munkacsoport feladata a PKD felülvizsgálata volt, azzal a céllal, hogy megvizsgálja annak a lehetőségeit, hogy az NVT agrár-környezetgazdálkodási intézkedésében résztvevő gazdálkodók által benyújtott beruházási pályázatok az AVOP keretén belül hogyan részesíthetők előnyben. A munkacsoport 2004. július 12-i ülésén fogalmazta meg javaslatait az egyes AVOP intézkedések kiválasztási kritériumainak módosítására, amely a fenti intézkedésben való részvétel esetén a kérelmek értékelésénél többletpontszám adásának a lehetőségét teremtette meg. A javasolt módosításokat a PKD jelenlegi (23) változata nem tartalmazza. Az AVOP „mezőgazdasági beruházások támogatása”, a „halászati ágazat strukturális támogatása” és a „fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedése esetén prioritást élvez az a pályázó, aki

termelői csoport tagja. Tekintettel az NVT támogatási jogcímeinek késői meghirdetésére, az NVT 2004-ben nem gyakorolt számottevő hatást az AVOP megvalósítására.

A 2004-es évben nem volt olyan módosítás a Strukturális Alapok forrásainak felhasználását illetően, amely befolyásolta volna a program végrehajtását, vagy az AVOP többi OP-val fennálló konzisztenciáját. Ugyanez elmondható az AVOP és egyéb pénzügyi eszközök (Kohéziós Alap, EBB hitelek) kapcsolatára is.

A nemzeti forrásból finanszírozott agrártámogatási rendszer 2004-ben nem tartalmazott olyan elemeket, amelyek az AVOP prioritásainak, intézkedéseinek megvalósulását hátráltatták volna, az uniós harmonizáció jegyében a hazai támogatások a forrásallokáció feltételeit javították.

3. A prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények

3.1. A programszintű előrehaladás áttekintése

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program a komparatív előnyök hasznosításával alapvető fontosságúnak tekinti a mezőgazdasági termelés hatékonyságának növelését, a termelők verseny-, piaci és jövedelem pozíciójának kedvezőbbé, biztonságosabbá tételét. A versenyképességet megteremtő gazdasági fejlődésre, a bel- és külpiazi térnyerésre kevésbé alkalmas területeken pedig a fenntartható, többfunkciós mezőgazdaság kialakítása, a társítható tevékenységek feltételeinek megteremtése kerül előtérbe.

A célok elérése érdekében kialakított intézkedések, beavatkozási területek elősegítik a fenntartható fejlődést, az európai agrármodell kialakulását, egy új mezőgazdasági- és élelmiszer-feldolgozási vállalkozási-, üzemi struktúra kialakulását. Az intézkedések jól szolgálják a gazdaságilag életképes üzemek (különösen az egyéni gazdaságok körében) fokozódó térnyerését, a termelés hatékonyságának, a versenyképes termékek arányának növelését. Ezek a célkitűzések egyben fékezik a vidéki térségek területi differenciálódását, mérséklik a területi különbségek hátrányos gazdasági-, társadalmi- és szociális következményeit is.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program – figyelembe véve az Európai Közösséget létrehozó szerződés 87. cikkében leírt alapvető követelményeket – az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapból (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, valamint egyes rendeletek módosításáról, illetve hatályon kívül helyezéséről szóló 1257/1999/EK tanácsi rendelet, az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garanciaalapból (EMOGA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1257/1999/EK tanácsi rendelet alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 817/2004/EK rendelet, valamint a strukturális alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1260/1999/EK rendelet alapján készült. Az Operatív Program halászati intézkedést is tartalmaz, amelynek forrását a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) képezi az 1263/1999/EK rendelet előírásai szerint. A halászati intézkedések részletes szabályainak kialakítása a 2792/1999/EK rendelet figyelembevételével történt. Az Operatív Program intézkedései összhangban vannak a más Alapokból (Európai Regionális Fejlesztési Alap – ERFA, Európai Szociális Alap – ESZA) támogatott intézkedésekkel. Az EMOGA Garancia Részlegéből támogatott, úgynevezett kísérő intézkedések megvalósítása a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) alapján történik.

A támogató Alapok jellegének megfelelően az AVOP elsősorban a mezőgazdasághoz, az élelmiszer-feldolgozáshoz és a vidéki térségek mezőgazdasághoz kapcsolódó fejlesztéseire irányul. A vidéket, a vidéki térségek fejlesztését, főként a mezőgazdaság szemszögéből értelmező AVOP kiegészül – a vidéket tágabban érintő, a tevékenységeket tágabban értelmező – NVT fejlesztési irányjaival. A két program tehát, együttesen az integrált vidékfejlesztés céljait valósítja meg.

Az EU csatlakozásra való felkészülés részeként az uniós követelmények, irányelvek és célkitűzések fokozatosan beépültek a magyar jogrendszerbe és a közigazgatásba. A jogharmonizációt hatékonyan segítették az előcsatlakozási programok (Phare, SAPARD). Az agrárágazat 1990 óta kedvezményezettje a Phare programoknak, 2003-ig hét program kivitelezése fejeződött be. A programok eredményeként elsősorban az intézményrendszer fejlődött, valamint jelentősen előrehaladt az uniós intézmények, valamint a működésüket segítő információs és nyilvántartási rendszerek kialakítása. A SAPARD program a célkitűzések tartalmát, a megvalósítás eszközrendszerét és intézményi háttérét tekintve a közös agrárpolitika kivitelezésére való felkészülést segítette, és lényegében az AVOP „előképének” tekinthető.

Az európai uniós források és a hazai költségvetési támogatások összehangolt felhasználása, a támogatást igénylők felkészítése, tájékoztatása érdekében – a hatályos költségvetési törvény (2003. évi CXVI. Törvény) előírásai szerint – az Európai Unió forrásaiból és a nemzeti költségvetésből származó agrártámogatások feltételeit a 6/2004. számú Kormány rendelet, 2004. január 22-én hirdette meg. Ebben a rendeletben jelentek meg az AVOP támogatási jogcímei is.

Az AVOP Európai Bizottsághoz történő hivatalos benyújtására –az egyeztető tárgyalásokat követően – 2004. május 5-én-én került sor, amelyet az Európai Bizottság 2004. június 21-én a C(2004)2322. számú határozatában hagyott jóvá. (A dokumentum bizottsági hivatkozási száma: 2003/HU/06/1/P0/001.)

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium (FVM) az AVOP-ot a 172/2004. (XII. 23.) FVM rendeletben hirdette ki.

A Nemzeti Fejlesztési Terv Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjában – az előzetesen meghirdetett támogatási jogcímeknek megfelelően – az alábbi prioritások, intézkedések és alintézkedések (tevékenységek) szerepelnek:

1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása

- 1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása
- 1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása
- 1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása
- 1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása
- 1.1.5. Öntözési beruházások támogatása
- 1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása

1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása

- 1.2.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése
- 1.2.2. Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése

- 1.2.3. Természetes vízi halászat
- 1.2.4. Promóció
- 1.2.5. Halászati termelői szervezetek támogatása
- 1.2.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben

1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása

1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

2. Prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése

3. Prioritás: Vidéki térségek fejlesztése

3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése

- 3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja
- 3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje
- 3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése
- 3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése

3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése

- 3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások
- 3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai
- 3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása
- 3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által
- 3.2.23. Helyi piacok és felvásárló-helyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása
- 3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció

3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése

3.4. LEADER+

- 3.4.2. Korlátozott számban kiválasztott Helyi Akciócsoport helyi fejlesztési programjának megvalósítása
- 3.4.3. A vidéki térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének, kapcsolatépítésének támogatása
- 3.4.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten

4. Technikai segítségnyújtás

4.1. Technikai segítségnyújtás

4.1.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához (előkészítés, kiválasztás, ellenőrzés)

4.1.2. Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása

A program intézkedéseire vonatkozó „előzetes” **pályázati felhívások közzétételére 2004. március 31-én került sor, a pályázatok benyújtására pedig (a pályázati csomagok véglegesítése és az Irányító Hatóság (IH) vezetőjének 2004. április 27-én történt jóváhagyása után) 2004. május 3-tól volt lehetőség.** A pályázatok benyújtása folyamatos volt, **feldolgozásuk 2004. október 1-én kezdődött el.**

Az **AVOP PKD** első változatát a Monitoring Bizottság (MB) 2004. július 6-án fogadta el. Az MB tagok és a Bizottság észrevételei alapján véglegesített változat elfogadására 2004. augusztus 12. és 27. között lezajlott írásbeli eljárás keretében került sor. A végleges PKD-t az AVOP IH **2004. október 28-án** Magyarország Állandó Képviseletén keresztül hivatalosan is **benyújtotta az Európai Bizottsághoz.** A fenti tervdokumentumokban megfogalmazott célkitűzések megvalósulásának értékelése tehát meglehetősen rövid, egy negyedévnél rövidebb időszakra vonatkozik. Ezért a jelentés főként a pályázat-benyújtás folyamatára, a pályázatok értékelésére, illetve az intézményrendszer működésére koncentrált. Előrehaladás lényegében ezeken a területeken figyelhető meg, a program pénzügyi megvalósulásáról, kifizetésekről a 2004. december 31-i állapot szerint a jelentés nem tud számot adni. Az értékelés az eddigi folyamatok tapasztalatait, a végrehajtásban mutatkozó problémákat összegzi.

Forrásallokáció

Az AVOP 2004-2006 között két Alapból - az EMOGA Orientációs Részlegéből, valamint a HOPE-ből részesül, közösségi társfinanszírozás formájában. A HOPE forrásait kizárólag egyetlen intézkedés (1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása) használja fel. Az AVOP megvalósításához rendelkezésre álló **közkiadás** 107,8 milliárd (422 836 085 euró), amelyből 2004-ben 25,2 milliárd Ft (98 856 084 euró) állt rendelkezésre. A **EU támogatás** döntő hányada (98,6%-a, 312 828 868 euró, 79,7 milliárd Ft) az EMOGA-ból származik, a HOPE-ből finanszírozott támogatás (4 389 882 euró, 1,1 milliárd Ft) aránya pedig mindössze 1,4%. Az AVOP eredeti forrás allokációját a következő táblázat tartalmazza (1. táblázat).

Az intézkedések forrásmegosztása a PKD-ban található. Az intézkedések tervezett forrásallokációjában 2004-ben átcsoportosítás nem történt.

A továbbiakban minden esetben 255 forint/euró az alkalmazott átváltási árfolyam.

Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának prioritásai és forrásallokációja

A prioritások megnevezése	Összes költség		Közkiadás						Saját forrás	
			Összes		EU támogatás összesen		Összes nemzeti támogatás			
	€	Ft	€	Ft	€	Ft	€	Ft	€	Ft
2004-2006										
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	246825880	62940599400	241094962	61479215310	180912912	46132792560	60182050	15346422750	5730918	1461384090
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59196895	15095208225	59196895	15095208225	44397671	11321406105	14799224	3773802120	0	0
3. A vidéki térségek fejlesztése	112008511	28562170305	112008511	28562170305	84006380	21421626900	28002131	7140543405	0	0
4. Technikai segítségnyújtás	10535717	2686607835	10535717	2686607835	7901787	2014955685	2633930	671652150	0	0
Összesen	428567003	109284585765	422836085	107823201675	317218750	80890781250	105617335	26932420425	5730918	1461384090
ebből: EMOGA	417105167	106361817585	417105167	106361817585	312828868	79771361340	104276299	26590456245		
HOPE	11461836	2922768180	5730918	1461384090	4389882	1119419910	1341036	341964180	5730918	1461384090
2004										
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	57706144	14715066720	56366296	14373405480	42296158	10785520290	14070138	3587885190	1339848	341661240
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	13839815	3529152825	13839815	3529152825	10379861	2646864555	3459954	882288270	0	0
3. A vidéki térségek fejlesztése	26186797	6677633235	26186797	6677633235	19640096	5008224480	6546701	1669408755	0	0
4. Technikai segítségnyújtás	2463176	628109880	2463176	628109880	1847382	471082410	615794	157027470	0	0
Összesen	100195932	25549962660	98856084	25208301420	74163497	18911691735	24692587	6296609685	1339848	341661240

A rendelkezésre álló támogatás prioritások közötti megoszlása a megoldandó feladatok súlyát, nagyságrendjét, és ebből eredően a megvalósítás forrásigényét tükrözi (2. táblázat). A program célkitűzéseinek megfelelően az AVOP költségvetéséből legnagyobb arányban, (57,0%-kal) a gazdasági teljesítmény növelését célzó 1. prioritás („A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban”) részesedik. A forrásokból „Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása” (2. prioritás) 14%-ot, „A vidéki térségek fejlesztése” (3. prioritás) pedig 26,5%-ot köt le. A technikai segítségnyújtás forrásai pedig 2,5%-ot képviselnek.

2. táblázat

Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának intézkedései és forrásallokációja

Az intézkedés megnevezése	AVOP közkiadás összesen*				Megoszlása, %
	2004-2006		2004		
	€	Ft	€	Ft	
1. prioritás A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	241094962	61479215310	56366296	14373405480	57,0
1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása	217006352	55336619760	50734550	12937310250	52,3
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása**	5730918	1461384090	1339848	341661240	1,4
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	11972408	3052964040	2799064	713761320	2,8
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	6385284	1628247420	1492834	380672670	1,5
2. prioritás Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59196895	15095208225	13839815	3529152825	14,0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	59196895	15095208225	13839815	3529152825	14,0
3. prioritás A vidéki térségek fejlesztése	112008511	28562170305	26186797	6677633235	26,5
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	25275081	6445145655	5909135	1506829425	6,0
3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	52944640	13500883200	12378082	3156410910	12,5
3.3. Falufejlesztés és felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	14632940	3731399700	3421078	872374890	3,5
3.4. LEADER +	19155850	4884741750	4478502	1142018010	4,5
4. Technikai segítségnyújtás	10535717	2686607835	2463176	628109880	2,5
Összesen	422836085	107823201675	98856084	25208301420	100,0

*EU forrás (75%) + nemzeti forrás (25%) együtt, három éves keret, összes közkiadás. **A HOPE forrásait kizárólag az 1.3 intézkedés használja fel, míg a többi intézkedés az EMOGA Orientációs Részlegéből részben közösségi támogatásban.

Az alábbi táblázat (3. táblázat) a tervezési időszak egészének, illetve a megvalósítás első évének kötelezettségvállalásáról tájékoztat. Szerződéskötés és kifizetés 2004-ben nem történt, az IH pozitív döntése alapján 386 673 942 Ft (1516 368 euró) kötelezettségvállalásra került sor.

A Közösségi támogatás Alapok szerinti felhasználása

	Kötelezettségvállalása kedvezményezettek felé 2004-2006 (euró)		Kötelezettségvállalás a kedvezményezettek felé 2004 (euró)	
	Tervezett	Megvalósult	Tervezett	Megvalósult
AVOP összesen, ebből	317218750	1897714	74163497	1897714
– EMOGA összesen	312828868	1897714	73137174	1897714
– HOPE összesen	4389882	0	1026323	0

A pályázat menete

A beérkezett pályázatok befogadása az MVH Regionális Kirendeltségein történik. Befogadni csak a formailag hibátlan és az alapjogosultsági kritériumoknak megfelelő pályázatokat lehet. A formailag hibás pályázatot benyújtó pályázókat hiánypótlásra szólítják fel. A nem megfelelő pályázatokat a Regionális Kirendeltségek utasíthatják el, az elutasítás indokai a következők: *jogosulatlanság* (pl.: alapjogosultsági feltétel hiánya), *formai hiányosság* (a minimum követelményeknek sem megfelelő hiányos pályázat), illetve *nem megfelelő beérkezés* (például határidőn túli beérkezés).

A befogadott pályázatok szakmai értékelését és FIFO rangsorolását a Regionális Kirendeltségek végzik. Ezt a rangsort terjesztik fel az MVH központjába, ahol a Kirendeltségek által összeállított rangsorból intézkedésenként országos készül, mely DEB elé kerül felterjesztésre.

A DEB tárgyalja a pályázatokat. Ezen a szinten a tárgyalt pályázatok sorsa kétféleképpen alakulhat: a DEB a pályázatot: elutasítja, vagy támogatja, és döntési javaslatát felterjeszti az IH vezető elé döntésre.

A DEB javaslatára, a vonatkozó döntést az IH vezetője hozza meg:

- elutasító döntés: a Kirendeltségek kiértékelik a pályázót;
- támogató döntés: az IH vezetője a pénzügyi fedezet rendelkezésre állásának biztosítása mellett *kötelezettséget vállal*/támogató döntést hoz, mely alapján a Kirendeltség kiértékelik a pályázót és szerződést köt.

A program előrehaladása

Az Operatív Program végrehajtásáért az Irányító Hatóság tartozik teljes jogú felelősséggel. A programmal kapcsolatos valamennyi döntés jogát fenntartva, az IH a program lebonyolításának, szervezésének feladatát Közreműködő Szervezethez delegálhatja. Az AVOP esetében ez a közreműködő szervezet a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal, amely a 81/2003. (VI. 7.) Kormány határozat értelmében 2003. július 1-én az Agrárintervenciós Központ és a SAPARD Hivatal összevonásával jött létre. Az AVOP pályázati felhívásainak véglegesítése, a pályázati csomagok,

továbbá a Működési Kézikönyv kidolgozása az MVH megalakulása után kezdődhetett el.

A Közreműködő Szervezetbe összevont intézmények előző és egyesített feladatköre is jelzi a SAPARD program és az AVOP tartalmi és időbeli kapcsolatát. Az AVOP pályázatok benyújtása 2004. május 3-tól folyamatos volt, de érdemi feldolgozásuk – a SAPARD szerződéskötések 2004. szeptember 30-i lezárása után – 2004. október 1-én kezdődött el. A 447/2004/EK rendelet 2. cikkének (2) bekezdése értelmében az AVOP keretén belül a szerződéskötés és kötelezettségvállalás attól az időponttól lehetséges, amikor a SAPARD program szerződéskötései és kötelezettségvállalásai lezárultak. Ezzel párhuzamosan azonban az AVOP pályázatok feldolgozása, értékelése megkezdődhetett volna, de az MVH szűkös adminisztrációs kapacitása miatt erre nem került sor. A pályázatok torlódását növelte az is, hogy a SAPARD források kimerülése miatt sok kedvezményezett – félve az elutasítástól – átdolgozta pályázatát és nagyobb esélyt látva az elfogadásra AVOP-ban folytatódó intézkedésre jelentette be fejlesztési szándékát.

Az Operatív Program intézkedéseire, a nyolc pályázati felhívás és a „Technikai Segítségnyújtás” keretében összesen 3957 db pályázatot nyújtottak be 2004. december 31-ig. A pályázatok támogatási igénye összesen 92,3 milliárd Ft (362 078 735 euró) volt. A fejlesztési források abszorpciós képességével kapcsolatos korábbi kételyek tehát nem igazolódtak, ugyanis a benyújtott pályázatok támogatásigénye elérte a 2004-2006 között rendelkezésre álló közkiadás 85,6%-át. A beérkezett és a befogadott pályázatok számáról, az elbírálás előrehaladásáról a 4. és 5. táblázat adatai adnak tájékoztatást.

A beérkezett, a befogadott és az értékelt pályázatok 2004. december 31-i állapot szerinti számából arra lehet következtetni, hogy a feldolgozás megkezdéséig (2004. október 1.) beérkezett nagy számú pályázat értékelése lassan, de a körülményeket figyelembe véve kielégítő ütemben halad. A benyújtott és az éves jelentés hatánapjáig elfogadott pályázatok száma között megfigyelhető jelentős különbség több tényezőre vezethető vissza, ezek többek között az intézményrendszer működésének kezdeti nehézségei, a pályázatokat bíráló szakemberek hiánya, illetve átmeneti tapasztalatlansága, a pályázati kiírások többszöri módosítása, valamint a pályázatok nem kielégítő minősége, a hiánypótlás viszonylag hosszú időigénye vezethető vissza. A folyamatot a DEB-ek késedelmes megszervezése, az ülések összehívásának nehézségei valamint az év végi pozitív döntések átfutásának 30 napos határideje is hátráltatták.

Az AVOP intézkedéseire 2004. december 31-ig 3957 pályázat (támogatás igénye: 92,3 milliárd Ft, 362 078 735 euró) érkezett be, amelyekből ugyanezen időpontig 430 pályázatot – a beérkezett pályázatok 11%-át – fogadott be az MVH. A befogadott pályázatokból pontozással 352 pályázat (a befogadott pályázatok 82%-ának) értékelése történt meg, melynek támogatás igénye: 7,9 milliárd Ft (30 944 772 euró).

Az értékelt pályázatok 9,6%-át (34 pályázat) tárgyalták meg a DEB-ek, az IH pedig a jelentés hatánapjáig összesen 22 támogató döntést hozott. A pályázatok előrehaladásában, a bírálat ütemében a három prioritás között lényeges különbség nem tapasztalható. Az előrehaladás mérsékelt ütemét jelzi, hogy az IH 22 pályázattal kapcsolatos pozitív döntése 386,7 millió Ft (1 516 368 euró) megítélt támogatást jelent, amely a 2004. évi közkiadás 1,5 %-a csupán. Az értékelés folyamatát a Döntés-előkészítő Bizottságok (DEB) megalakításával, ügyrendjének, működési gyakorlatának kialakításával kapcsolatos kezdeti nehézségek is lassították. A folyamat felgyorsulása az MVH SAPARD-dal kapcsolatos teendőinek csökkenése, megszűnése után várható, amelyre kedvezően hatnak majd a bírálatot végző szakemberek egyre szélesebb és gyarapodó tapasztalatai is.

A pályázatok jellemzői, Ft

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			Értékelt pályázatok		DEB által			IH által		
	száma, db	támogatási igénye, Ft	ebből: befogadott, db	száma, db	támogatási igénye, Ft	elutasított	támogatott pályázatok		elutasított	támogatott pályázatok	
						száma, db	száma, db	támogatási igénye, Ft	száma, db	száma, db	megítélt támogatása, Ft
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2896	55009695985	304	248	4571379539	0	23	472356512	0	22	456917138
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2792	53701397727	299	243	4536954539	0	23	472356512	0	22	456917138
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	143976456	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	556091321	5	5	34425000	0	0	0	0	0	0
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	608230481	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	10724198098	7	6	814162426	0	0	0	0	0	0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	10724198098	7	6	814162426	0	0	0	0	0	0
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	26569183342	116	94	2478374907	10	1	8875667	0	0	0
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	1306847083	11	7	39419214	0	0	0	0	0	0
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	12647554762	20	16	542478907	0	0	0	0	0	0
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	12614781497	85	71	1896476786	10	1	8875667	0	0	0
4.1. Technikai segítségnyújtás	4	27000000	4	4	27000000	0	0	0	0	4	27000000
AVOP összesen	3957	92330077425	430	352	7890916872	10	24	481232179	0	26	483917138

Megjegyzés: DEB: Döntés-előkészítő Bizottság

IH: Irányító Hatóság

5. táblázat

A pályázatok jellemzői, euró

(255 Ft / euró)

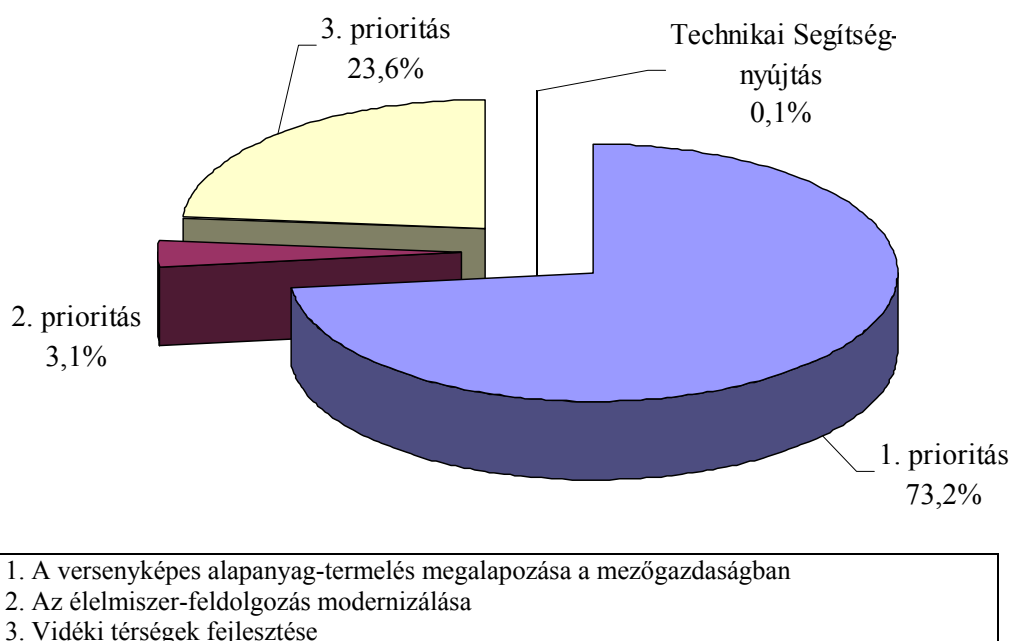
Megnevezés	Beérkezett pályázatok		Ebből: befogadott, db	Értékelt pályázatok		DEB által			IH által		
	száma, db	támogatási igénye, euró		száma, db	támogatási igénye, euró	elutasított, db	támogatott, db	támogatási igénye, euró	elutasított, db	támogatott, db	támogatási igénye, euró
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2896	215724298	304	248	17926979	0	23	1852378	0	22	1791832
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2792	210593717	298	243	17791979	0	23	1852378	0	22	1791832
1.3. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	564614	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	2180750	5	5	135000	0	0	0	0	0	0
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	2385218	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	42055679	7	6	3192794	0	0	0	0	0	0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	42055679	7	6	3192794	0	0	0	0	0	0
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	104192876	116	94	9719117	10	1	34807	0	0	0
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	5124891	11	7	154585	0	0	0	0	0	0
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	49598254	20	16	2127368	0	0	0	0	0	0
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	49469731	85	71	7437164	10	1	34807	0	0	0
4.1. Technikai segítségnyújtás	4	105882	4	4	105882	0	0	0	0	4	105882
AVOP összesen	3957	362078735	430	352	30944772	10	24	1887185	0	26	1897714

Megjegyzés: DEB: Döntés-előkészítő Bizottság
IH: Irányító Hatóság

Az összes pályázat döntő többsége 73,2%-a (2896 db) az 1. prioritás („A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban”) intézkedéseire érkezett. A 2. prioritás („Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása”) iránt az intézkedés célja és kritérium rendszere miatt szerényebb érdeklődés mutatkozott. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálásához a beérkezett pályázatok 3,1%-a (124 pályázat) kötődik. A vidéki térségek fejlesztésére irányuló 3. prioritás igen jelentős fejlesztési szándékot és támogatási igényt mobilizált. A pályázatok közel egynegyede (933 pályázat; 23,6%) a 3. prioritáshoz kötődik. A „Technikai segítségnyújtás” két intézkedése a beérkezett pályázatok (4 db) mindössze 0,1%-át képviseli

1. ábra

A beérkezett pályázatok megoszlása prioritások szerint

A beérkezett pályázatok alapján megállapítható, hogy a prioritások szerinti megoszlásuk visszaigazolja az AVOP előzetesen kialakított fejlesztési irányait és a célkitűzések nagyságrendi arányait.

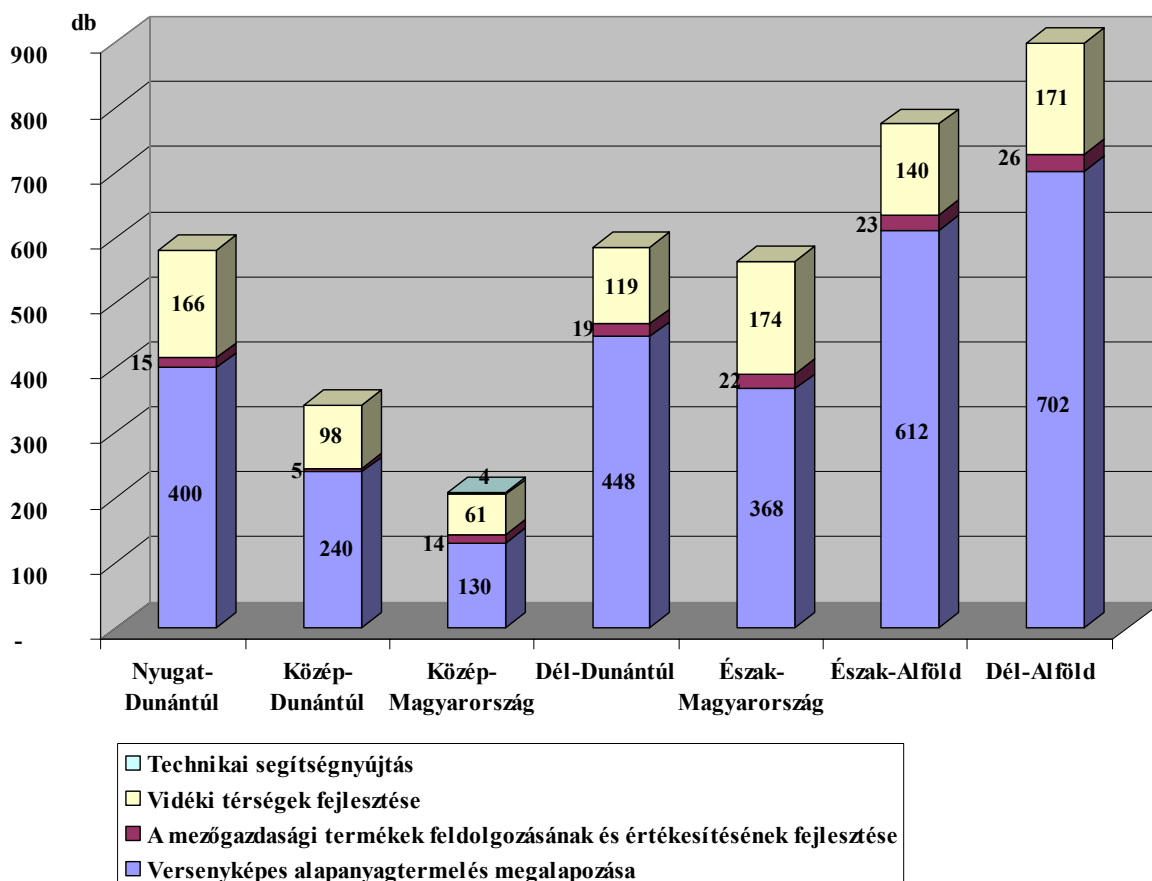
A program megvalósulásának területi dimenziói

A beérkezett pályázatok területi lefedettsége, regionális megoszlása nagy szélsőségeket nem mutat, de határozottan jelzi a területi differenciáltságból adódó fejlesztések különbségeit, sajátosságait (2. ábra és. 1. melléklet). Az AVOP mezőgazdasághoz különböző erősséggel kötődő célkitűzései legnagyobb érdeklődést a kedvező adottságú, mezőgazdasági jellegű régiókban váltottak ki. Ezt igazolja, hogy a legtöbb pályázat (a beérkezett pályázatok 42,3%-a) az átlagosnál lényegesen jobb termelési feltételekkel rendelkező dél-, és észak-alföldi régióból érkezett (2. melléklet). Közel azonos – 15-15% körüli – arányban, de más-más okból és céllal kötődnek a beérkezett pályázatok a Nyugat-, és Dél-Dunántúl, valamint Észak-Magyarország régióihoz. Az előbbi térségekhez mérten mérsékeltebb pályázási kedv

érvényesült a Közép-Dunántúlon és Közép-Magyarországon. Ennek oka az erőteljesebb iparosodásban, a mezőgazdasági termelés kedvezőtlenebb adottságaiban, az agrárium hagyományosan mérsékeltbb szerepében keresendő. Hatása lehet annak is, hogy a szóban forgó régiókban az országos átlagnál kisebb arányt képviselnek az egyéni gazdaságok, amely eleve mérsékli a pályázók, a kedvezményezettek számát.

2. ábra

A beérkezett pályázatok területi eloszlása prioritásonként, 2004

A versenyképes mezőgazdasági alapanyag-termelés megalapozását célzó intézkedések (1. prioritás) iránt legnagyobb érdeklődés – a mezőgazdasági tevékenység szempontjából kiváló adottságokkal rendelkező – két alföldi régióban nyilvánult meg. Az 1. prioritás pályázatainak csaknem fele (45,3%-a) az észak-, és a dél-alföldi régióból érkezett. Szembetűnő, hogy az 1. prioritás pályázataiban ebben a két régióban az összes benyújtott pályázat közel 80%-át tették ki. Mérsékelt, de a pályázatok 15% körüli részesedésével korántsem elhanyagolható az alapanyag-termelés gazdaságossá tételét szolgáló fejlesztési szándék a dél- és nyugat-dunántúli, valamint az észak-magyarországi régiókban sem. A 2. prioritásra érkezett pályázatok megoszlása – Közép-Dunántúl kivételével – kiegyenlítettnek mondható. Szembetűnő sajátosság az élelmiszer-feldolgozás korszerűsítése fejlesztése, az alapanyag-termelésben „élen járó” dél-alföldi régióban és ez a törekvés – a tájjellegű termékek feldolgozása miatt – erősödik Észak-Magyarország megyéiben is. A 3. prioritás iránt Észak-Magyarországról, Dél-Alföldről és Nyugat-Dunántúlról megközelítőleg azonos

mértékű érdeklődés nyilvánult meg, a beérkezett pályázatok aránya mindhárom esetben 18% körüli volt.

Ha az egyes régiókon belüli prioritások közötti megoszlást vizsgáljuk, akkor az tapasztalható, hogy az ország egész területéről az 1. prioritás iránt a legnagyobb az érdeklődés, mivel a prioritásra benyújtott pályázatok aránya minden régióban 60% feletti volt. Ennél kisebb arányú, de még mindig jelentős mértékű érdeklődés mutatkozott minden régióban a vidékfejlesztési prioritás iránt. A 2. prioritás szerényebb térnyerése pedig a fejlesztés jellegével, illetve a potenciális pályázók viszonylag szűkebb körével magyarázható.

A jelentés készítésének pillanatában nem áll rendelkezésünkre a pályázatok kedvezőtlen területen történő fejlesztés szerinti bontása, ez a lekérdezés csak a 2005. évi előrehaladási jelentés készítésekor fog rendelkezésünkre állni, ezért a 2004. és 2005. évre vonatkozó adatokat a 2005. évi előrehaladási jelentésben külön mellékletben fogjuk feltüntetni.

A program indikátorok

Az AVOP célkitűzéseinek megvalósulása a 6. táblázatban szereplő indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. Az indikátorokkal jelzett változások számszerű meghatározása a helyzetértékelés, a kitűzött célok és a rendelkezésre álló pénzügyi források figyelembevételével történt. A tényleges teljesülés mérése a 2006-ban jóváhagyott projektek megvalósítása után, 2008-ban lesz lehetséges. A kitűzött eredmények és hatások időarányos megvalósulásának mérésére 2005-ben, a program első (teljes) évének lezárása után kerülhet sor.

³ Nem megfelelő példányszámban, formanyomtatványon, vagy határidőn túl beérkezett pályázatok/projektek darabszáma.

Program indikátorok

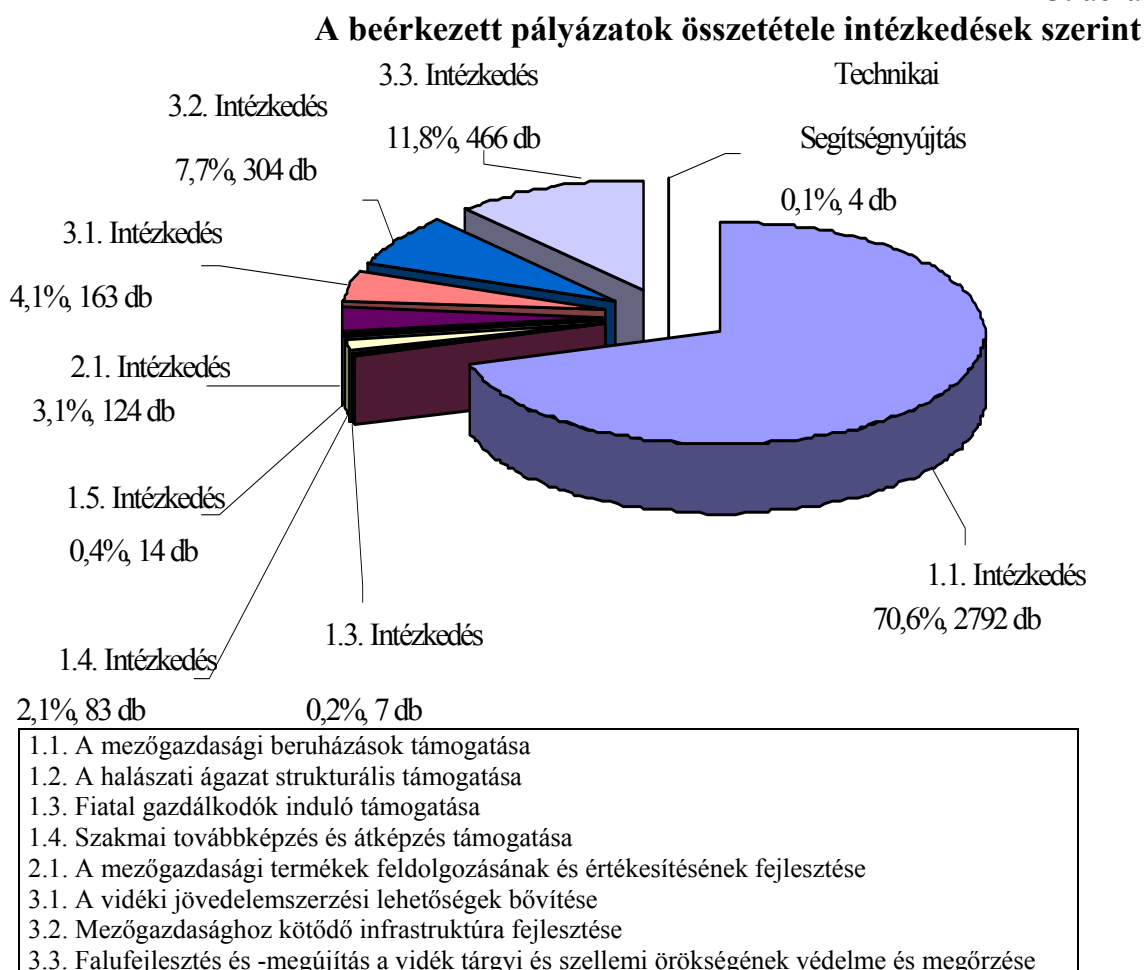
Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Változás mértéke (2004-2006)	Megvalósult eredmény
Output	A mezőgazdasági és egyéb diverzifikációs tevékenységek támogatásával létrehozott és megtartott munkahelyek száma, (FTE, AWU)	3500	0
Hatás	A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékének növekedése, % (változatlan áron, 2000-2003 évek átlaga = 100%)	1,5	0
	A foglalkoztatási szint növekedése a vidéki térségekben, % (2001. évi = 100%)	1	0
	Az elvándorlás mérséklődése a vidéki térségekből, % (2000-2003. évek átlaga = 100%)	2	0
	A környezetterhelés csökkenése (szöveges)		
	A vidéki térségekben élő hátrányos helyzetűek életminőségének javulása (szöveges)		

Szerződéskötésre a jelentés határnapjáig a Technikai segítségnyújtáshoz tartozó 4 pályázat esetében került sor, amelyek támogatási összege 27 millió Ft (105 882 euró). Kifizetés december 31-ig nem történt. Az AVOP intézkedéseinek megvalósulása 2005-re tolódik át. A beérkezett pályázatok jelentős száma és jogosultsága miatt az elmaradt teljesítés (forrásallokáció) pótlásának igénylés oldalról előreláthatólag nem lesz akadálya.

3.2. A prioritások és az intézkedések előrehaladásának bemutatása (pályázat-értékelés)

Az Operatív Program intézkedéseire, a nyolc pályázati felhívás és a „Technikai segítségnyújtás” keretében közel 4000 pályázat érkezett be. A pályázatok prioritások közötti megoszlása – a pályázók számát, az általuk igényelt támogatás összegét tekintve – megnyugtatóan igazolja az AVOP-ban tervezett fejlesztési területek abszorpciós képességét, a fejlesztések iránti fogadóképességét. A pályázatok prioritások közötti megoszlása az AVOP célkitűzéseit, a fejlesztési hangsúlyokat jól tükrözi. A prioritások intézkedései iránt megnyilvánuló érdeklődés viszont jelentős eltéréseket, aránytalanságokat mutat. A pályázatok háromnegyede az 1. prioritás („A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban”) intézkedéseire irányult. A 2. prioritás („Az élelmiszerfeldolgozás modernizálása”) intézkedései viszonylag szűkre szabott fejlesztést indukálnak, amelyet a beérkezett pályázatok 3,1%-os aránya is jelez. Igen élénk érdeklődés mutatkozott a vidéki térségek fejlesztése (3. prioritás) iránt. A pályázatok közel egynegyede (23,6%-a) a vidékfejlesztési célokhoz kötődött. A beérkezett pályázatok intézkedések szerinti arányai a fejlesztések iránti igények és szándékok hangsúlyait jól mutatják (3. ábra)

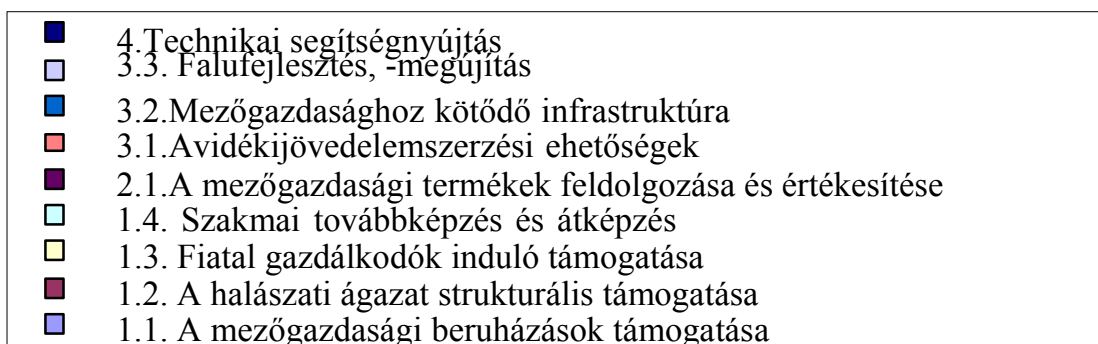
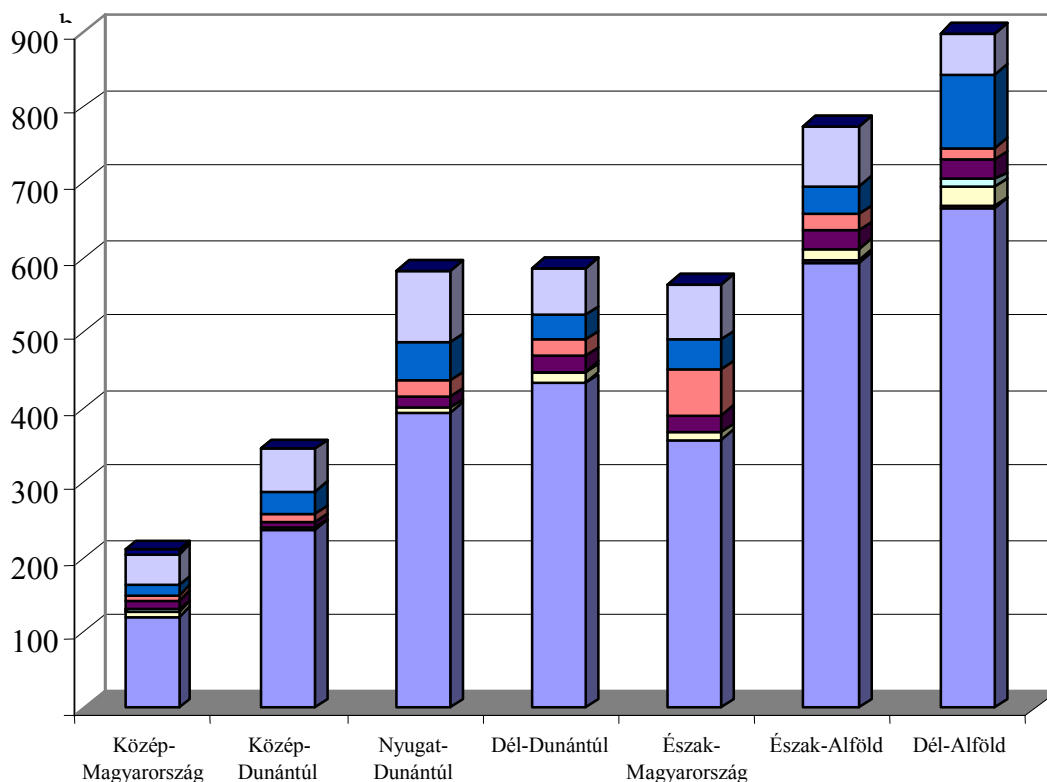
3. ábra

Az egyes intézkedésekre beérkezett **pályázatok regionális megoszlását** az. 4. ábra szemlélteti.

4. ábra

A pályázatok számának régiók szerinti megoszlása

A mezőgazdasági beruházások fejlesztéséhez tartozó intézkedések közül a termelés műszaki-technikai korszerűsítése (döntően gépvásárlások) főként a kedvező adottságú, mezőgazdasági jellegű térségekre (Dél-, és Észak-alföld, Dél-Dunántúl) koncentrálódik. Kiugróan sok pályázat érkezett (64,3%) „A szakmai továbbképzés támogatására” a dél-alföldi régióból, míg a másik alföldi régióból és a Közép- és Nyugat-Dunántúlról egyetlen pályázatot sem nyújtottak be erre az intézkedésre. „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedésre a pályázatok több mint fele (57,1%-a) az – az ágazat területi elhelyezkedését jelezve – az észak-alföldi régióhoz kötődik.

„A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés a kritikus foglalkoztatási helyzetben lévő észak-magyarországi régióban keltette fel a legnagyobb figyelmet, innen a pályázatok 37,4%-a érkezett. A többi régióhoz képest szintén kimagasló érdeklődés mutatkozott a dél-alföldi régióban a „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra-fejlesztés” iránt, míg a „Falufejlesztés” intézkedésre a Nyugat-Dunántúlról és Észak-Alföldről érkezett a legtöbb pályázat. A vidékfejlesztési intézkedések pályázatai döntően három, szerényebb gazdasági fejlettségű régióhoz (Észak-, és Dél-Alföld, Észak-Magyarország) kötődnek. A pályázati intenzitás alapján megállapítható, hogy a „vidéki térségek fejlesztése” prioritás intézkedései jól szolgálják az ország területi differenciáltságának mérséklését.

Az egyes intézkedésekre (ezen belül néhány tevékenységre) benyújtott pályázatok területi megoszlása meggyőzően tükrözi a régiók adottságainak, jellegének, a gazdasági fejlettségének, termelési szerkezetének különbségeit, a legsürgetőbb fejlesztések irányait. Ez egyben azt is igazolja, hogy az AVOP megalapozását szolgáló helyzetfeltárás, a SWOT-analízis jól szolgálta a fejlesztési célkitűzések, beavatkozási területek kijelölését, megtervezését. A **mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozás** fejlesztési szándékai főként a mezőgazdasági jellegű, **kedvező termelési adottságú területeket** részesítik előnyben. A **vidékfejlesztési intézkedések** viszont a kritikus helyzetű, **elmaradottabb régiók** felzárkózását segítik.

3.2.1. 1. prioritás: Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

Az 1. prioritás rövid bemutatása

A prioritás intézkedései a mezőgazdasági, az erdőgazdasági és a halászati termék-előállítás versenyképességét kívánják növelni. Az igénybe vehető támogatások a termelési költségeket csökkentő beruházásokra, az állattartó telepek rekonstrukciójára, az új szervezeti struktúrához igazodó telepek kialakítására, de különösen a viszonylag rövid idő alatt eredményt hozó gépvásárlásokra, a termék-minőséget javító technológiák, termelési eljárások bevezetésére, magas teljesítőképességű biológiai alapok termelésbe vonására, valamint a szőlő-, és a gyümölcsültetvények faj-, és fajtaszerkezetének, telepítési rendszerének korszerűsítésére ösztönöznek. A termelés műszaki-technikai, technológiai megújítása egyúttal a termékek hozzáadott értékének növelését is segíti, továbbá messzemenően érvényesíti a környezet- és természetvédelem, az állatelhelyezés javításának szempontjait is. Fontosnak tekinti az erdészeti és a halászati tevékenységek feltételrendszerének, elsősorban a beruházások hatékonyságának a javítását, erdőgazdálkodásban ezen túlmenően az erőtulajdonosok társulásainak létrehozását. Kedvezőbbé teszi a munkaerő korstruktúráját, képzettségét és alkalmazkodó-készségét, különösen elősegíti a gazdálkodók piaci-, vállalkozói ismereteinek bővítését. Az intézkedések eredményeként a termelés erőforrásainak összehangolt, hatékonyságot fokozó működtetése várható, amely az egyéni gazdálkodók körében különösen fontos.

Az 1. prioritás pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás/ Kötelezően bejelentendő saját erő*
2004	57 706 144	56 366 296	42 296 158 *1 026 323	14 070 138	76 267 699/ 1 339 848
2004-2006	246 825 880	241 094 962	180 912 912 *4 839 882	60 182 050	326 219 005/ 5 730 918

*HOPE

2004-ben elért eredmények

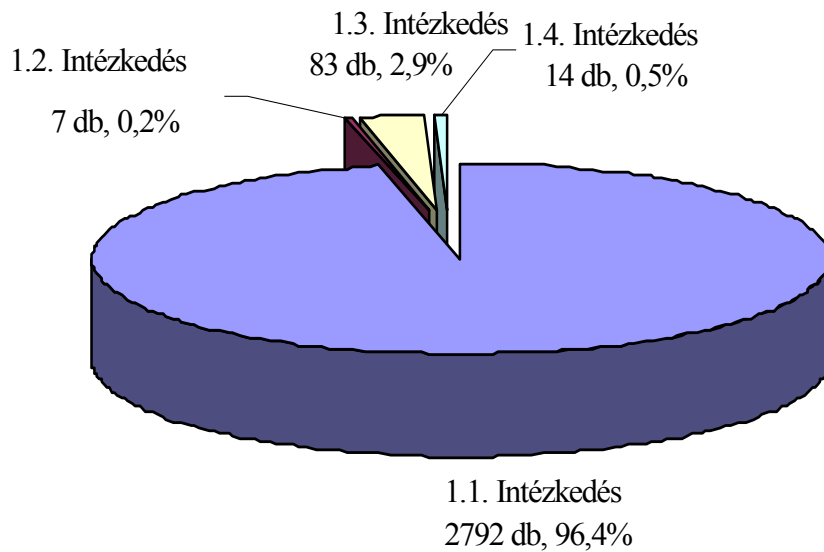
Az 1. prioritás intézkedéseire érkezett be az összes pályázat döntő hányada, közel **háromnegyede**. A pályázatok célja a mezőgazdasági, az erdőgazdasági és a halászati termék-előállítás feltételeinek, szerkezetének korszerűsítése, a gazdálkodók korösszetételének és szakmai képzettségének javítása,

össességében a gazdálkodás versenyképesség növelése. A 1. prioritásra beérkezett pályázatok 55 milliárd Ft (215 724 298 euró) támogatási igényt jelentettek (5. és 6. ábra). A prioritás négy intézkedése közül az 1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása jelenti az igényelt támogatás 97,6%-át, a többi intézkedés részesedése egy százalék, vagy annál is kevesebb.

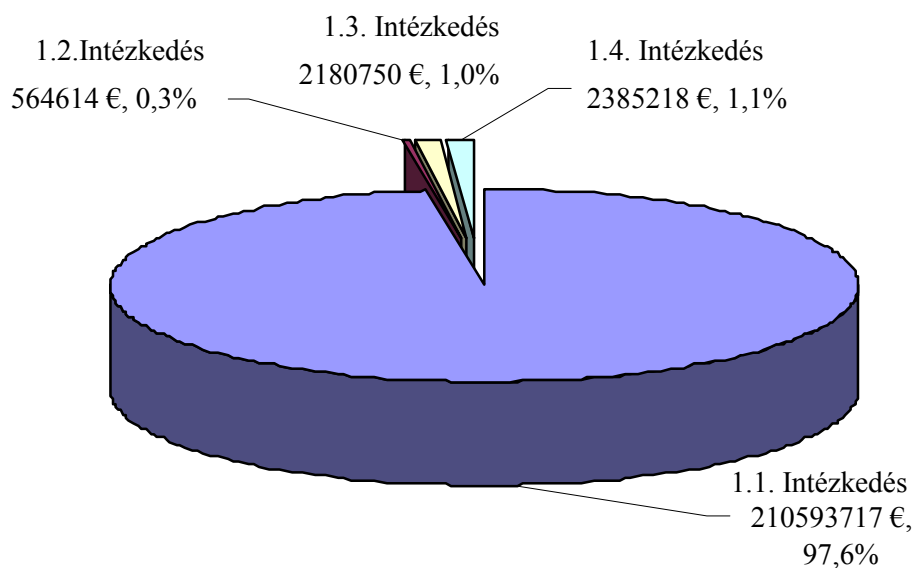
5. ábra

A „1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” prioritásra beérkezett pályázatok számának megoszlása intézkedésenként

A prioritásra összesen 2896 db pályázat érkezett.

Az 1. prioritáson belül beérkezett pályázatok támogatási igényének megoszlása intézkedésenként

	támogatási igény (euró)	ebből EMOGA/HOPE
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	210 593 717	157 945 288
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	564 614	429 598
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	2 180 750	1 636 323
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	2 385 218	1 788 914

A 2004. évi támogatási kérelmek főbb jellemzői az 1. prioritás esetében

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA/HOPE)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
1.1.	2792	210 593 717 157 945 288	97%	22	1 791 832 1 343 874	0,6%	0	0	0	0	0	0
1.2.	7	564 614 429 598	98,5%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3.	83	2 180 750 1 635 563	18,2%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.4.	14	2 385 218 1 788 914	37,4%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen 1.prioritás.	2896	215 724 298 161 799 363	89,2%	22	1 791 832 1 343 874	0,6%	0	0	0	0	0	0

1.1. – Mezőgazdasági beruházások támogatása
1.2. – Halászati ágazat strukturális támogatása
1.3. – Fiatal gazdálkodók induló támogatása
1.4. – Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

Az 1. prioritás előrehaladását jelző indikátorok a 7. táblázatban találhatóak.

7. táblázat

1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Változás mértéke (2004-2006)	Megvalósult eredmény
Output	Az befogadott pályázatok száma, db	15700	0
Eredmény	Fiatal gazdálkodók által létrehozott gazdaságok száma, db	254	0
	ebből nők által létrehozott: gazdaságok száma:	40	0
Hatás	A mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségének növelése, %	1-2	0

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Ezen időszak alatt kötelezettségvállalással lekötött (IH vezető által támogatott pályázatok támogatási összegek) összegek kifizetése nem az alábbi indokok miatt 2004. évben nem indulhatott el:

- a kedvezményezettekkel történő szerződéskötési folyamat időigénye
- a projektek első elszámolásainak időütemezése következő értékelési időszakra esett;
- mezőgazdasági tevékenységek szezonális jellege.

Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.1.1. Az 1.1. „Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés

Az 1.1 intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés egyrészt a mezőgazdasági alaptervekenység hatékonyságát javító beruházásokra a növénytermelésben (beleértve a post-harvest fázist is), az állattenyésztésben (szarvasmarha, sertés, baromfi, juh, kecske, nyúl, méh ágazatban), valamint a gépek, technológiai berendezések korszerűsítésére, az agrotechnikai és technológiai színvonal emelését szolgáló fejlesztésekre, másrészt a termékek minőségét javító új technológiák, a termelést és az értékesítést elősegítő információs rendszerek bevezetésére irányul. *Kedvezményezettek:* a mezőgazdasági tevékenységet folytató magánszemélyek, jogi személyek, vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok.

Az 1.1 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	50 734 550	50 734 550	38 050 912	12 683 638	76 101 825
2004-2006	217 006 352	217 006 352	162 754 763	54 251 589	325 509 528

2004-ben elért eredmények

Az 1. prioritás intézkedései közül a legnépszerűbbnek az „1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása” tekinthető, amelyre 2792 pályázatot (a program összes pályázatának 70%-át) nyújtottak be. A meghirdetett tevékenységek közül az „1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések támogatása” alintézkedés keltette fel leginkább az érintettek érdeklődését, amelyet az elhasználandó, korszerűtlen géppark megújítása, illetve a beruházás viszonylag rövid idő alatt remélt megtérülése is motivált. Ez az intézkedés lényegében a SAPARD hasonló támogatási jogcímének folytatása, tehát a pályázási szándékot az előcsatlakozási program forrásainak kimerülése, a szerződéskötések lezárása is erősítette.

Az 1.1 intézkedés alintézkedéseire benyújtott pályázatok főbb jellemzőit a 8. táblázat foglalja össze (a támogatási összegek euróban lettek feltüntetve).

8. táblázat

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
1.1.1.	251	34 220 799 25 665 599	n.a.	0	0	n.a.	0	0		0	0	
1.1.2.	355	46 293 693 34 720 270	n.a.	2	572 328 429 246	n.a.	0	0		0	0	
1.1.3.	2 101	125 769 970 94 327 478	n.a.	20	1 219 504 914 628	n.a.	0	0		0	0	
1.1.4.	11	611 449 458 587	n.a.	0	0	n.a.	0	0		0	0	
1.1.5.	70	3 485 375 2 614 031	n.a.	0	0	n.a.	0	0		0	0	
1.1.6.	4	262 431 196 823	n.a*	0	0	n.a.	0	0		0	0	
Összesen 1.1 int.	2792	210 593 717 157 945 288	97%	18	1 791 832 1 343 874	0,6%	0	0		0	0	

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

1.1.1. – Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása
1.1.2. – Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása
1.1.3. – Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása
1.1.4. – Ültetvénytelepítési beruházások támogatása
1.1.5. – Öntözési beruházások támogatása
1.1.6. – Meliorációs beruházások támogatása

A támogatás a termelés típusa szerint a következő szektorokat érinti: gabona, olajos magvak és fehérje növénytermelés, gyökérgumósok termelése, szántóföldi növénytermesztés, dohánytermelés, kertészet, szőlő és gyümölcsös, illetve az állattenyésztés területén a tejgazdaság, a szarvasmarha tenyésztő és hizlaló üzemek, a juh, kecske, sertés, baromfi vagy más, zömmel állattenyésztéssel foglalkozó beruházás, továbbá be nem sorolható növénytermelési vagy állattenyésztési egység. A beérkezett pályázatok túlnyomó többsége gabona, olajos magvak és fehérje növénytermelő beruházási fejlesztésre érkezett be.

Az mezőgazdasági beruházások támogatását szolgáló intézkedésre összesen 2792 db pályázat érkezett be. Az intézkedés keretében a támogatható tevékenységek között a PKD megjelöli az „1.1.2 Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások” fejlesztését, magtárak, raktárak, tárolók építését. Az ilyen beruházások iránti igény – előre nem látott mértékben – fokozódott 2004-ben a gabonatermelés kiemelkedően magas hozama, és az értékesítés nehézségei miatt.

A feszültség levezetése érdekében alapvető fontosságú lett új tárolókapacitások létesítése, valamint a már meglévők felújítása, amelynek szükségességét a MB is megtárgyalta 2004. december 9-i ülésén. A MB is támogatta az IH döntését, amely szerint a gabonátárolókra irányuló pályázatokat kiemelten, külön alintézkedésként szükséges kezelni. Az érintett pályázatok bírálata, a DEB előterjesztése az IH kezdeményezésére elsőbbséget élvezett. Gabonátárolók építésére összesen 88 pályázat érkezett, amelyek támogatási igénye 2,7 milliárd Ft (10 588 235 euró). A MB határozati javaslata szerint a gabonátárolók megvalósításához legfeljebb 2 milliárd Ft (7 843 137 euró) pénzügyi keret elkülönítése szükséges.

A prioritáson belüli másik négy alintézkedés (1.1.1., 1.1.4.; 1.1.5.; 1.1.6.) iránt egyelőre igen mérsékelt érdeklődés mutatkozott. Az „1.1.1. Állattenyésztés szolgáló építési beruházások támogatása” alintézkedésre 251 db pályázat érkezett (az 1.1. intézkedésre beérkezett pályázatok 9,0%-a), melyek támogatási igénye 8,7 milliárd Ft (34 220 799 euró). Az „1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása” alintézkedésre 11 pályázatot nyújtottak be 155,9 millió Ft (611 449 euró) támogatási igénnyel. A beruházások támogatására beérkezett pályázatok 2,5%-a (70 db) az „1.1.5. Öntözési beruházások támogatása” alintézkedés keretében került befogadásra 888,8 millió Ft (3 485 375 euró) támogatási igénnyel. A legkevesebb pályázatot (4db) az „1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása” alintézkedésre nyújtották be, melyek támogatási igénye 66,9 millió Ft (262 431 euró).

A fenti fejlesztések, a hosszú távra szóló döntés kockázata, a jelentős forrásigény és a lassú megtérülés miatt kevésbé népszerűek. A mérsékelt érdeklődés a birtokszerkezet feszültségeire, a tulajdonviszonyok tisztázatlanságára is visszavezethető.

A mezőgazdasági beruházások támogatására irányuló intézkedés lényegében a SAPARD hasonló támogatási jogcímének folytatása, tehát a pályázati szándékot az előcsatlakozási program forrásainak kimerülése, a szerződéskötések lezárása is erősítette. Az intézkedés pályázóinak több mint fele (53,1%-a) gépvásárláshoz,

technológiai korszerűsítéshez igényelt 32,1 milliárd Ft (125 769 970 euró) támogatást, amely az intézkedés összes támogatási igényének mintegy 60%-a.

A beérkezett pályázatok 2,1%-a jogosulatlanság, formai elutasítás, vagy visszalépés miatt sikertelen volt. 2004 végéig a beérkezett pályázatok 10,7%-ának befogadása történt meg. Szerződés-kötés az 1. prioritás intézkedéseit illetően nem történt. Ezt a helyzetet tükrözi az intézkedés pénzügyi megvalósulása (9. táblázat) és ezt mutatják az indikátorok is (10. táblázat).

9. táblázat

1.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás a végső kedvezményezettek felé							
tervezett	50734550	50734550	38050912	12683638	76101825	100	75
megvalósult	4530252	1791832	1343874	447958	2738420	40	75
Különbség a tervezetthez képest	46204298	48642718	36707038	12235680	73363405		

A szűkös időkeret ellenére ez az az intézkedés – a Technikai Segítségnyújtást kivéve – ahol történt kötelezettségvállalás, vagyis született pozitív IH vezetői döntés. A támogatott (IH vezető által kötelezettségvállalással ellátott) 22 projekt az előirányzott évi támogatási összeg mintegy 8%-át tette ki.

Az 1.1 intézkedésre vonatkozó indikátorokat a 9. táblázat tartalmazza.

Mezőgazdasági beruházások támogatása intézkedés, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A) Befogadott pályázatok száma tevékenységenként (db)		
	1. Épületfejlesztési beruházások	1273	0
	a) Állattartó létesítményekkel kapcsolatos beruházások	525	0
	b) Egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházások	748	0
	• növényház		
	• egyéb		
	2. Új gép- és eszközbeszerzés	14261	0
	3. Gazdaságon belüli öntözésfejlesztési és meliorációs beruházások	166	0
	• az új vagy korszerűsített öntözőrendszerrel lefedett terület (ha)	11403	0
	4. Alma, körte, őszibarack ültetvénytelepítések fejlesztése		
	Az összes befogadott pályázatból a fiatal gazdálkodók száma (fő)	5190	0
	B) Állatférőhelyek száma, ebből	321873	0
	• új	37481	0
	• felújított	134432	0
C) Új erőgép teljesítménye összesen (kW)	490000	0	
D) Új munkagépek száma, (db)	8000	0	
Eredmény	Támogatott gazdaságok száma	12000	0
	A minőségtanúsítvánnyal (EU, nemzeti, egyéb) értékesített termékek aránya a támogatott gazdaságokban (%).	75	0
Hatás	A támogatásnak köszönhetően létrehozott, vagy megtartott munkahelyek száma, munkaerő egyenértékben (FTE, AWU)	2490	0
	Az épületfejlesztési beruházások tevékenységben támogatott gazdaságok között azok aránya, amelyek környezetvédelmi fejlesztéseket valósítottak meg (%)	60	0
	A támogatott gazdaságok bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2	0

A három éves programidőszakból, 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Ezen időszak alatt kötelezettségvállalással lekötött (IH vezető által támogatott pályázatok támogatási összegek) összegek kifizetése nem az alábbi indokok miatt 2004. évben nem indulhatott el:

- a kedvezményezettekkel történő szerződéskötési folyamat időigénye
- a projektek első elszámolásainak időütemezése következő értékelési időszakra esett;
- mezőgazdasági tevékenységek szezonális jellege.

Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.1.2. Az 1.2. intézkedés „A halászati ágazat strukturális támogatása”

Az 1.2 intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés a tógazdaságok halastó építéseire, korszerűsítésére, telepi infrastruktúrájának fejlesztésére, a korszerű (innovatív) haltermelési technológiák bevezetésére, továbbá a környezetvédelmi követelmények messzemenő figyelembevételével a geotermikus energiát hasznosító, iparszerű haltermelő rendszerek építésének és korszerűsítésének támogatására irányul. Ezeken kívül a már meglévő halfeldolgozók kapacitásának kihasználtság-javítását és új kis méretű „mini halfeldolgozók” létesítését, valamint a halválaszték bővítése mellett, az új termékek piacra történő bevezetését is szolgálja. A termelői szervezetek marketing és egyéb tevékenységének támogatásával az intézkedés hozzájárul a halfogyasztás növeléséhez. A hagyományos természetes vízi halászat tradíciójának megőrzését és az ebből élő helyi lakosság megélhetését a halászati felszerelések beszerzésének támogatása szolgálja.

Az 1.2 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (HOPE)	Összes nemzeti hozzájárulás	Saját erő
2004	2 679 696	1 339 848	1 026 323	313 525	1 339 848
2004-2006	11 461 836	5 730 918	4 389 882	1 341 036	5 730 918

2004-ben elért eredmények

Az intézkedésre mindössze 7 pályázat érkezett, ami az összes beérkezett pályázat 0,2%-a, támogatási igénye 144 millió Ft (564614 euró). A halászati fejlesztések 2004-ben megpályázott forrásigénye a rendelkezésre álló 3 éves keret 9,8 %-a.

11. táblázat

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye ebből HOPE	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye ebből HOPE	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye ebből HOPE	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye ebből HOPE	3 éves keret %-a
1.2.1.	5	509 578 387 722	n.a.	0	0		0	0		0	0	
1.2.2.	1	33 373 25 393	n.a.	0	0		0			0		
1.2.3.	1	21 663 16 483	n.a.	0	0		0	0		0	0	
1.2.4.	0	0	n.a.	0	0		0	0		0	0	
1.2.5.	0	0	n.a.	0	0		0	0		0	0	
1.2.6.	0	0	n.a.*	0	0		0	0		0	0	
Összesen 1.2 int.	7	564 614 429 598	9,8%	0	0		0	0		0	0	

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

1.2.1. – Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése
1.2.2. – Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése
1.2.3. – Természetes vízi halászat
1.2.4. – Promóció
1.2.5. – Halászati termelői szervezetek támogatása
1.2.6. – Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben

A pályázatok többségét (5 db) az 1.3.1. „Akvakultúra” alintézkedésre nyújtották be, melynek célja a tógazdaságok és az iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása és halkeltetők korszerűsítése. Egy-egy pályázat érkezett be halfeldolgozó építésére, bővítésére, illetve a természetes vízi halászat eszközeinek korszerűsítésére. A másik három alintézkedés iránt 2004-ben nem mutatkozott érdeklődés (11. táblázat). A megpályázott alintézkedések forrásigényét a 11. táblázat szemlélteti. A beérkezett pályázatok alapján a felkínált fejlesztési lehetőségek aránytalansága (érdektelensége) a jelenlegi állapot szerint igen szembetűnő. Vélhetően a következő időszakban pozitív változások következnek be, amelyben a lehetőségek fokozott ismertetése jelentős szerepet játszhat.

Az intézkedés nyújtotta pályázási lehetőségről szóló tájékoztatás már a csatlakozási folyamat során elkezdődött, és az Irányító Hatóság döntése folytán nem kampányszerű, hanem folyamatos tájékoztatás indult meg a pályázati jogcím megnyitásával egyidejűleg. A pályázati lehetőségeket minden lehetséges szakmai fórumon, valamint szakmai folyóiratban is ismertették, a jövőbeni sikeres pályázatok benyújtása céljából pedig a minisztérium szakértői folyamatosan telefonon is az érdeklődők rendelkezésére álltak.

Az intézkedés keretében pályázatot nem utasítottak el, de az év végéig nem is fogadtak be. A pályázatok elbírálása tehát lényegében nem kezdődött el. A halászati intézkedés pályázatait az eltérő forrásból való finanszírozás miatt (az MB döntése alapján) az MVH külön kezeli. Az intézkedés pénzügyi megvalósulást és indikátorait a 12. és a 13. táblázat szemlélteti.

12. táblázat

1.2. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (HOPE) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból, %
Kötelezettségvállalás							
tervezett	2 679 696	1 339 848	1 026 323	313 525	1339848	50	70
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	2 679 696	1 339 848	1 026 323	313 525	1339848		

A halászati ágazat strukturális támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Elfogadott pályázatok száma a tevékenységek típusa szerint:		
	4.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és intenzív üzemi haltermelő rendszerek építése, felújítása és halkeltetők (db)	25	0
	4.2. Halfeldolgozók építése, felújítása (db)	7	0
	4.3. Természetesvízi halászat	25	0
	4.4. Promóció	18	0
	4.5. Termelői szervezetek támogatása (pályázatok száma, db)	2	0
	4.6. Innovatív fejlesztések (db)	5	0
	Épített halfeldolgozók száma (db)	5	0
	Felújított halfeldolgozók száma (db)	2	0
	Az épített vagy korszerűsített termelési egységek száma (db)	32	0
	Bevezetett új termékek száma (db)	6	0
	Természetes vízi halászati eszköz beruházások értéke (€)	740 000	0
	Felújított vagy korszerűsített iparszerű haltermelő rendszerek száma (db)	2	0
Eredmény	A támogatott halgazdaságok, halászati vállalkozások száma	130	0
	A feldolgozott termékek mennyiségének növekedése (t/év)	300	0
	A támogatott üzemek hektáronkénti kibocsátása (€/év)	1400	0
	A minőségtanúsítvánnyal rendelkező, új halászati termékek száma a támogatott üzemekben (db)	3	0
Hatás	Támogatott üzemek bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2,5	0
	A támogatásnak köszönhetően létrehozott és megtartott munkahelyek száma munkaerő egyenértékben számítva (FTE, AWU)	180	0
	A hazai hal termelés növekedése (t/év)	400	0

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt
Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.1.3. Az 1.3. „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedés

Az 1.3 intézkedés rövid bemutatása

A nemzetközi tendenciákhoz hasonlóan Magyarországon is megfigyelhető a mezőgazdasági tevékenységet főfoglalkozásként (teljes munkaidőben) végző munkaerő egyre kedvezőtlenebb korösszetétele, elöregedése. Az egyénileg gazdálkodó gazdaságvezetők átlagéletkora 55 év. Viszonylag kevés azoknak a fiataloknak a száma, akik főfoglalkozásként a mezőgazdasági alaptevékenységet választják, pedig az agrárgazdaság jövője szempontjából fontos, hogy fiatal, jól képzett és felkészült vállalkozók gazdaságilag életképes üzemet hozzanak létre, amely munkahelyet is teremt.

A célok eléréséhez a kritériumoknak megfelelő, első gazdaságot alapító, fiatal vállalkozók pályázat útján, vissza nem térítendő egyszeri tőkejuttatást és a gazdaság indításához felvett hitel futamideje alatt kamattámogatást vehetnek igénybe. Ezek a juttatások segítik a gazdaság beindítását, a gazdálkodás eredményessé tételét, a környezetvédelem alapvető követelményeinek megteremtését.

Az 1.3 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	2 799 064	2 799 064	2 099 928	699 766	0
2004-2006	11 972 408	11 972 408	8 979 305	2 993 103	0

2004-ben elért eredmények

A programra beérkezett összes pályázat 2,1%-a érkezett az intézkedésre, ami 83 pályázatot jelent, 556,1 millió Ft (2180750 euró) támogatási igénnyel. A pályázatok 22,9%-át utasították el jogosulatlanság vagy egyéb hiba miatt, mindössze 5 pályázatot fogadtak be, melynek támogatás igénye 34,4 millió Ft (135000 euró).

Az elutasítások nagy száma az alapjogosultsági kritériumok hiánya miatt történt, bár a pályázati felhívásnak 1998-2003-ig volt előzménye, de az tartalmában és formájában is különbözött ettől a pályázattól. Voltak olyan elutasított pályázók, akik közben megszerezték az alapjogosultságot, ilyen esetben új pályázat benyújtására van lehetőség.

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a
1.3.	83	2 180 750 1 635 563	18,2%	0	0	0	0	0	0	0	0	0

A beérkező pályázatok számának növelése és minőségének javítása érdekében az év során négy helyszínen került sor tájékoztató megtartására a pályázók részére nagy érdeklődés mellett; a tájékoztatás formáját megyei szintre akarjuk kiterjeszteni olyan formában, hogy a tájékoztatásban részt vegyen a pályázatkezelő, a pályázatot értékelő és a pályázati felhívást kidolgozó, valamint egy banki szakember is. Mintapályázatokon keresztül a kitöltési útmutató felhasználásával a pályázók gyakorlati ismereteket szereznek.

A fiatal gazdálkodók induló támogatása iránti igényét jelentősen fokozhatja, a mezőgazdasági termelők nyugdíj előtti támogatása, az NVT keretében megvalósuló intézkedés. A két intézkedés összekapcsolásától az egyéni gazdálkodók korstruktúrájának javulása, és a birtokkoncentráció erősödése várható.

Az intézkedés pénzügyi megvalósulása és az előrehaladás jelzőszámai a 14. és a 15. táblázatban követhetők.

14. táblázat

1.3. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	2799064	2799064	2099298	699766	0	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	2799064	2799064	2099298	699766	0		

A 2004-ben benyújtott pályázatokra vonatkozóan a 2004. év végéig IH vezetői döntés, szerződéskötés és kifizetés a tárgyévben nem történt.

Fiatal gazdálkodók induló támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény	
Output	A fiatal gazdálkodók elfogadott pályázatainak száma (db)*	254	0	
	• ebből: nők által benyújtott pályázatok száma (db)	45	0	
	A pályázók kor szerinti összetétele (fő)			
	• 25 év alatti	180	0	
	• 25-30 év közötti	50	0	
	30-35 év közötti	14	0	
	35-40 éves	10	0	
	Az elfogadott pályázatok száma irányultságuk szerint (db)			
	• új gazdaság indítása	174	0	
	• gazdaság átvétele	80	0	
Eredmény	Fiatal gazdák által művelt terület (ha)**	2540	0	
	A fiatal gazdálkodók támogatás révén létrehozott gazdaságainak száma***	379	0	
	Gazdaságot átvevő gazdaságvezetők átlagos életkora	25	0	
Hatás	A létrehozott és megtartott munkahelyek száma, munkaerő egyenértékben (FTE, AWU)	274	0	

* Az elfogadott pályázatok száma abból kiindulva, hogy a pályázók az egyszeri tőkejuttatás teljes összegét igénybe veszik, a kamattámogatás összegét pedig átlagosan 20000 € összegben.

** A fiatal gazdálkodók által művelt terület összes nagysága a gazdasági életképes üzem kritériumából kiindulva és tapasztalati adatok alapján került összeállításra.

*** Kiindulási helyzet 2001-ben a nemzeti forrásból támogatott fiatal gazdálkodók által vezetett gazdaságok száma; 2002-ben a nemzeti forrásból támogatott fiatal gazdálkodók által vezetett gazdaságok száma 27, 2003-ban 62.

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt
Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.1.4. Az 1. 4. „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” intézkedés

Az 1.4 intézkedés rövid leírása

Az intézkedés keretében olyan szakképzés támogatható, amely hozzájárul a gazdálkodók és a mezőgazdasági és erdészeti tevékenységet végző egyéb személyek szakismereteinek és szakmai alkalmasságának fejlesztéséhez. A képzések támogatása kiterjed a tanárok olyan célirányos – EU ismeretekre vonatkozó – továbbképzésére is, amely nem része az általános képzési rendszernek, illetve nem támogatható a Humán erőforrás Fejlesztési Operatív Programot, valamint a Regionális Fejlesztési Operatív Programot finanszírozó Szociális Alapból.

Az intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	1 492 834	1 492 834	1 119 625	373 209	165 871
2004-2006	6 385 284	6 385 284	4 788 962	1 596 322	709 477

2004-ben elért eredmények

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám igénye	3 éves keret %-a	száma	tám igénye	3 éves keret %-a	száma	tám igénye	3 éves keret %-a
1.4.	14	2 385 218 1 788 914	37,4%	0	0		0	0		0	0	

Az intézkedésre 14 pályázat érkezett be, ami a programra beérkezett pályázatok 0,4%-a, az intézkedés támogatási igénye 608,3 millió Ft (2 385 218 euró). A pályázatok közül jogosulatlanság és/vagy formai hiányosság miatt 3-at utasítottak el. Az intézkedés indikátorai által jelzett és tervezett eredményeihez mérten az eddig beérkezett pályázatok száma rendkívül szerény, holott az új körülményekhez való alkalmazkodás, a felkészülés széleskörű szakképzés nélkül aligha képzelhető el (17. táblázat)

Az intézkedés pénzügyi megvalósításának adatait a 16. táblázatban tüntettük fel.

1.4. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	1492834	1492834	1119625	373209	165871	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség tervezetthez képest ^a	1492834	1492834	1119625	373209	165871		

Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Továbbképzésben részesült szaktanárok száma (fő)	230	0
	A szervezett tanfolyamok száma (db)	800	0
	Gazdálkodási ismereteiket fejlesztő gazdálkodók száma (és aránya) képzési irányonként (fő)	24000	0
	• EU agrárgazdasági ismeretek, a KAP szabályozásai (fő)	20000	0
	• Környezetvédelem, „Jó mezőgazdasági gyakorlat” (fő)	14000	0
	ebből növénytermesztés, kertészet (fő)	8000	0
	állattenyésztés, állattartás (fő)	6000	0
	• Állatvédelem (fő)	6000	0
	• Élelmiszerbiztonság (fő)	2000	0
	• ökológiai termelési és biogazdálkodási ismeretek (fő)	2000	0
	• vállalkozási, farm menedzsment képzés (fő)	4000	0
	• alternatív jövedelemszerzés lehetőségei (fő)	1500	0
	A tovább-és átképzésben részesülő fiatal (40 év alatti) gazdálkodók száma (fő)	7500	0
	A tovább-és átképzésben részesülő gazdálkodók közül a nők aránya (%)	15	0
	A speciális roma agrár képzésben résztvevők száma (fő)	900	0
Eredmény	A tanfolyamokat eredményesen befejezők száma (fő)	20000	0
	A résztvevők közül a képzést sikeresen befejezők aránya (%)	83	0
Hatás	Az OKJ szakképzettséggel rendelkezők számának bővülése (fő)	15000	0
	A vidéken élő nők, a fogyatékos ill. megváltozott munkaképesség miatt hátrányos helyzetű személyek és a roma kisebbséghez tartozók (romák) képzettségének emelkedése (fő)	5200	0

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.2. A 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

A 2 prioritás rövid bemutatása

A prioritás célkitűzései új technológiák bevezetésével, a piacrajutás feltételeinek, a termékek minőségének javításával, az élelmiszerbiztonság növelésével közvetlenül szolgálják a versenyképesség megteremtését és fokozását. A célkitűzések közvetetten segítséget nyújtanak az élelmiszer-feldolgozók környezetvédelmi előírásainak teljesítéséhez, a melléktermékek és hulladékok megfelelő kezeléséhez.

A 2 prioritás pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	13 839 815	13 839 815	10 379 861	3 459 954	20 759 723
2004-2006	59 196 895	59 196 895	44 397 671	14 799 224	88 795 343

2004-ben elért eredmények

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye	3 éves keret %-a
2.1.	124	42 055 679 31 541 759	71%	0	0		0	0	0	0	0	0

A prioritásra összesen 124 pályázatot nyújtottak be, ami a programra beérkezett pályázatok 3,1%-a, támogatási igényük 10,7 milliárd Ft (42 055 679 euró). A beérkezett pályázatok közül 8-at utasítottak el jogosulatlanság vagy formai hiba miatt, 2 pályázat pedig visszalépett. Az év végéig összesen 7 pályázatot fogadtak be, amelyből 6 pályázat értékelése történt meg, melynek támogatás igénye 814,2 millió Ft (3 192 794 euró).

A 2. prioritás indikátorai (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Támogatásban részesített projektek száma	200	0
Eredmény	Élelmiszerbiztonság növelését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	10	0
	A környezetterhelés csökkentését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	15	0
Hatás	A hozzáadott érték növekedése a támogatott szakágazatokban 2004-2006 (%)	1,5 (0,5% évente)	0

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt
 Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.2.1. A 2. 1. „A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése” intézkedés

Az intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés célkitűzése a mezőgazdasági termékfeldolgozás és értékesítés infrastruktúrájának fejlesztése, a termékek minőségének emelése és konkrét piaci igényeket kielégítő, illetve új piaci lehetőségeket kihasználó termékek előállításának. Az intézkedés alapvetően a feldolgozás korszerűsítésére irányul, amely magában foglalja a technikai-technológiai, a környezetvédelmi, az élelmiszer-higiéniai fejlesztéseket, valamint a termékek minőségi, innovatív fejlesztését, a változó piaci igényekhez igazodó termékválaszték szélesítését. Támogatásban részesülnek továbbá a feldolgozáshoz, illetve a különböző kereskedelmi csatornákhöz kapcsolódó informatikai és logisztikai rendszerek-fejlesztések is. Az intézkedés kedvezményezettjei a Magyarországon bejegyzett és Magyarországon működő jogi személyek, jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok, illetve társulásaik, akik/amelyek a beruházást Magyarország területén valósítják meg, és amelyek a Szerződés I. mellékletében szereplő mezőgazdasági termékeket feldolgozó szakágazatokban (a halfeldolgozás kivételével) működési engedéllyel rendelkeznek.

A 2.1 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	13 839 815	13 839 815	10 379 861	3 459 954	20 759 723
2004-2006	59 196 895	59 196 895	44 397 671	14 799 224	88 795 343

2004-ben elért eredmények

Az intézkedés népszerűsítése már 2003-ban elkezdődött, ezt követte 2004. márciusában a Hűtőipari Konferencián, illetve a Magyar Élelmiszertudományi Egyesület konferenciáján AVOP ismertető.

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye	3 éves keret % ^a	száma	tám. igénye	3 éves keret % ^a	száma	tám. igénye	3 éves keret % ^a	száma	tám. igénye	3 éves keret % ^a
2.1.	124	42 055 679 31 541 759	71%	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Az intézkedésre összesen 124 pályázatot nyújtottak be, ami a programra beérkezett pályázatok 3,1%-a, támogatási igényük 10,7 milliárd Ft (42 055 679 euró). A beérkezett pályázatok közül 8-at utasítottak el jogosulatlanság vagy formai hiba miatt, 2 pályázat pedig visszalépett. Az év végéig összesen 7 pályázatot fogadtak be, amelyből 6 pályázat értékelése történt meg, melynek támogatás igénye 814,2 millió Ft (3 192 794 euró). Az intézkedés pénzügyi tervét, illetve az előrehaladást mérő indikátorokat a 18. és a 19. táblázat tartalmazza.

2.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	13839815	13839815	10379861	3459954	20759723	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	13839815	13839815	10379861	3459954	20759723		

**A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése,
indikátorok (2004-2006)**

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A befogadott pályázatok száma (db)	200	0
	A támogatott projektek száma operatív célok szerint (db)		
	A termelés orientálása a várható piaci irányzatoknak megfelelően	20	0
	Új értékesítési helyek kialakításának bátorítása a mezőgazdasági termékek számára	0	0
	Értékesítési csatornák fejlesztése vagy ésszerűsítése	10	0
	Feldolgozási eljárások fejlesztése vagy ésszerűsítése	30	0
	Termékek megjelenítésének és előkészítésének javítása	20	0
	A melléktermékek és hulladékok jobb hasznosításának vagy kiküszöbölésének bátorítása	20	0
	Új technológiák alkalmazása	30	0
	Innovatív fejlesztések előnyben részesítése	10	0
	A minőség javítása és figyelemmel kísérése	20	0
	Az egészségügyi körülmények javítása és figyelemmel kísérése	20	0
	A környezet védelme	20	0
	A támogatott projektek száma, szakágazatok szerint (db)		
	Hús	45	0
	Tej és tejtermék	25	0
	Tojás és baromfi	30	0
	Egyéb állati termék	5	0
	Gabonafélék	15	0
	Olajnövények	5	0
	Fehérjenövények	10	0
	Bor	25	0
	Gyümölcs és zöldség	30	0
Egyéb termékek	10	0	
Eredmény	A támogatott vállalkozások száma összesen (db)	150	0
Hatás	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2	0
	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások által felvásárolt mezőgazdasági termékek értékének növekedése (%)	6	0

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt
Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

3.2.3. A 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése

A 3. prioritás rövid bemutatása

A prioritás legfőbb célja a vidék felzárkózásának elősegítése, ezen belül a vidéki térségekben kialakult gazdasági és társadalmi hátrányok csökkentése, a vidéki lakosság életminőségének, életfeltételeinek, jövedelmi helyzetének javítása, ez által a kistelepülések elnéptelenedésének, elöregedésének, a humán potenciál további romlásának, a gazdaság jobb infrastrukturális ellátottságú (városi) térségekbe áramlásának, a vidék tájelemei és arculata további eróziójának megelőzése, mérséklése. A prioritás intézkedései olyan problémákat céloznak meg, melyek megoldása a vidéki térségek felzárkóztatását segítik elő. Nevezetesen: munkalehetőségek hiánya, a tőke és a vállalkozói ismeretek hiánya, a vidéken elérhető, a vállalkozásokat és vidéki életminőséget javító szolgáltatások minőségének elmaradása a városokban elérhetőkhöz képest, a vidéki infrastruktúra és életminőség elmaradása a városi színvonalától, valamint a hagyományos vidéki közösségek felbomlása, együttműködésük hiánya.

A 3. prioritás pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	26 186 797	26 186 797	19 640 096	6 546 701	7 461 210
2004-2006	112 008 511	112 008 511	84 006 380	28 002 131	31 913 750

A 3. prioritás megvalósulásának előrehaladása 2004-ben

A prioritás intézkedései az AVOP többi intézkedésével egyetemben 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. A befogadás 2004. május 3.-tól folyamatos. A prioritáson belüli intézkedések esetén támogatási döntés nem született, kifizetés nem történt.

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
3.1.	163	5 124 891 3 843 668	20%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.	304	49 598 254 37 198 691	93,7%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3.	466	49 469 731 37 102 298	338%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen 3. prioritás	933	104 192 876 78 144 657	107,5%	0	0	0	0	0	0	0	0	0

3.1. – Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
3.2. – Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
3.3. – Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése
3.4. – LEADER+

A prioritás intézkedései esetében fennáll, hogy rendkívül nagyszámú pályázat érkezett be, azonban ezek minősége sok esetben problémás volt. A pályázatok mintegy 50 %-a szorult hiánypótlásra, s a formailag megfeleltek között is sok volt a nem megfelelően (az értékelő által nem egyértelműen megítélhetően) kidolgozott pályázat. A prioritás szintjén a pályázatok 11 %-a jogosulatlan és/vagy formai hiányosságok miatt elutasításra került, 9 db pályázatot pedig visszavontak. Az elutasítás fő okát elsősorban a formai kötelező formai követelmények való megfelelés hiánya, a hiánypótlás elmulasztása (pl. adatlapok hiányos kitöltése, ÁFA helytelen

számítása, összköltség pontatlan feltüntetése, pályázatok elektronikus benyújtásának elmulasztása) jelentették, kisebb részben a jogosultság hiánya, általában az adott intézkedéshez, alintézkedéshez nem illeszkedő pályázat, és a nem elégséges pontszám.

A prioritás megvalósításában bekövetkezett jelentős változás, hogy a nagy számban beérkezett pályázatra való tekintettel, további intézkedésig a 3.3. „Falufejlesztés és -megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” intézkedés 2004. október 1-én, a 3.2.21 „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló, szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” jogcím pedig december 8-án felfüggesztésre került.

A 3. prioritáshoz kötődik az AVOP-ra 2004. december 31-ig összességében beérkezett pályázatok közel egynegyede (933 pályázat; 23,6%).

Pénzügyi megvalósulás

A prioritás az AVOP forrásaiból 112 008 511 euróval (26%) részesedik. A hároméves időszakra rendelkezésre álló forrás évenkénti megoszlása alapján a 2004-es évre allokált kötelezettségvállalás a teljes tervezett összeg 23%-a, 26186797 euró. A prioritásra beérkezett pályázatok támogatási igénye 104192876 euró. A prioritás tervezett és megvalósult kötelezettségvállalásait a 20. táblázat tartalmazza.

20. táblázat

3. prioritás pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	26186797	26186797	19640096	6546704	7461210	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	26186797	26186797	19640096	6546704	7461210		

A prioritás megvalósítása során kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 21. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nem értelmezhetők. Mivel az alábbi előrejelzés a 2004-2006-ig terjedő teljes időszakot magában foglalja, ezért a teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

A 3. prioritás tervezett és megvalósult eredményei

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Helyi vidékfejlesztési programjuk megvalósításával támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	30-40	0
Eredmény	A falusi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák számának növekedése (%) (2000 – 2002 évek átlaga = 100%)	20%	0
	A támogatott vállalkozások száma (beleértve a LEADER+-t is) (db)	3140	0
	A falumegújítással és/vagy helyi piacok és felvásárlóhelyek fejlesztésével érintett települések száma (db)	250	0
Hatás	A 3. prioritás intézkedései keretében nyújtott támogatásnak köszönhetően a vidéki térségekben megőrzött és létrehozott munkahelyek száma munkaerő egyenértékben (FTE, AWU) (db)	500	0

3.2.3.1. A 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés

A 3.1 intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés a mezőgazdaságon kívüli (falusi turizmus, kézművesség), vagy azon belüli tevékenységi körök bővítését, egyedi, kiváló minőségű élelmiszerek előállítását, a nem élelmiszer célú termelés és feldolgozás fejlesztését (például energiaültetvények, gyógynövény, kozmetikumok), és az előállított termékek értékesítési lehetőségeinek javítását szolgálja. Az intézkedésen belüli alintézkedések a következők:

- **3.1.1.** Az agrártevékenységek diverzifikációja;
- **3.1.2.** Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje;
- **3.1.3.** Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése;
- **3.1.4.** Kézműipari tevékenység fejlesztése

Az intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	5 909 135	5 909 135	4 431 851	1 477 284	656 571
2004-2006	25 275 081	25 275 081	18 956 310	6 318 771	2 808 343

Az intézkedés megvalósulásának előrehaladása 2004-ben

Az intézkedés pályázati jogcímei 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. A befogadás 2004. május 3-tól folyamatos. Az év végéig 11 pályázat (a beérkezett pályázatok 6,7%-át) került befogadásra, amelyek közül 7-et értékelték. Az éves értékelés alapjául szolgáló időszakban az intézkedés keretén belül támogatási döntés nem született, szerződéskötés nem történt.

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
3.1.1.	19	472 518 354 389	n.a.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.2.	2	1 101 211 825 908	n.a.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.3.	136	4 320 017 3 240 013	n.a.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.4.	6	222 235 166 676	n.a.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	163	5 124 891	20%	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.		3 843 668										

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

3.1.1 – Agrártevékenységek diverzifikációja
3.1.2. – Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje
3.1.3. – Idegenforgalmi tevékenység fejlesztési
3.1.4. – Kézműipari tevékenység fejlesztése

A 2004. december 31-ig összesen 163 pályázat érkezett be, amelyek az AVOP összes pályázatából 4,1%-kal, a prioritásra benyújtott pályázatokról, pedig 17,4%-kal részesednek. A beérkezett pályázatok támogatási igénye összesen 5,1 millió euró, szemben a 2004-es évre kötelezettségvállalásra rendelkezésre álló 5,9 millió euróval. Az intézkedésre beérkezett pályázatok 12,2%-a volt jogosulatlan, elutasított vagy visszalépett.

A vizsgált időszakban beérkezett pályázatok darabszáma és támogatási igénye alapján a tervezett arányokban jelentős elmozdulás tapasztalható.

Az intézkedés négy alintézkedése közül legerőteljesebb érdeklődés az idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése iránt nyilvánult meg. Ezen alintézkedés keretén belül 136 pályázat került befogadásra, amely az intézkedésre beérkezett pályázatok 83,4%-a. A pályázatokhoz igényelt közpénz 4 320 017 euró (85%) amelyből az EMOGA részesedése 3 240 012,75 euró. Az alintézkedés a korábbi gyakorlatot folytatva támogatja a falusi magán szálláshelyek és a falusi turisztikai szolgáltatások fejlesztését, amelyre növekvő kereslet mutatkozik.

A másik két alintézkedés iránti érdeklődés szintén nem volt számottevő. A kézműipari tevékenységek fejlesztésére a korábbi pályázati rendszerekben sem volt jelentős igény a többi jogcímmel összevetve. 2004 december 31-ig mindössze 6 db pályázat került befogadásra 222 235 eurós közpénz igénnyel (4%), amelyből az EMOGA részesedése 166 676,25 euró. A minőségi mezőgazdasági termékek marketingje alintézkedésre többek között újszerűségénél fogva sem érkezett be jelentős igény. Összesen 2 db pályázat került befogadásra (az intézkedésre beérkezett pályázatok 1%-a), amelynek közpénz igénye 110 121 euró (2%) 82 590,75 euró EMOGA részesedéssel. A pályázatok tevékenységek (alintézkedések) közötti megoszlása egyértelműen a vidéki (falusi) turizmus fejlesztésének szándékát jelzi. Tekintettel az intézkedés megvalósításának kezdeti stádiumára 2004. december 31-ig nem történt módosítás az intézkedés végrehajtásában az alintézkedések közötti arányok tervezetthez történő közelítésére.

Pénzügyi megvalósulás

Az intézkedés alintézkedései közötti tervezett forráselosztás a következő:

- 3.1.1** Mezőgazdasági tevékenységek és a mezőgazdasághoz közeli tevékenységek diverzifikációja, 45 %
- 3.1.2** Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje, 25%
- 3.1.3** Idegenforgalmi tevékenységek ösztönzése, 20%
- 3.1.4** Kézműves tevékenységek ösztönzése, 10%.

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 22. táblázat tartalmazza. A vizsgált időszakban pénzügyi kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

3.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	5909135	5909135	4431851	1447284	656571	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	5909135	5909135	4431851	1447284	656571		

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 21. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nem értelmezhetők. Mivel az alábbi előrejelzés a 2004-2006-ig terjedő teljes időszakot magában foglalja, ezért a teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	730	0
	diverzifikáció	220	0
	marketing	240	0
	idegenforgalom	180	0
	kézműves	70	0
	mikrovállalkozás	470	0
	KKV	320	0
Eredmény	A támogatott vállalkozásokból piacra kerülő termékek/szolgáltatások hozzáadott értékének növekedése (%)	20%	0
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	150	0
	nők által betöltött munkahelyek	57	0
	Dél-Alföld	260	0
	Észak-Alföld	49	0
	Észak-Magyarország	44	0
	Közép-Magyarország	10	0
	Közép-Dunántúl	31	0
	Dél-Dunántúl	47	0
Nyugat-Dunántúl	21	0	

3.2.3.2. A 3.2. „A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés

Az intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés a mezőgazdasági termeléshez és termékértékesítéshez szükséges hiányzó infrastruktúra megteremtését, vagy a meglévők fejlesztését kívánja támogatni. A támogatás a mezőgazdasággal foglalkozó népesség számára nyújt segítséget (magasabb minőségi színvonal elérése a termékek esetében, nagyobb termékbiztonság, alacsonyabb költségekkel történő előállítás, mozgatás és értékesítés, a környezetterhelés egyidejű csökkentése mellett). Az intézkedés magában foglalja a következő alintézkedéseket:

- **3.2.11.** Öntözőrendszeri fejlesztésre irányuló kollektív beruházások;
- **3.2.12.** Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai;
- **3.2.21.** Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása;
- **3.2.22.** Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által;
- **3.2.23.** Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása;
- **3.2.3.** Földterület-fejlesztés, melioráció

Az intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	12 378 082	12 378 082	9 283 561	3 094 521	5 304 893
2004-2006	52 944 640	52 944 640	39 708 479	13 236 161	22 690 561

A 2004-ben elért eredmények

Az intézkedés pályázati jogcímei 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. A befogadás 2004. május 3-tól folyamatos. Az éves értékelés alapjául szolgáló időszakban az intézkedés keretén belül támogatási döntés nem született, szerződéskötés nem történt.

24. táblázat

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
3.2.11.	4	775 121 581 340	n.a.	0	0		0	0		0	0	
3.2.12.	13	2 130 278 1 597 709	n.a.	0	0		0	0		0	0	
3.2.21.	229	41 500 008 31 125 006	n.a.	0	0		0	0		0	0	
3.2.22.	23	1 765 863 1 324 397	n.a.	0	0		0	0		0	0	
3.2.23.	33	3 242 316 2 431 737	n.a.	0	0		0	0		0	0	
3.2.3.	2	1 844 667 1 383 500	n.a.	0	0		0	0		0	0	
Összesen 3.2.	304	49 598 254 37 198 691	93,7%	0	0		0	0		0	0	

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

3.2.11. – Öntözőrendszeri fejlesztésre irányuló kollektív beruházások
3.2.12. – Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai
3.2.21. – Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása
3.2.22. – Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által
3.2.23. – Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása
3.2.3. – Földterület-fejlesztés, melioráció

Az intézkedés megvalósításában bekövetkezett jelentős változás, hogy a nagy számban beérkezett pályázatra való tekintettel, további intézkedésig a 3.2.21 „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló, szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” jogcím december 8-án felfüggesztésre került.

Mezőgazdasági infrastruktúra-fejlesztésre összesen 304 pályázatot nyújtottak be 12,6 milliárd Ft-os (49 598 254 euró) forrásigénnyel. Az intézkedés pályázatainak 3,9%-át (12 db pályázatot) utasították el jogosulatlanság, vagy egyéb hiba miatt, 5 pályázat pedig visszalépett. A jelentés határnapjáig 20 pályázatot (6,5 %) fogadtak be, amelyből 16-ot értékelték, amelynek támogatás igénye 542,5 millió Ft (2 127 368 euró).

Az intézkedés alintézkedései közötti tervezett forráselosztás a következő:

3.2.1 Földterület fejlesztés, melioráció 10%

3.2.2 Mezőgazdasági vízkészlet gazdálkodás, 45%

3.2.3 A mezőgazdaság fejlődéséhez szükséges infrastruktúra fejlesztése és korszerűsítése, 45%.

A beérkezett pályázatok darabszáma és támogatás igénye alapján a tervezett arányokban jelentős elmozdulás tapasztalható a mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló utak fejlesztését támogató alintézkedés irányába, a vízkárelhárítás és földterület fejlesztés, melioráció terén ugyanakkor a pályázati igény lényegesen elmaradt a rendelkezésre álló pénzügyi keretektől.

Az infrastruktúra fejlesztése döntő mértékben a mezőgazdasági és az erdészeti utak javítására irányult, hiszen a pályázatok háromnegyede erre a beavatkozási területre. A többi jogcím iránt („3.2.12. Vízkárelhárítás”; „3.2.22 Mezőgazdasági vállalkozások energiaellátása”; „3.2.11. Öntözőrendszer fejlesztése”; „3.2.3. Földterület-fejlesztés, melioráció”) mérsékelt érdeklődés volt megfigyelhető. Az alintézkedésenként beérkezett pályázatok darabszámát, arányát, közpénz igényét a 24. táblázat tartalmazza.

A beérkezett pályázatok számának alintézkedések közötti megoszlásában tapasztalható jelentős különbségek okai többek között, hogy a SAPARD-ban „jól bejártott” mezőgazdasági utak fejlesztése alintézkedés gyakorlatilag változatlanul működött tovább, ismertsége és a korábbi gyakorlat hatására kimagaslóan a legtöbb pályázat erre az alintézkedésre érkezett. Ugyanakkor a többszereplős, komplex tervezést igénylő alintézkedések esetén, mint a vízkárelhárítás kollektív beruházásai, vagy a földterület fejlesztés és melioráció alintézkedésekre, amelyekre korábban ebben a formában nem létezett hazai vagy uniós társfinanszírozású gyakorlat, alig érkezett be pályázat. A vízkárelhárítás alintézkedés esetén az állami tulajdonú létesítmények fejlesztése nem jogosult támogatásra, amely jelenleg a vízi létesítmények döntő többségét érinti Magyarországon.

Az alintézkedések közötti arányok tervezetthez történő közelítése érdekében a 3.2.21 „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló, szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” jogcím december 8-án felfüggesztésre került. A felfüggesztés oka a rendkívül nagyszámú beérkezett pályázat volt, amelynek közpénz igénye elérte a teljes intézkedésre a 2004-2006-os időszakra tervezett források 88%-át.

Tekintettel az intézkedés megvalósításának kezdeti stádiumára 2004. december 31-ig nem történt jelentős lépés a többi alintézkedés pályázási intenzitásának ösztönzésére.

Pénzügyi megvalósulás

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 25. táblázat tartalmazza. A vizsgált időszakban pénzügyi kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

25. táblázat

3.2. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	12378082	12378082	9283561	3094521	5304893	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	12378082	12378082	9283561	3094521	5304893		

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 21. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nem értelmezhetők. Mivel az alábbi előrejelzés a 2004-2006-ig terjedő teljes időszakot magában foglalja, ezért a teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	560	0
	utak	200	0
	energia	125	0
	vízgazdálkodás és melioráció	165	0
	helyi piacok	170	0
Eredmény	Fejlesztéssel érintett mezőgazdasági vállalkozások és települések száma (db), amelyből	2015	0
	önkormányzat	305	
	mikrovállalkozás	299	
	KKV	1360	
	női vállalkozó (fő)	40	
	Dél-Alföld	443	
	Észak-Alföld	383	
	Észak-Magyarország	342	
	Közép-Magyarország	81	
	Közép-Dunántúl	242	
	Dél-Dunántúl	363	
	Nyugat-Dunántúl	161	
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	100	0
	nők által betöltött munkahelyek	30	0
	Dél-Alföld	29	0
	Észak-Alföld	19	0
	Észak-Magyarország	17	0
	Közép-Magyarország	4	0
	Közép-Dunántúl	12	0
	Dél-Dunántúl	18	0
	Nyugat-Dunántúl	8	0

3.2.3.3. A 3.3. „Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” intézkedés

A 3.3. intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés keretében támogatható tevékenységek révén a lakókörnyezet, a települések fizikai állapota és összképe megőrizhető, ápolható és fejleszhető. Az értékek feltárása, elismerése és ápolása a helyi közösségi identitás kialakításának és erősítésének fontos motiváló tényezője. A természeti és épített értékek – elismerésük és ápolásuk mellett – esetenként új funkció telepítésével párhuzamosan történő újrahasznosítása a helyi foglalkoztatási és jövedelemszerzési viszonyokat is javíthatja, tompítva ez által a területi különbségek elszívó hatásának való kitettséget, növelve a helyben maradás esélyét. Kedvezményezettek: Magyarországon regisztrált természetes és jogi személyek.

Az intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	3 421 078	3 421 078	2 565 808	855 270	380 120
2004-2006	14 632 940	14 632 940	10 974 704	3 658 236	1 625 883

2004-ben elért eredmények

Az intézkedés pályázati jogcímei 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. A befogadás 2004. május 3-tól folyamatos. Az éves értékelés alapjául szolgáló időszakban az intézkedés keretén belül támogatási döntés nem született, szerződéskötés nem történt. A nagy számban beérkezett pályázatra és azok jelentős forrásigényére való tekintettel, további intézkedésig az intézkedés 2004. október 1-én felfüggesztésre került.

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			IH által támogatott pályázatok			Leszerződött pályázatok			Kifizetésben részesült pályázatok		
	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igény (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a	száma	tám. igénye (ebből EMOGA)	3 éves keret %-a
3.3.	466	49 469 731 37 102 298	338%	0	0	0	0	0	0	0	0	0

A beérkezett pályázatok forrásigénye meghaladta a 2004-2006-os időszakra tervezett források 338 %-át. Ennek oka egyrészt az, hogy korábban sem nemzeti, sem uniós forrásból nem álltak rendelkezésre jelentős források hasonló jogcímre. Az intézkedés folytatta a SAPARD falumegújítási intézkedés gyakorlatát, amelyre a rendelkezésre álló forrásokhoz képest aránytalanul nagy igény érkezett. A SAPARD keretén belül benyújtott és forráshiány miatt elutasított pályázatok többségét kis módosítással az AVOP-ba újból benyújtottak ezzel jelentősen felgyorsítva az igényekhez képes alacsony forrás korai kimerülését.

Az intézkedés a 3. prioritás legnépszerűbb fejlesztési területének tekinthető. A prioritásra beadott pályázatok több mint 50%-a (466 pályázat) erre az intézkedésre érkezett a program forráslehetőségeit lényegesen meghaladó 49 469 731 eurós támogatási igénnyel. A pályázatok 16%-a volt jogosulatlan, vagy formai hiányosság miatt elutasított, 2 pályázatot visszavontak; és 85 pályázat befogadására került sor, amelyből 71 pályázatot értékelték, 7 437 164 eurós támogatási igénnyel.

A 3. prioritás és az egész program szintjén kiugró a 3.3. Falufejlesztés és – megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése intézkedésre beérkezett pályázati igény mind a pályázatok száma, mind az igényelt támogatás tekintetében. Ez az intézkedés egy tágabb pályázói kört szólított meg, sok „határeset” jellegű fejlesztési céllal, amihez társult a falvak infrastrukturális elmaradottságából és forráshiányából adódó, az ilyen jellegű fejlesztésekre kialakult rendkívüli nagy igény (főleg a települési önkormányzatoknál), melyet még a SAPARD program kapcsán elindult népszerűsítő kampány is gerjesztett. Ez mutatkozott meg a SAPARD program hasonló intézkedésénél is, s az onnan forráshiány miatt kiszorult (nagyon sok esetben még érdemi feldolgozásra, sőt befogadásra sem került) pályázatok az AVOP 3.3. intézkedésre történő benyújtása jelentősen növelte az itt megjelenő pályázatok számát. Ez a nagy igény mutatja, hogy a falvak infrastrukturális jellegű elmaradottsága mennyire akut és halmozódó probléma. A nagyszámú pályázat ugyanakkor nagyobb jogosulatlansági és elutasítási aránnyal is együtt járt, tehát sok pályázat nem megfelelően előkészítve lett benyújtva.

A pályázatok feldolgozása rendkívül elhízódott, amely alapvetően az MVH – már az első fejezetben említett – kezdet szervezési, valós kapacitásbeli és a szakmai felkészültségi hiányosságaiból adódott.

Pénzügyi megvalósulás

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 27. táblázat tartalmazza. A vizsgált időszakban pénzügyi kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

27. táblázat

3.3. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Egyéb, magán hozzájárulás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	3421078	3421078	2565808	855270	855270	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség a tervezetthez képest	3421078	3421078	2565808	855270	855270		

Az intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása a 28. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. táblázat

Falumegújítás, indikátorok (2004-2006)

28. táblázat

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	210	0
	épület felújítás	153	0
	települési és település környéki zöldfelületek	40	0
	tájkép, táji elemek	17	0
Eredmény	A fejlesztéssel érintett települések száma (db), amelyből	200	0
Hatás	Mennyiben és milyen módon járult hozzá a településen végrehajtott fejlesztés a lakosság életminőségének javulásához?	kvalitatív mutató	-

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 21. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nem értelmezhetők. Mivel az alábbi előrejelzés a 2004-2006-ig terjedő teljes időszakot magában foglalja, ezért a teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

3.2.3.4. 3.4. LEADER+

Az intézkedés célja

A LEADER+ program alapú támogatási intézkedés, melynek bevezetése alapvetően eltér a többi, AVOP-ban szereplő támogatás pályázati alapú rendszerétől. Az intézkedés célja a LEADER+ megközelítés erősítése a helyi fejlesztésekben, partnerségi alapon, helyi szinten megtervezett és végrehajtott integrált területi alapú fejlesztési stratégiák megvalósítása révén. Az intézkedés jelentős mértékben hozzájárul egy térség arculatának kialakításához, amelyre több gazdasági ág is építhet (turizmus, vendéglátás, helyi jellegzetességű élelmiszerek, kézmű- és kisipari termékek előállítás). Az intézkedés leghatékonyabban az élet- és cselekvőképes helyi közösségek feltámasztásával, együtt gondolkodással segíti a többi intézkedés hatékony megvalósítását. Az intézkedésen belül támogatható tevékenységek a következők:

- 1.) Készségek elsajátítása
- 2.) Kísérleti jellegű integrált vidékfejlesztési stratégiák
- 3.) Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének támogatása
- 4.) Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten

Az intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	4 478 502	4 478 502	3 358 876	1 119 626	1 119 626
2004-2006	19 155 850	19 155 850	14 366 887	4 788 963	4 788 963

2004-ben elért eredmények

Az intézkedés megvalósítása 2004-ben nem kezdődött el. Ennek fő okai a következők:

- Az intézkedés megvalósítása összetett, sokszereplős, a többi intézkedés végrehajtásától eltérő, komplex felkészülést és ismereteket igényel. A 2004. év első felében megkezdődtek az 1. tevékenység (készségek elsajátítása) megvalósításához szükséges előkészületek, a közbeszerzési tenderkiírás összeállítása, továbbá a hazai LEADER típusú kísérleti program tapasztalataira épülő intézményi felkészülés

- 2004. év folyamán az intézkedés megvalósításának szakmai kontrolljáért felelős szakfőosztály vezetőváltása, valamint a Kísérleti Program végrehajtásában részt vett 21 munkatárs pozíciójának bizonytalansága, majd elbocsátásuk kapcsán időben jelentősen lelassult a hazai LEADER típusú Kísérleti Programból a LEADER+ intézkedés megvalósításába torkolló folyamat.
- A megvalósítás első lépéseként az intézkedés első komponensének végrehajtásához a képző konzorcium kiválasztását szolgáló nyílt nemzetközi közbeszerzési pályázat előkészítése jelentős idővesztéssel járt tekintettel arra, hogy közbeszerzési folyamatok irányítására az IH-n belül korábban nem volt példa, így nem volt kialakult gyakorlat sem. A végrehajtási tapasztalatok hiánya és az IH-n belül a LEADER+ intézkedés megvalósítására rendelkezésre álló igen korlátos létszám szintén hozzájárult a 2004-es jelentős csúszás kialakulásához.
- 2004-ben nem történtek jelentős lépések az intézkedés megvalósításával foglalkozó humán erőforrás fejlesztése érdekében.

A problémák enyhítésére vagy kiküszöbölésére tett lépések (2004):

- Az FVM IH külső szakértők segítségével előkészítette az intézkedés megvalósításához szükséges háttér-dokumentációt (LEADER+ Működési Kézikönyv). A dokumentáció elkészítése óta az FVM intézményi szerkezetében jelentős változások történtek, amelyek az intézkedés megvalósításának érdek- és felelősségi köreit is jelentősen befolyásolják. Jelenleg folyik az intézkedés új intézményi struktúrájának és az ennek megfelelő működési kézikönyv kialakítása.
- A potenciális érintettek előzetes felkészítése érdekében az FVM a VÁTI Kht. vidékfejlesztési egységének kivitelezésében tájékoztató kiadványt jelentetett meg, amely tartalmazta a LEADER+ Közösségi Kezdeményezés lényegi elemeinek és az intézkedéshez való csatlakozás feltételeinek összefoglalását, valamint a Kísérleti Program és más uniós akciócsoportok példájából néhány követendő gyakorlatot.

Pénzügyi megvalósulás

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 29. táblázat tartalmazza. A vizsgált időszakban pénzügyi kötelezettségvállalás és kifizetés nem történt.

29. táblázat

3.5. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)

Kötelezettségvállalás							
tervezett	4478502	4478502	3358876	1119626	1119626	100	75
megvalósult	0	0	0	0	0	0	0
Különbség tervezetthez képest	4478502	4478502	3358876	1119626	1119626		

Az intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása a 30. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. Tekintettel arra, hogy 2004-ben az intézkedés keretén belül teljesítés nem történt, a tervezett mutatók megvalósulásában elért eredmények nem értelmezhetők.

LEADER+, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A helyi vidékfejlesztési tervük végrehajtásában támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	30-40	
Eredmény	A támogatott szervezetek száma (db), amelyből	1220	0
	mikrovállalkozás	580	
	KKV	60	
	önkormányzat	280	
	társadalmi szervezet és alapítvány	170	
	egyéb	30	
	női munkavállaló (fő)	340	
	Dél-Alföld	268	
	Észak-Alföld	232	
	Észak-Magyarország	207	
	Közép-Magyarország	49	
	Közép-Dunántúl	146	
	Dél-Dunántúl	220	
	Nyugat-Dunántúl	98	
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	140	0
	nők által betöltött munkahelyek	28	0
	Dél-Alföld	31	0
	Észak-Alföld	27	0
	Észak-Magyarország	24	0
	Közép-Magyarország	6	0
	Közép-Dunántúl	17	0
	Dél-Dunántúl	25	0
	Nyugat-Dunántúl	11	0

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 30. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nem értelmezhetők. Mivel az alábbi előrejelzés a 2004-2006-ig terjedő teljes időszakot magában foglalja, ezért a teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

3.2.4. 4.1. Technikai segítségnyújtás

Az intézkedés rövid bemutatása

Az intézkedés az AVOP hatékony lebonyolítását segíti elő, az általános tájékoztatás és felkészítés, a tervezés, pályázatkészítés és a fejlesztések konkrét végrehajtása során. Alapvető fontosságú, hogy a szükséges információk időben, közérthető módon jussanak el az érintettekhez, illetve értékelhető, ellenőrizhető visszajelzés is érkezzon a kedvezményezettektől. Az intézkedés az AVOP mindhárom prioritásához kapcsolódó valamennyi intézkedés megvalósítása során felmerülő, technikai-tartalmi jellegű kérdés, probléma megoldását segíti.

Az intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	2 463 176	2 463 176	1 847 382	615 794	0
2004-2006	10 535 717	10 535 717	7 901 787	2 633 930	0

200-ben elért eredmények

A Technikai segítségnyújtás két alintézkedést (4.1.1. és a 4.1.2. tevékenység) foglal magába, amelyekre 2004-ben összesen 4 pályázat érkezett, amely az összes pályázat 0,1%-át képviseli csupán. A pályázók által igényelt támogatás összege 27 millió Ft (105 882 euró).

- 4.1.1. – 3 megvalósított kötelezettségvállalás. Beavatkozási terület kódja: 411 (25 312 500 Ft):

Témájuk a 3.3. intézkedés pályázatainak értékeléséhez szükséges főépítési szakvélemények kialakítása és 2 projekt esetében az Irányító Hatóság részére közbeszerzés lebonyolításához nyújtandó jogi segítségnyújtás. A 3.3. Falufejlesztés és –megújítás intézkedések esetében az értékhatárt túllépő pályázatok esetében a területi főépítészek véleményezték a pályázatokat, a szakértői véleménynek számító értékelést a DEB figyelembe vette a döntés-előkészítés folyamatában.

- 4.1.2. - 1 megvalósult kötelezettségvállalás. Beavatkozási terület kódja: 415(1 687 500 Ft):

A Union Gazette c. speciális folyóiratban (havonta 3500 példányban megjelenő) az AVOP-ról szóló cikk elkészítése és közzététele.

A Technikai segítségnyújtás pénzügyi előrehaladása, illetve a megvalósítást jelző indikátor a 31. és a 32. táblázatban követhetők.

31. táblázat

A 4.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)	Összes közkiadás az összes költségből (%)	EU hozzájárulás az összes közkiadásból (%)
Kötelezettségvállalás							
tervezett	2463176	2463176	187382	615794	0	100	8
megvalósult összesen	105882	105882	79412	26470	0	100	75
4.1.1.	99265	99265	74449	24816	0	100	75
4.1.2.	6617	6617	4963	1654	0	100	75
Különbség tervezetthez képest ^a	2357294	2357294	107970	589324	0		

A Technikai segítségnyújtás indikátorai (2004-2006)

Indikátor típusa	Indikátor	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Elkészített és kiosztott általános tájékoztatást nyújtó kiadványok száma (brosúrák, szórólapok) (db)	10000	
	Képzésben részesültek száma, (fő)	2000	
	A közvélemény tájékoztatása, reklám megjelenések száma (db); • televízióban (hirdetés, rövidfilmek, riportok) • sajtóban (például: sajtóközlemények, cikkek) • egyéb (vásárok, szakkiállítások, fórumok, előadások)	150	
	Megrendezett konferenciák, szemináriumok, „workshop”-ok száma (db/év)	15-20	
	Kitöltött kérdőívek száma (kérdőívek a hatékony kampány érdekében), (db)	1000	
	Szakértői megbízások száma (db)	4	
	A Monitoring Bizottság üléseinek száma (db)	6	
	Tanulmányutak száma (db)	10	
	Tanulmányok száma (db)	2	
Eredmény	A képzéseket, konferenciákat eredményesen befejezők száma (fő, %)	2000	
	A közvélemény reklám kampány után történő kérdőíves felmérésének eredménye (%)	%-os eltérés a kampány előtt kitöltött ívektől	
Hatás	A Strukturális Alapokról átfogó ismeretekkel rendelkezők számának bővülése (%)	5000	
	Az AVOP ismertségének növekedése (%)	20	
	Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében sikeres pályázatot benyújtók számának változása (%)	15	

A három éves programidőszakból 2004. évre 4 hónap aktív végrehajtási időszak esett. Ezen időszak alatt kötelezettségvállalással lekötött (IH vezető által támogatott pályázatok támogatási összegek) összegek kifizetése 2004. évben nem indulhatott el, tekintettel arra, hogy a projektek első elszámolásainak időütemezése következő értékelési időszakra esett.

Mindezek alapján a 2004-2006. évre a tervezett indikátorok megvalósulása nem kezdődhetett meg.

4. Pénzügyi megvalósítás

Az AVOP 2004. évi megvalósítása során (az előzőekben már említett okok miatt) pénzügyi megvalósulás nem regisztrálható. Szerződéskötésre csupán 4 pályázat esetében a Technikai segítségnyújtás keretében került sor. Az AVOP megvalósításának részletesebb, a társfinanszírozás mértékére is kiterjedő adatit a 33. és 34. táblázat tartalmazza. A táblázatokban „A mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés esetében az IH által támogatott projektek támogatási összege, illetve a leszerződött projektek támogatási összege eltérő, mivel a szerződéskötés a támogatási döntést követően, egy későbbi időpontban történik. Ezért ezeket az adatokat a jelenlegi éves jelentés még nem tartalmazza. Az AVOP intézkedéseinek és az egyes alapok pénzügyi előrehaladását a 35., 36. táblázat mutatja. A kötelezettségvállalás és a kifizetés tekintetében a pénzügyi megvalósítás 2005-re tolódik át.

Az 1260/1999/EK rendelet 32. cikkének (7) bekezdése alapján 2004. április 30-án készült pénzügyi előrejelzéshez képest a 2004. évi jelentés hatánapjáig kifizetés nem történt. A leszerződött projektek EMOGA-ból finanszírozható támogatási összege 105 882 euró (26 999 910 Ft), amely a becsült támogatható kiadásoknak mindössze 21,5%-a.

Magyarország az intézkedések közkiadásának nemzeti forrásait a 2003. évi CXVI. törvény szerint a 2004. évi költségvetés és államháztartás három éves kereteiből biztosítja.(I. melléklet, 10. fejezet, 8/3 jogcímcsoport).

Az AVOP pénzügyi megvalósítása, Ft (2004)

Prioritás/ intézkedés száma	Közkidások összesen ¹⁾ (Ft)			IH által támogatott projektek támogatása (Ft)			Leszerződött projektek támogatása ²⁾ (Ft)			Kifizetés ³⁾ (Mrd Ft)			Leszerző-dönt támogatás/ támogatási keret	Kifizetés/ támogatási keret	EB által átutalt támogatás (Ft)	EB által átutalt támogatás/ támogatási keret (15/1)
	Össz.	Nemzeti	Közösségi	Össz.	Nemzeti	Közösségi	Össz.	Nemzeti	Közös- ségi	Össz.	Nemzeti	Közös- ségi				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1.	61479215310	15346422750	46132792560	456917138	114229285	342 687 854	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0%	0,00	0,00
1.1	55336619760	13834155195	41502464565	456917138	114229285	342 687 854	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2	1461384090	341964180	1119419910	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	3052964040	763241265	2289722775	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	1628247420	407062110	1221185310	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	15095208225	3773802120	11321406105	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.	15095208225	3773802120	11321406105	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	28562170305	7140543405	21421626900	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	6445145655	1611286605	4833859050	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.	13500883200	3375221055	10125662145	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.	3731399700	932850180	2798549520	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.4.	4884741750	1221185565	3663556185	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	2686607835	671652150	2014955685	27000000	6750000	20250000	27000000	6750000	20250000	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
4.1.	2686607835	671652150	2014955685	27000000	6750000	20250000	27000000	6750000	20250000	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
AVOP összes	107823201675	26932420425	80890781250	483917138	120979285	362937854	27000000	6750000	20250000	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00
ERFA	0,0	0	0													
ESZA	0	0	0													
EMOGA	106361817585	26590456245	79771361340	483917138			27000000			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
HOPE	1461384090	341964180	1119419910	0,00			0,00			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

¹⁾ 3 éves keret, PC alapján, ²⁾ Hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkező projektek támogatása

³⁾ Az IH által hitelesített, az előleg nem értendő ide.

Forrás: EMIR Monitoring Information System, 31.03.2005

34. táblázat

Az AVOP pénzügyi megvalósítása, euró (2004)

Prioritás/ intézkedés száma	Közkidások összesen ¹⁾ (euró)			IH által támogatott projektek támogatása (euró)			Leszerződött projektek támogatása ²⁾ (euró)			Kifizetés ³⁾ (M. euró)			Leszerző- dött támogatás/ támogatási keret	Kifizetés/ támogatási keret	Az EB által átutalt támogatás (euró) Össz.	EB által átutalt támo- gatás/tá- mogatási keret (15/1)
	Össz.	Nemzeti	Közösségi	Össz.	Nemzeti	Közösségi	Össz.	Nemzeti	Össz.	Nemzeti	Közösségi	Össz.				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12				
1.	241094962	60182050	180912912	1791832	447958	1343874	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.	217006352	54251589	162754763	1791832	447958	1343874	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.	5730918	1341036	4389882	0,0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	11972408	2993103	8979305	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.4.	6385284	1596322	4788962	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	59196895	14799224	44397671	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2.1.	59196895	14799224	44397671	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.	112008511	28002131	84006380	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.1.	25275081	6318771	18956310	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.2.	52944640	13236161	39708479	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.3.	14632940	3658236	10974704	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
3.4.	19155850	4788963	14366887	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.	10535717	2633930	7901787	105882	26471	79412	105882	26471	79412	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
4.1.	10535717	2633930	7901787	105882	26471	79412	105882	26471	79412	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
AVOP összes	422836085	105617335	317218750	1897714	474429	1423286	105882	26471	79412	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ERFA																
ESZA																
EMOGA	417105167	104276299	312828868	1897714			105882		0,00			0,00		0,00	0,00	0,00
HOPE	5730918	1341036	4389882	0,00					0,00			0,00		0,00	0,00	0,00

¹⁾ 3 éves keret, PC alapján ²⁾ Hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkező projektek támogatása

³⁾ Az IH által hitelesített, az előleg nem értendő ide.

Információ az átváltási árfolyamokról: 2004 state budget: 255 Ft/euro;

Az alapok pénzügyi előrehaladása, Ft

Prioritás	Igazolt kiadások összesen 2004-2006	Kiadás 2004	Kiadás 2005	Kiadás 2006	Kiadás 2007	Kiadás 2008	Összes kiadás kumulált 2004.12.31	Összes kiadás %-a	Egyéb	Beavatkozás kódja
Intézkedés	A	C	D	E	F	G	H	I = H/A	K	L
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	61479215310	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	55336619760	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	111
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	1461384090	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,34,35,43,44,46
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	3052964040	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	112
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	1628247420	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113,128
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	15095208225	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	15095208225	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	114
3. Vidéki térségek fejlesztése	28562170305	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	6445145655	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1304,1307,1310,1311
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	13500883200	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1301,1308,1309
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	3731399700	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1306
3.4. LEADER+	4884741750	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Technikai segítségnyújtás	2686607835	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	411,412,413,414,415
AVOP összes	107823201675	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
ERFA	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
ESZA	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
EMOGA	106361817585	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HOPE	1461384090	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
AVOP összes	107823201675	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Az alapok pénzügyi előrehaladása, euró

Prioritás	Igazolt kiadások összesen 2004-2006	Kiadás 2004	Kiadás 2005	Kiadás 2006	Kiadás 2007	Kiadás 2008	Összes kiadás kumulált 2004.12.31	Összes kiadás %-a	Egyéb	Beavatkozási kód
Intézkedés	A	C	D	E	F	G	H	I = H/A	K	L
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	241094962	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	217006352	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	111
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	5730918	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	32,34,35,43,44,46
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	11972408	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	112
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	6385284	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113,128
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59196895	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	59196895	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	114
3. Vidéki térségek fejlesztése	112008511	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	25275081	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1304,1307,1310,1311
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	52944640	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1301,1308,1309
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	14632940	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1306
3.4. LEADER+	19155850	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Technikai segítségnyújtás	10535717	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	411,412,413,414,415
AVOP összes	422836085	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
ERFA		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
ESZA		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
EMOGA	417105167	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
HOPE	5730918	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
AVOP összes	422836085	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

Európai Bizottság által teljesített kifizetés

Az AVOP végrehajtásához az Európai Unió előlegként Magyarországnak is átutalta a programhoz nyújtandó Strukturális Alapok támogatás 10 %-át, összesen 200 millió eurót, ebből az AVOP részére 31 721 874 millió eurót, 31 282 886 millió eurót az EMOGA, illetve 438 988 millió eurót a HOPE keretéből, a 37. táblázat szerint.

37. táblázat

Az Európai Bizottság által teljesített kifizetések

euró

Alap	OP	Összeg*	Dátum (Magyar Államkincstár)	Dátum (Magyar Nemzeti Bank)
EMOGA	AVOP	31282886	2004.08.13	2004.08.12
HOPE	AVOP	438988	2004.08.17	2004.08.16

* Előleg

Egyéb kifizetés a Bizottságtól 2004. december 31-ig nem történt.

5. Programmenedzsmet

5.1. Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten)

Az Operatív Program és a Program-kiegészítő Dokumentum módosításai

Az AVOP megvalósításának pályázati előkészítése és a PKD elfogadása, néhány módosító javaslat elfogadásától eltekintve, a két tervdokumentum tartalmát – a jelentésre kötelezett időszak alatt – érdemben nem változtatta meg. A PKD-ban eszközölt, főként a pályázatok kritériumaival kapcsolatban felmerülő változtatásokat a jelentés a MB működésének értékelése során tekinti át.

A Monitoring Bizottság működése, hatékonysága

A 1260/1999/EK rendelet 35. cikkének (3) bekezdése értelmében a Monitoring Bizottság felelős a program megvalósításának minőségéért és eredményességéért.

A Monitoring Bizottság szavazati, illetve tanácskozási joggal rendelkező tagszervezeteinek, valamint az állandó meghívottak listáját részletesen az AVOP Program-kiegészítő Dokumentuma tartalmazza. A Monitoring Bizottság elnöki és titkársági feladatait az Irányító Hatóság látja el. Az AVOP Monitoring Bizottság évente legalább kétszer ülésezik. A döntéshozatal alapelvének a konszenzust tekinti, ennek hiányában az ügyrend szerint lehetőség van a többségi (50% +1 szavazat) döntéshozatalra is.

Az AVOP MB 2004. december 31-ig három előkészítő (2003. szeptember 18, december 19. valamint 2004. február 6.) ülést tartott. A három előkészítő ülést követően 2004-ben két hivatalos MB ülésre került sor (2004. július 6-án és december 9-én). Az **AVOP PKD** első változatát a Monitoring Bizottság (MB) 2004. július 6-án fogadta el. Az MB tagok és a Bizottság észrevételei alapján véglegesített változat elfogadására 2004. augusztus 12. és 27. között lezajlott írásbeli eljárás keretében került sor. A végleges PKD-t az AVOP IH **2004. október 28-án** Magyarország Állandó Képviselétén keresztül hivatalosan is **benyújtotta az Európai Bizottsághoz.**

Az ügyrend értelmében a MB ülések előtt 15 nappal a bizottsági tagok elektronikus úton kézhez kapják a napirendet, az ülés előtt 10 nappal pedig az ülésen megvitatásra és elfogadásra kerülő dokumentumokat, háttéranyagokat (6.melléklet). A Monitoring Bizottság minden üléséről emlékeztető készül, amelyet a MB tagjainak az ülést követő 10 munkanapon belül szintén elektronikus úton megküld a Titkárság (6. melléklet).

A 2004. évi (hivatalos) ülések, és a legfontosabb döntések az alábbiak voltak:

AVOP-MB ülés 2004. február 6.

- A MB ügyrendjének és a 2003. december 16-i előkészítő MB ülés emlékeztetőjének elfogadása.
- Az AVOP PKD megvitatása, melynek során 18 módosító javaslat fogalmazódott meg, melyből a Bizottság többet elfogadott.
- A PKD további módosításainak végrehajtására munkacsoport alakult.
- A „kiváló magyar termék” elnevezés alkalmazhatóságának vizsgálatáig a Bizottság elhalasztotta a szóban forgó definíció PKD-ban történő szerepeltetését.
- A „kedvezőtlen adottságú térségek” lehatárolása, meghatározása törvény keretében történik, és a későbbiekben ez a definíció lesz irányadó.

AVOP-MB ülés 2004. július 6.

- A napirend, az ügyrend és a 2004. február 6-i AVOP MB ülés emlékeztetőjének elfogadása.
- Az AVOP Program-kiegészítő Dokumentum megtárgyalása és elfogadása (néhány vitatott kérdés utólagos tisztázását megelőlegezve).
- Ad hoc munkacsoportok megalakulása az alábbi kérdések, felvetések tisztázása érdekében:
 - esélyegyenlőségi kritériumok,
 - az életképességi (standard fedezeti hozzájárulással: SFH) kritériumok,
 - az AVOP és a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv összhangjának tisztázása.

A fenti kérdések megvitatására, egyeztetésére alakult munkacsoportok tevékenysége megfelelő ütemben és eredménnyel zárult, az alábbiak szerint:

- Esélyegyenlőségi kritériumok munkacsoport – 2004. július 12-i ülésén javaslatot dolgozott ki az esélyegyenlőség kiválasztási kritériumokban történő határozottabb, egyértelműbb megjelenítésére és érvényesítésére.
- Az életképességi kritériumok pontosításával, aktualizálásával foglalkozó munkacsoport – 2004. július 9-én és július 14-én tartott ülésén a munkacsoport az életképességi kritériumok változatlansága mellett döntött, de szükségesnek tartotta az SFH értékek számítási adatainak aktualizálását, frissítését.
- Az AVOP és az NVT összehangolását végző munkacsoport – 2004. július 12-i ülésén, javaslatot dolgozott ki arra, hogy az NVT agrár-környezetgazdálkodási programjában való részvétel előnyt jelentsen az AVOP intézkedéseire pályázók számára. Javaslatot tettek az agrár-környezetgazdálkodással összekapcsolt AVOP intézkedések bírálati pontjainak felemelésére.

AVOP-MB ülés 2004. december 9.

- A napirend, az ügyrend és a 2004. július 6-i AVOP MB ülés emlékeztetőjének elfogadása.
- Tájékoztató a PKD helyzetéről, módosításairól.
- A napirendi pont keretében döntés született a kedvezőtlen adottságú területek lehatárolását végző munkabizottság létrehozásáról, a kedvezőtlen adottság

mibenlétének tisztázásáig az ezen a jogcímen adott pótlólagos támogatás felfüggesztéséről. Beszámoló az AVOP 2004. évi végrehajtásáról.

- A Döntés Előkészítő Bizottságok 2004. október 1. – november 11. között megalakultak. A tagok a pártatlansági és titoktartási nyilatkozatot aláírták, az egységes ügyrendet az IH vezetője 2004. szeptember 22-én elfogadta, a módosító indítványokat folyamatosan átvezették.
- Összesen 17 DEB ülés volt, melyből 6 projektértékelő ülés.
- Tájékoztató az AVOP intézkedések végrehajtásáról, a rendelkezésre álló forrásokról, és a felfüggesztett intézkedésekről.
- Határozati javaslat elfogadása, melynek értelmében a bíráltnál a HOPE által finanszírozott intézkedés pályázatit más ágazatoktól elkülönítve kezelik.
- Döntés a „Mezőgazdasági beruházások támogatása” prioritáson belüli keret-felosztásról.
- Határozati javaslat elfogadása, amelynek értelmében a kiemelkedően magas termés elhelyezése miatt a gabonátárolókra vonatkozó pályázatokat kiemelten kezelik, és erre a célra legfeljebb 2 milliárd Ft pénzügyi keret használható fel.
- Tájékoztató az EMIR információs rendszerről.
- Tájékoztató a kommunikációs tevékenységről.

A Program Kiegészítő Dokumentum módosításai

Az AVOP Program Kiegészítő Dokumentumát (AVOP PKD) az AVOP Monitoring Bizottság tagjai 2004. július 6-i ülésükön tárgyalták, és az alábbi tartalmi módosításokat hagyták jóvá:

- Az esélyegyenlőségi kérdéskör kiválasztási kritériumoknál történő jobb megjelenítése;
- A PKD-ban szereplő életképességi kritériumok változatlanul hagyása mellett, az SFH táblázat legújabb hozzáférhető adatokkal való frissítése;
- Az NVT agrár-környezetgazdálkodási intézkedésében való részvétel előnyként történő figyelembevétele az AVOP keretén belül pályázók számára, az egyes AVOP intézkedések kiválasztási kritériumainak olyan módosítása, amely a fenti intézkedésben való részvétel esetén többletpont adásának a lehetőségét teremtheti meg;
- Az ex-ante értékelés minden intézkedés esetében vizsgálja a vonatkozó prioritás céljainak való megfelelést;
- A PKD-ban a hozzájárulás mértékének meghatározása a „felső határérték” helyett, figyelembe véve az 1260/1999/EK rendeletben rögzített közösségi támogatási mértéket;
- Az AVOP és Nemzeti Vidékfejlesztési Terv közötti konzisztencia a programozás és a végrehajtás szintjén, valamint a két program közötti pontos választóvonal meghatározása;
- „A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés esetében a „Kiváló Magyar Élelmiszer” tanúsítvány, – mivel nem egyezik meg a közösségi szabályozással, – megszerzése nem támogatható az AVOP-ból. A szabályok összehangolása a 2081/92 minőségbiztosítási szabvánnyal;

- Horizontális témák érvényesülésének pontosítása az egyes intézkedések esetében;
- Technikai Segítségnyújtás esetében a menedzsment kiadások összegének pontos meghatározása;
- Pályázók regisztrációs követelményének meghatározása;
- Kvóták esetében a jelenlegi kapacitásokra vonatkozó adatok frissítése. Minden támogatott szektor esetében, a jelenlegi, illetve a beruházások után tervezett kapacitások mértékének részletes elemzése.

Az **AVOP PKD** első változatát a Monitoring Bizottság (MB) 2004. július 6-án fogadta el. Az MB tagok és a Bizottság észrevételei alapján véglegesített változat elfogadására 2004. augusztus 12. és 27. között lezajlott írásbeli eljárás keretében került sor. A végleges PKD-t az AVOP IH **2004. október 28-án** Magyarország Állandó Képviselétén keresztül hivatalosan is **benyújtotta az Európai Bizottsághoz.**

A nagy számban beérkezett pályázatokra való tekintettel, további intézkedésig felfüggesztésre került a

- 3.3. **"Falufejlesztés és -megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése"** intézkedés **2004. október 1-én,**
- az 1.1.3. **„Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása"** alintézkedés **november 5-én,** illetve a
- 3.2. **„Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése"** intézkedés 3.2.21. **„Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása"** alintézkedése **december 8-i** hatállyal.

Az Irányító Hatóság a pályázatokat érintő változásokról (minimum követelményekről, támogatási feltételekről, visszavont pályázati kiírásokról, stb.) az FVM honlapján illetve a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítőben ad tájékoztatást.

Partnerség

A Strukturális Alapokról szóló szabályozás (a Tanács 1260/1999 EK Rendeletének 8. cikke) hangsúlyozza a partnerség szükségességét a Strukturális Alapokból finanszírozott programok előkészítése, benyújtás előtti véglegesítése, végrehajtása, finanszírozása és értékelése során. Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program előkészítése és véglegesítése során több alkalommal bocsátották a dokumentumot társadalmi véleményezésre.

A véleményezés központi (minisztériumi) kérésre decentralizáltan, a régiók és a megyék szintjén történt, amely az észrevételek központi összegzésével, minősítésével, illetve az elfogadott észrevételek dokumentumokba való beépítésével zárult.

Az AVOP Irányító Hatóság feladata, hogy állandó és hatékony partneri együttműködést alakítson ki az érintett szervezetekkel annak érdekében, hogy a program végrehajtása során hasznosulhasson a partnereknél rendelkezésre álló szakértelem, illetve biztosított legyen a program a folyamatosan fejlődő kormányzati szakpolitikákkal való összhangja. A Program eredményes és hatékony megvalósításáért az AVOP IH (beleértve a PKD és a pályázati kiírások módosítását is), míg annak felügyeletéért a Monitoring Bizottság felelős. A Bizottság tagjai között a gazdasági és társadalmi partnerek – beleértve a munkáltatói és munkavállalói oldalt, kereskedelmi kamarát, regionális fejlesztési tanácsokat –, valamint a horizontális témát képviselő szervezetek (esélyegyenlőség, környezetvédelem, roma kérdés, stb.) is helyet kapnak.

Az Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

Az EMIR feladata a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap támogatásával megvalósuló valamennyi projekt teljes körű pályázati és pénzügyi adminisztrációjának informatikai támogatása. Az EMIR Strukturális Alapok alrendszerét 2004. év végén 1621 felhasználó alkalmazta és 16065 projekt került benne rögzítésre. A leszerződött összeg elérte a 61,7 milliárd forintot (242,0 millió euró), az alrendszer segítségével teljesített kifizetések összege, pedig az 5 milliárd forintot (19,6 millió euró).

A rendszer felépítése modulszerű. Alapszoftverből, két fő alrendszerből (Strukturális Alapok alrendszer, Kohéziós Alap alrendszer), és az egyes intézkedésekhez, illetve egyes munkafázisokhoz tartozó modulokból áll, melyeket az egyes IH-k és KSZ-ek igényei szerint minden egyes intézkedésre egyedileg lehet kialakítani. Ebből adódóan a rendszer használatbavételéhez a 2003 végére elkészült alapszoftveren kívül az is szükséges, hogy az egyes modulokat – iktatás, döntéselőkészítés, szerződéskötés, finanszírozás, könyvelés – feltöltsék az eljárásrendekre, illetve dokumentummintákra vonatkozó adatokkal.

A rendszer rendelkezik a 438/2001/EK bizottsági rendelet mellékletében felsorolt kötelező adattartalommal, amelyet független audit bizonyít. Ebből kifolyólag bármilyen a rendeletben deklarált EU célra tud a megfelelő lekérdezési igények megérkezése és azok leprogramozása után adatot szolgáltatni.

Bár az EMIR nincs összekapcsolva az INFOSYS rendszerrel, a két rendszer egymással teljesen kompatibilis.

Az SFC rendszer felé a programozási információk elektronikus fájlok formájában történő elküldése megtörtént, melyeket a Bizottság ellenőrzött és betöltött az SFC rendszerbe. Az ezen felüli információ szolgáltatás és a korábban betöltött programozási információk javítása az időközben elérhetővé vált közvetlen adatelérési felületen keresztül történik.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program esetében az iktatási és döntés-előkészítési modulok már 2004 nyarán elindultak, de végleges formájukat október elején érték el.

2004 utolsó negyedévére a bevezetéssel kapcsolatos feladatok főleg a szerződéskötési és finanszírozási modulok esetében jelentkeztek. A modulra vonatkozóan a már leadott alap-információk alapján elkezdődött a szerződés modul paraméterezése, de a teljes bevezetés 2004. év végéig még nem történt meg. A finanszírozási modul a leadott és beépítésre került alapparaméterek alapján munkavégzésre alkalmas. A LEADER+ szerződéskötési és finanszírozási moduljának működésével kapcsolatban, annak eltérő rendszere miatt, még sok a nyitott kérdés.

Monitoring és értékelés

Magyarország, új tagállam révén, 2004 és 2006 között nem köteles hivatalos programértékelés elvégzésére. Azonban az Irányító Hatóság elgondolása az, és ezt támogatta az Európai Bizottság is, hogy a program végrehajtását a program eredményei áttekintésének („értékelésének”) érdemes követnie.

Ezen áttekintés szükségességét többek között alátámasztja, hogy az „értékelés” során kapott eredmények felhasználása növelheti a program végrehajtásának eredményességét, valamint a programtervezés, illetve a megvalósítás során összegyűlt tapasztalatok, és az azokból levont következtetések felhasználhatóak a következő tervezési periódusban, valamint a készülő értékelések a program majdani expost értékeléséhez segítséget adhatnak. Az Operatív Programot érintő „értékelések” lebonyolításáért az Irányító Hatóság a felelős. A program keretében a 2004. évben értékelési tevékenység nem történt.

A program megvalósítása a vizsgált időszakban nem volt abban a stádiumban, hogy a PKD-ban meghatározott indikátorok teljesülését mérni lehessen. Az MVH a pályázati adatlapokon minden jogcím esetén rákérdez a pályázó által vállalt teljesítés számszerűsített eredményeire és hatásaira. A pályázati útmutató segítséget nyújt ezen mutatók meghatározásában. A pályázatban vállalt mutatók később az EMIR-ben rögzítésre kerülnek. Ezen adatok strukturált lekérdezése azonban csak a monitoring modul feltöltése és beüzemelése után válik lehetővé.

A támogatási szerződés nem tartalmazza teljes körűen a monitoring adatokat (csupán a beruházáshoz kapcsolódó naturális adatokat), viszont a szerződés mellékletét képezi az adatlap, amelyben szerepel a pályázó által vállalt indikátorok képzése is. Ezek ellenőrzése az MVH feladatkörébe tartozik.

Az indikátorok begyűjtése tehát egyelőre papír alapon történik. Az EMIR jelenlegi állapotában, a monitoring modul feltöltése és beüzemelése előtt a felvitt adatok alapján a támogatási szerződésekben vállalt és később az MVH által ellenőrzött mutatók teljesítése nem lekérdezhető.

2004-ben az Operatív Program megvalósítása még nem érkezett abba a szakaszba, amikor az indikátorok tényleges teljesülésének eredményeiről be tudnánk számolni, ennek megfelelően 2004-ben nem merült fel az indikátorok felülvizsgálatának igénye.

5.2. Pénzügyi ellenőrzés

Az Európai Unió támogatások ellenőrzése 2004-ben:

Magyarországon a pénzügyminiszter felelős pénzügyi irányítási és kontroll, valamint a belső ellenőrzési rendszerek szabályozásáért, fejlesztéséért, koordinációjáért és harmonizációjáért az egész államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési (ÁBPE) rendszer tekintetében a hazai és nemzetközi támogatásokra vonatkozóan.

Az ÁBPE rendszer fejlesztéséről szóló Stratégia, illetve az Áht.-ban kapott felhatalmazás alapján a Pénzügyminisztérium Ellenőrzési Rendszer Fejlesztési Főosztály (Központi Harmonizációs Egység - KHE) felelős a fent említett feladatok ellátásáért, valamint az uniós és a nemzetközi „legjobb gyakorlatok” és standardek alapján az ellenőrzési (kontroll és audit) módszerek fejlesztéséért, illetve az ÁBPE területén a rendszeres és fenntartható szakképzési rendszerek kereteinek megteremtéséért. A Pénzügyminisztérium tevékenysége magában foglalja az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai és az Előcsatlakozási Eszközök pénzügyi ellenőrzéséhez (kontroll és audit) kapcsolódó jogszabályok és javaslatok kidolgozását. A költségvetési szervek pénzügyi irányítás és kontroll, valamint belső ellenőrzési feladatai vonatkozásában a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI. 26.) Korm. rendelet, az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet, az Európai Unió előcsatlakozási eszközök és az Átmeneti Támogatás felhasználásának pénzügyi tervezési, lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendjéről szóló 119/2004. (IV. 29.) Korm. rendelet, valamint a 233/2003. (XII. 16.) Korm. rendeletet módosító, a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet tartalmaz előírásokat.

A vonatkozó jogszabályok, módszertani útmutatók, eljárások, standardek és kézikönyvek kidolgozásakor a Pénzügyminisztérium figyelembe veszi a megfelelő uniós előírásokat, irányelveket, kézikönyveket, valamint az IIA standardokat és a “legjobb gyakorlatokat”. Az IIA magyarra fordított standardjait a PM közzétette honlapján és a Pénzügyi Közlönyben Az Etikai Kódex és a Belső Ellenőrzési Charta kidolgozása is megtörtént. A dokumentumokat a pénzügyminiszter - koordinációs és harmonizációs szerepkörénél fogva – ajánlásként nyilvánosságra is hozott. A Pénzügyminisztérium kiadott továbbá egy Belső Ellenőrzési Kézikönyv (BEK) mintát, összhangban a nemzetközileg elfogadott belső ellenőrzési standardekkel és az Európai Bizottság ellenőrzési kézikönyvével. A BEK minta tartalmazza többek között a Strukturális és Kohéziós Alapok ellenőrzésére vonatkozó módszertani

útmutatókat, amelyek aktualizálására a jogszabályi háttér változása miatt 2005. március-áprilisában sor került. A gazdálkodási szakemberek és ellenőrök munkáját segítő ellenőrzési nyomvonal, kockázatkezelés és szabálytalanságok kezelése módszertani útmutatót a Pénzügyminisztérium 2005. januárjában tette közzé. Valamennyi fent említett kézikönyv és módszertani útmutató megtalálható a PM honlapján: www.pm.gov.hu.

A Phare Twinning program keretében (2002-2004), illetve külső szakértők igénybevételével folyamatosan zajlott a belső ellenőrök képzése. A Strukturális és Kohéziós Alapok ellenőrzésére felkészítő képzések is folytak 2004-ben. A nemzetközi okleveles belső ellenőri (Certified Internal Auditor – CIA) képzés a közszféra belső ellenőrei számára magyar nyelven szintén megrendezésre került. A módszertanok és a képzési lehetőségek további fejlesztése várható az Átmeneti Támogatás segítségével. Az Államháztartási Belső Pénzügyi Ellenőrzési Tárcaközi Bizottságot (ÁBPE Bizottság) az Áht.-ban és az ÁBPE Stratégiában foglaltak alapján a Pénzügyminisztérium hozta létre. Az ÁBPE Bizottság egy olyan konzultatív testület, amelynek feladata a belső ellenőrök funkcionális függetlenségének értékelése és támogatása, a belső ellenőrzési rendszert magában foglaló államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési rendszer működésének áttekintése, koordinációja, harmonizációja, a továbbfejlesztésre vonatkozó javaslatok előkészítése, valamint az európai uniós támogatásokhoz kapcsolódó ellenőrzési feladatok koordinációja, ez utóbbival kapcsolatban az ellenőrzési stratégiák, valamint az éves ellenőrzési tervek és az éves ellenőrzési jelentések megtárgyalása.

2004-ben a 233/2003. (XII. 16.) Korm. rendelet szabályozta az Európai Unió Strukturális Alapjai és a Kohéziós Alap támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakítását.

Az 5-15%-os ellenőrzéseket a KEHI, valamint az OP IH-kat és a Kohéziós Alap KSZ-eket működtető központi költségvetési szervek belső ellenőrzési egységei végezték. Az irányítási és kontroll rendszerek rendszerellenőrzését a KTK IH-t és a Kohéziós Alap IH-t működtető NFH belső ellenőrzési egysége és a KEHI látta el, míg a Kifizető Hatóság a kiadások megfelelő igazolása érdekében a pénzügyi lebonyolítás tekintetében végzett rendszerellenőrzéseket. Az OP irányító hatóságokat, illetve a Kohéziós Alap közreműködő szervezeteket működtető minisztériumok és szervezetek belső ellenőrzési egységei a közreműködő szervezetek, lebonyolító testületek és kedvezményezettek által működtetett pályázattal és pénzügyi lebonyolítási rendszer ellenőrzését folytatták le.

A rendelet a gyakorlati tapasztalatok fényében módosításra került, továbbfejlesztve az uniós támogatások felhasználására vonatkozó szabályokat. Az uniós források ellenőrzéséért felelős szervezeti egységek felállítása több esetben késedelmesen történt meg, ami akadályozta a rendszer- és mintavételes ellenőrzések tervezését és végrehajtását csakúgy, mint az intézményi rendszer fejlesztését. A belső ellenőrzési kapacitás bővítésének korlátozottsága, a költségvetési források

szüksége kockázatokat jelentettek az uniós támogatásokra vonatkozó ellenőrzési kritériumok teljesülésére vonatkozóan.

Az alábbi tényezők vezettek az ellenőrzés intézményrendszerében és irányításában bekövetkezett alábbi változásokhoz:

Az új jogi szabályozás - a Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII. 26.) Korm. rendelet – a KEHI kizárólagos hatáskörébe utalta az 5-15%-os mintavételes ellenőrzések elvégzését. E megoldás egyszerűsíti a műveletek mintavételes ellenőrzésének koordinációját, és a KEHI kezében összpontosítja a kockázatok meghatározását és az ellenőrzendő minták kiválasztását.

2005. évtől kezdődően már nem a Strukturális Alapok OP IH-kat és a Kohéziós Alap közreműködő szervezeteket működtető központi költségvetési szervek belső ellenőrzési egységeinek kell a mintavételezésen alapuló ellenőrzéseket végrehajtani. Felelősségi körükbe a rendszer- és teljesítményellenőrzések tartoznak, azonban továbbra is jogosultak mintavételezésen alapuló ellenőrzésekre, ha az IH kockázatelemzése igazolja azok szükségességét. Emellett a szabálytalanságok felderítését is el kell végezniük.

A KEHI a 438/2001/EK rendelet 10. cikkével és az 1386/2002/EK rendelet 9-11. cikkével kapcsolatos rendszerellenőrzéseket végez. Emellett a Nemzeti Fejlesztési Hivatal belső ellenőrzési egysége is jogosult rendszerellenőrzéseket végezni a teljes intézményrendszer esetében.

A nemzeti ellenőrzési stratégiát és az összesített éves ellenőrzési tervet a KEHI foglalja össze és küldi meg az EU Bizottságának.

Az EU Bizottságnak küldendő jelentési kötelezettség esetében a PM véleményének figyelembevételével a KEHI-nek kell elkészítenie az éves összefoglaló jelentést a 438/2001/EK rendelet 10-12. cikke és az 1386/2002/EK rendelet 9-11. cikke szerinti végrehajtásról. A KTK IH és a KA IH az irányítási és kontroll rendszer változásairól szóló jelentést készítik el. A KEHI pedig a fenti jelentésekből el készíti az éves összefoglaló jelentést és elküldi a EU Bizottságának.

A KEHI, mint független zárónyilatkozat kiállító szerv – a támogatások végső igazolása után – figyelembe véve az általa és az illetékes szervek által készített korábbi ellenőrzési jelentések megállapításait, következtetéseit, kibocsátja a zárónyilatkozatot. A nyilatkozatot a pénzügyminiszter kapja meg az EU Bizottsághoz történő továbbításra.

Ezek az EU-támogatások ellenőrzésének jogi szabályozásában történt változások szükségessé tették az érintett belső ellenőrzési szervezetek ellenőrzési kézikönyveinek, és a Strukturális és Kohéziós Alapok összefoglaló éves ellenőrzési terveinek felülvizsgálatát.

A pénzügyi irányítás és kontroll területén sem az elvekben, sem a feladatokban nem volt jelentős módosítás. A pénzügyi irányítási és kontroll rendszerek kialakítása és működtetése a szervezet vezetőjének feladata (IH-k, KH, KSz-ek és lebonyolító testületek). Tartalmazza valamennyi eljárást és szabályt, amely biztosítja a gazdaságos, hatékony és eredményes pénzügyi irányítást.

Az ellenőrzési rendszer módosításai megfelelnek a 2007-2013 programozási időszakra vonatkozó kohéziós politika jogszabály-tervezeteiben szereplő elveknek.

A KEHI által elkészítendő éves ellenőrzési jelentés (438/2001./EK rendelet 13. cikke és az 1386/2002/EK rendelet 12. cikke) tartalmazza az ellenőrzések összefoglalását és a főbb megállapításokat, a szükséges javító intézkedéseket és az ellenőrzések ajánlásaival összhangban lévő nyomon követési intézkedéseket.

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal rendszerellenőrzési tevékenysége 2004-ben

A Nemzeti Fejlesztési Hivatal 2004-ben közbeszerzési eljárást indított a pályáztatás és kiválasztás rendszerének ellenőrzésére. A rendszerellenőrzés 2005-ben fejeződik be, eredményeiről a következő éves jelentésben számolnak be.

5.3. Szabálytalanságok

2004. során az AVOP keretéből kifizetésre nem került sor, így kifizetéssel kapcsolatos szabálytalanság sem történhetett. Az AVOP IH minden negyedévet követően, a jogszabályi előírásoknak eleget téve, megküldte negyedéves szabálytalansági jelentését a Kifizető Hatóság részére. A jelentések minden alkalommal megerősítették, hogy kifizetéssel kapcsolatos szabálytalanság (az Unió pénzügyi érdekeinek megsértése) az AVOP-nál nem történt.

5.4. Jelentés a megvalósítás során felmerült jelentős problémákról és az ezek megoldására meghozott Operatív Program Irányító Hatóság és Monitoring Bizottság intézkedésekről.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programot érintő jogszabályi változások

2004-ben több olyan jogszabály lépett hatályba, amely meghatározza a Közösségi Támogatási Keret végrehajtási rendszerét.

A 2003. év előkészítés folytatásaként 2004. januárjában lépett hatályba az intézményi kérdéseket szabályozó 1/2004. (I. 5.) Kormány rendelet, valamint a 233/2003. (XII. 16.) Kormány rendelet, amely a Strukturális Alapok (és a Kohéziós Alap) pénzügyi lebonyolítását szabályozza. Az Európai Unió Strukturális Alapjaiból és a Kohéziós Alapból származó támogatások hazai felhasználásáért felelős intézményekről szóló jogszabály rendelkezik az intézményrendszert képező intézmények státuszáról, feladatairól, felállításának módjáról. Az utóbb említett

pénzügyi lebonyolítási rendelet szabályozta a tervezést, a pénzügyi lebonyolítás rendjét, az Európai Bizottság felé történő elszámolást szolgáló könyvvizetés és az adatszolgáltatás rendjét, a költségigazolást, a szabálytalanságok kezelését, valamint a folyamatba épített- és belső ellenőrzést. A rendeletet 2004. év végén újrakodifikálták, az új jogszabály a fenti kérdéseket tárgyaló módosított szövegét a 360/2004. (XII. 26.) Kormányrendelet tartalmazza. A rendeletben új elemként jelenik meg az EQUAL Közösségi Kezdeményezés pénzügyi lebonyolításának szabályozása, illetve a Közösségi Támogatási Keret technikai segítségnyújtás intézkedés – a többi intézkedéstől eltérő – lebonyolításával összefüggő feladatmegosztás.

A 2004. évi költségvetési törvény elfogadását követően sor került a Strukturális Alapokból (illetve ISPA/Kohéziós Alapból) származó támogatásokhoz kapcsolódó költségvetési előirányzatok felhasználásának szabályairól szóló együttes miniszteri rendelet kibocsátására (1/2004. (II. 16.) TNM-FMM-FVM-GKM-KvVM-PM e. r.). A rendelet tartalmazza az előirányzatokkal kapcsolatos előírásokat, és az ehhez kapcsolódó hatásköröket, melléklete pedig azokat az intézkedéseket, komponenseket, illetve kedvezményezetteket, amely esetében fejlesztési támogatás pályáztatás nélkül nyújtható.

Több hónapos előkészítést követően 2004. augusztusában sor került a 14/2004. (VIII. 13.) TNM-FVM-FMM-GKM-PM együttes rendelet kibocsátására, amely a Strukturális és Kohéziós Alapok felhasználásának általános eljárási szabályait tartalmazza. A Strukturális Alapok esetében a rendelet a pályázati eljárás teljes folyamatát szabályozza a pályázati kiírás elkészítésétől a támogatási szerződés megkötéséig, ezen túl pedig rendelkezéseket tartalmaz a támogatási szerződés módosítására, a közbeszerzési eljárásokra, projekt jelentésekre, valamint a támogatás kifizetésének igénylésére vonatkozóan is. Az általános szabályok között rendelkezik az összeférhetetlenségről, az adatvédelemről, a tájékoztatási és nyilvánossági szabályokról, valamint az EMIR-ről.

Az Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal státuszát, feladatait – nem csak az AVOP végrehajtására vonatkozóan – a 2003. évi LXXIII. törvény szabályozza. Ennek módosítását az AVOP végrehajtásával összefüggő kérdésekben az Irányító Hatóság szorgalmazza. A módosítás pontosabb meghatározására az IH és a Közreműködő Szervezet (KSZ) együttműködési rendjének átvilágítása, a lehetőségek azonosítását követően kerülhet sor.

Az IH és a KSZ együttműködésére a 110/2004. (VI.21.) FVM Rendelet az irányadó. A Rendelet rögzíti a KSZ feladatait az AVOP végrehajtásával kapcsolatban. Az IH és KSZ közötti együttműködési megállapodás ez alapján készült el és került aláírásra 2004. július 15-ével. A megállapodás figyelembe vette a KEHI vonatkozó javaslatait a két szervezet együttműködése kapcsán leszabályozandó területekre. A feladatmegosztás megegyezik az Operatív Programban leírt, táblázatban megadott felosztással.

Az Irányító Hatóság első Működési Kézikönyvét 2003. szeptember 4-én hagyta jóvá az IH vezetője. Ez az időközben bekövetkezett szervezeti változások miatt átdolgozásra került, és jelenleg vezetői jóváhagyás alatt van. Az Irányító Hatóság Működési Kézikönyvéhez igazodva készült el a KSZ Működési Kézikönyve, melyet az IH vezetője szintén elfogadott.

Az AVOP támogatási jogcímei először az Európai Unió forrásaiból származó agrártámogatások, az azokhoz kapcsolódó, nemzeti költségvetésből nyújtott kiegészítő támogatások, valamint a nemzeti hatáskörben nyújtott agrártámogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 6/2004. (I. 22.) Korm. rendelet 2. sz. mellékletében jelentek meg. A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium az AVOP-ot a 172/2004. (XII. 23.) FVM rendeletben hirdette ki.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programot érintő intézményi változások

Az AVOP intézményi helyzetét az év során legjelentősebb mértékben a SAPARD Program kifuttatása, az AVOP május 3-i kezdése (a technikai segítségnyújtás esetében szeptember 30.) illetve az ennek során kialakult átállási és kapacitásproblémák hatása befolyásolta.

Az MVH-nál, mint közreműködő szervezetnél 2004. év folyamán a szervezet jelentős átalakításra került, ennek megfelelően módosult az SZMSZ is. A Vidékfejlesztési Igazgatóságon a SAPARD feladatok központi pályázatkezelési feladatainak megszűnésével, továbbá a monitoring terület hivatali szintű központosításával megszűnt a Vidékfejlesztési és Önkormányzati Pályázatok Osztálya, a Mezőgazdasági és Vállalkozási Pályázatok Osztálya, az Értékelő és Elemző Osztály, továbbá a Vidékfejlesztési Összefoglaló Osztály, továbbá – szakmai irányítási szempontok figyelembevételével – a Gazdasági Igazgatóságról a Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatóságára (VTI) került a Pénzügyi Engedélyezési Osztály. Az AVOP fejlesztési feladatok csökkenésével az AVOP Fejlesztési Osztály – a feladatok kiterjesztésével és a korábbi központi pályázatkezelési osztályok munkatársainak részleges átcsoportosításával – átalakult, Központi Pályázatértékelési Osztályként működött. 2004. szeptember 1-től december 1-ig az osztályon belül két csoport alakult, az AVOP Igazgatási csoport és a SAPARD Igazgatási csoport, a Vidékfejlesztési Igazgató közvetlen irányításával. 2004. december 1-én ebből az osztályból kiválva alakult meg az Élelmiszeripari Pályázatkezelési Osztály, amely átvette a regionális kirendeltségektől az élelmiszeripari pályázatkezelést, továbbá az AVOP és SAPARD Koordinációs és Monitoring Osztály, mely fejlesztéssel, koordinációval és monitoring tevékenységgel foglalkozik.

A pályázat-feldolgozás intézményrendszerének fejlesztése során elsődleges szempont a folyamatok gyorsítása és a kapacitás megerősítése, a kézikönyvek (eljárásrendek) korszerűsítésének és a kommunikáció, ügyfélszolgálati tevékenység javításának eszközeivel.

A megvalósítást befolyásoló kapacitás és egyéb humán erőforrás problémák

Az Irányító Hatóság Főosztály 20 fővel működik (ez a szám nem foglalja magában az Irányító Hatóság vezetőjét), mely megfelel a Bizottsággal folytatott csatlakozási tárgyaláson Magyarország által a 21. tárgyalási fejezetben vállalt létszámnak, azonban a Főosztály nem kizárólag az AVOP IH feladatok ellátásával foglalkozik. Feladata még a SAPARD program Irányító Hatósági feladatainak, valamint a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv (NVT) Program Menedzsment Egység feladatainak ellátása is. Az AVOP IH 10 fő határozott időre szóló szerződéssel történő felvételét tervezi az AVOP Technikai Segítségnyújtás keret terhére.

Az 5-15%-os mintavételen alapuló vizsgálatok lefolytatása, valamint a pályázati rendszer rendszerellenőrzése és a pénzügyi lebonyolítási és pályáztatási rendszer ellenőrzése az FVM Ellenőrzési Főosztályán belül a Községi Támogatások Ellenőrzési Osztályának feladata (4+1 fő). Az Ellenőrzési Főosztály további 6 fő felvételét tervezi AVOP TS keret terhére.

Az AVOP KSZ-nél (MVH) regionális illetőségű irodánként átlagosan 10 fő AVOP pályázatkezelési referens dolgozik, ez összesen 70 fő. Az MVH központban további 15 fő foglalkozik az AVOP megvalósításával kapcsolatos feladatokkal. A program megvalósításában a fentiekén kívül részt vesznek még más – többek között adminisztratív munkákat, helyszíni ellenőrzést, pénzügyi lebonyolítást végző – munkatársak, akik azonban nem kizárólag az AVOP-pal foglalkoznak.

Mindezekkel együtt mintegy 200 fő vesz részt a program lebonyolításában.

A SAPARD program végrehajtása a szerződéskötések zárását követően is jelentős feladatokat ró az MVH-ra, így az Irányító Hatóság vezetője a pályázatkezelés és döntés-előkészítés felgyorsítása érdekében 2006. december 31-ig szóló határozott időtartamra 71 fős létszámbővítést hagyott jóvá – az AVOP TS keret terhére - az MVH számára, amelyből 40 fő pályázatkezelési referens, 31 fő pedig különböző AVOP végrehajtással kapcsolatos adminisztratív munkákat fog ellátni. Emellett a SAPARD-dal kapcsolatos teendők csökkenésével fokozatosan munkaerőt lehet átcsoportosítani az AVOP végrehajtására.

Humán erőforrás és képzés

Mivel az AVOP intézményrendszere döntően a SAPARD végrehajtására kiépült intézményrendszerre épül, így mind az IH, mind pedig a KSZ munkatársai komoly, az AVOP-nál hasznosítható SAPARD lebonyolítási tapasztalatokkal rendelkeznek.

Az IH és a KSZ munkatársai a képzési tervnek megfelelő képzéseken vesznek részt. Néhányan emellett részidős képzési formában felsőoktatási intézményeknél folytatnak tanulmányokat.

Képzések:

- Vidékfejlesztési továbbképzések (TAIEX keretén belül):

- szabálytalanságok kezelése (FVM szervezés),
- közbeszerzések (EKKE szervezés),
- Európai uniós témakörű képzések (FVM szervezés),
- Strukturális Alapok lebonyolításával kapcsolatos továbbképzés (NFH - SAKK képzés),
- ellenőrzési továbbképzés (FVM szervezés: pl.: CIA vizsgára történő felkészítés),
- a Pénzügyminisztérium által szervezett Belső Ellenőrök Nemzetközi Szervezetének nemzetközi okleveles belső ellenőri (CIA) vizsgára történő felkészítés, illetve a Strukturális és Kohéziós Alapok felhasználására és ellenőrzésére felkészítő képzés.

A Technikai Segítségnyújtásból ezeken kívül specifikus képzésekre is sor kerülhet.

A pályázatok kiírása

Az AVOP pályázati felhívások és csomagok kidolgozása a Program-kiegészítő Dokumentumban meghatározott feltételeknek megfelelően történt, folyamatos egyeztetéssel az FVM szakfőosztályaival és az Irányító Hatósággal.

A fejlesztés során beépítésre kerültek:

- a SAPARD Program végrehajtásának tapasztalatai,
- a hazai pályázatás tanulságai,
- a KTK IH kézikönyve és ajánlásai,
- a twinning programok információi,
- szakmai szervezetek és pályázatiírók tapasztalatai.

A PKD időközi változásai miatt a pályázati dokumentáció tekintetében módosítások átvezetésére volt szükség. A kedvezőtlen adottságú területek meghatározása és az AVOP mezőgazdasági beruházásainak lehatárolása az NVT-től csak 2004. július folyamán történt meg. A Pénzügyminisztériummal történt egyeztetések után az ÁFA beállítás egyértelmű lett úgy, hogy a támogatási hányadra eső vissza nem igényelhető ÁFA beállítható az elszámolható költségek közé. A módosított pályázati felhívások az IH vezetőjének jóváhagyásával 2004. július 30-án jelentek meg. A módosított pályázati csomagokat és a teljes MKK-t az IH vezetője augusztus 5-én hagyta jóvá.

A pályázati kiírásokban történt legfontosabb változások a 2004. március 31-i változathoz képest a következők voltak:

- A mezőgazdasági beruházások intézkedésen belül az állattenyésztést szolgáló építési beruházások elválasztása a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervben szereplő beruházásoktól a nagy állategységek alapján;
- Az elszámolható költségek közé beállítható a támogatási hányadra eső vissza nem igényelhető ÁFA;
- A pályázónak ügyfél-regisztrációs számmal kell rendelkeznie;
- A zálogtárgy fedezeti értéke biztosítékot kell, hogy nyújtson a támogatási összeg 120%-a erejéig;

- Két árajánlat szükséges minden esetben;
- Földhasználati lapszemle csatolása is elfogadható, és nem csak a földhasználati (bérleti) szerződés;
- A pályázatkezelés leírásából kiderült az, hogy a beadástól 25 napos határidővel befogadásra kerül a pályázat, mert ezt a határidőt a SAPARD elhúzódása miatt nem tudta az MVH tartani.

A PKD ismételt változásai miatt 2004. december 1-én módosított pályázati felhívások és csomagok jelentek meg. A pályázóknak, fenntartott pályázatuk esetén, visszamenőleg csökkenteni kellett a támogatás mértékét az alábbiakban felsorolt esetekben:

- „Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés keretében benyújtott pályázatok esetén a *kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók (+10%)*, valamint a *fiatal gazdálkodók (+5%)* többléttámogatása nem adható.
- „Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése” intézkedés keretében benyújtott pályázatoknál:
 - a versenyképesség javítására irányuló fejlesztések esetében a beruházás összes költségének 40 %-a,
 - kizárólag az ember és környezete biztonságát növelő fejlesztések esetében a beruházás összes elszámolható költségének 45 %-a adható.
- „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés esetén az alaptámogatás mértéke minden általános esetben és egyéni pályázók esetén 45%, csak a minőségi mezőgazdasági termékek marketingje alintézkedésnél, kollektív fejlesztés esetén marad 80%. A *kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók (+10%)*, valamint a *fiatal gazdálkodók (+5%)* többléttámogatása nem adható egyik alintézkedés esetében sem.
- „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedésnél a helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása esetén a támogatás mértéke 65%-ban került megállapításra.

A Pénzügyminisztérium kiadott útmutatója alapján az ÁFA elszámolás módja is változott, és az ott megadott képlet alapján kellett a visszaigényelhető ÁFA-t beállítani a pályázóknak.

A pályázatok beérkezése, feldolgozása, tartalmi bírálata

A 2004. december 31-ig beérkezett pályázatok 9,4%-át utasították el. Az elutasítás leggyakoribb okaként a jogosulatlanság és/ vagy formai hiányosságok említhetők, de az elutasított pályázatok közel egyharmadát tette ki a nem megfelelő példányszámban, formanyomtatványon, vagy a határidőn túl beérkezett pályázatok aránya. A hibák kiküszöböléséhez több olyan tanácsadási, tájékoztatási tevékenység is segítséget nyújt, amelyeken a résztvevők figyelmét felhívják a gyakran előforduló hiányosságokra. Ezek a tevékenységeket az 5.6. fejezet részletezi.

Az AVOP pályázatok feldolgozása nem kezdődött meg megfelelő időben az MVH szűkös adminisztratív kapacitás miatt, aminek következtében a

Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) nem tudott megfelelő mennyiségű és minőségű pályázatot felterjeszteni a Döntés Előkészítő Bizottságok (DEB) számára. A DEB-ek 2004. év folyamán megtartották alakuló üléseiket, illetve megtörtént az ügyrend elfogadása is. A folyamatot lassította továbbá a támogatási intenzitások változása (egyres kedvezmények idő közbeni visszavonása). A PM útmutató szerinti az ÁFA arányosítási hibák korrigálása is hosszabb időt vett igénybe.

A pályázatok tartalmi értékelését a 2.1 intézkedésen kívül a regionális irodák munkatársai végzik. Felkészülésükben sokat jelentettek a SAPARD program során tapasztaltak. Nem segíti a hatékony értékelést az, hogy egy pályázatkezelő szakreferens által értékelendő pályázatok jogcímük szerint változók, így egy értékelőnek csaknem az összes jogcímhez értenie kell.

Az ellenőrzési jelentések alapján az értékelési folyamatot részletes ellenőrzési listák és pontozási rendszer segítik. Az értékelők – a vonatkozó eljárásrendnek megfelelően – minden esetben használják e segédeszközöket. A kiértékeléshez – pontozáshoz – kapcsolódó útmutatók csak részben adnak kellő eligazítást, ezért gyakoriak a belső, vezető pályázatkezelővel folytatott konzultációk. Az értékeléshez kiadott útmutatók sok esetben csak formálisak, érdemi támpontokat, segítséget nem adnak. Ezáltal az egyenlő elbírálás és összemérés elve sérül. A pontrendszer és a kapcsolódó útmutatók felülvizsgálata szükséges. A mechanikus pontozás veszélye igen magas.

Az értékelők ismerik és használják az értékelési segédanyagokat, részt vettek belső szervezésű felkészítéseken. A megkérdezettek több konzultációs és továbbképzési lehetőséget igényelnek. A módszertani egységességet a részletesen kimunkált értékelő lapok biztosítják. A szemléletbeli egységesség megvalósításához több, a területileg széttagolt összes szervezeti egység részvételével szervezett konzultációra, szakmai állásfoglalásra lenne szükség.

Szerződés-kötések

Az AVOP pályázatok feldolgozásának eltolódása miatt a szerződés-kötés tekintetében is **jelentős késedelem tapasztalható**.

AVOP „általános szerződést” az IH vezetője 2004. december 22-én az NFH-nak megküldte, annak érdekében, hogy a Welt2000 mielőbb beépítse az EMIR-be.

A megvalósítás hatékonyságának érdekében tett lépések

Az AVOP Monitoring Bizottság 2004. július 6-i ülésén foglalkozott az eljárások javításának, a folyamatok gyorsításának vizsgálatával. Az PKD módosítására tett javaslatokat az AVOP MB megvitatta és az elfogadott javaslatokat az AVOP IH átvezette.

Az FVM Miniszter 2004. október 19-én az MVH működési és irányítási rendszerének átvilágítását rendelte el. Utasítására a vizsgálatot az FVM vezetői – többek között az Irányító Hatóság és az IHF vezetőinek részvételével – a helyszínen folytatták le az MVH regionális illetékességű irodáinál, annak az AVOP

végrehajtásával kapcsolatos tevékenységei vonatkozásában is. A vizsgálatban szerepelt többek között a ténylegesen az AVOP-pal összefüggő feladatokat ellátó létszám, a szervezet és eljárások áttekintése, az esetleges racionalizálási lehetőségek vagy fejlesztési szükségletek azonosítása céljából.

A rendszeres IH értekezleten, 2004. november elején a pályázatkezelési és döntés-előkészítési folyamat felgyorsítása lehetőségeinek vizsgálatára két munkacsoport került felállításra. Feladatuk az MVH SzMSz-ének átvilágítása, illetve az MVH eljárásrendjének áttekintése volt, azzal a céllal, hogy az MVH irányítási és szervezeti viszonyai átláthatóbbá, az AVOP-ért felelős részlegek irányítása hatékonyabbá váljon, elkészüljön egy ütemterv a pályázatok felterjesztéséről, valamint kidolgozzanak egy teljesítménykvótát a pályázatkezelők számára. A munkacsoportok munkájából két, javaslatokkal kiegészített összefoglaló jelentés született, melyekről a vezetői egyeztetés megtörtént. A javaslatok között szerepelt külső független szakértő felkérése egy részletesebb átvilágítás elvégzésére, és javaslatok kidolgozására a folyamatok gyorsítása érdekében.

A szintén a KTK IH által indított, a végrehajtási rendszer minden OP-ra kiterjedő átvizsgálását célzó projekt eredményei elsősorban az eljárások újragondolásában, a Működési Kézikönyv módosításában lehetnek hasznosak.

A szerződéskötési folyamat meggyorsítása érdekében tett lépések az alábbiak voltak:

- Az IH vezetője jóváhagyta 71 – kizárólag AVOP-pal foglalkozó - munkatárs felvételét az MVH-hoz;
- Felhívta az MVH-t, valamint a DEB elnökeit arra, hogy 2005. január 15-ig a felterjesztett pályázatok tekintetében tartsák meg döntés előkészítő üléseiket;
- Szakértői segítségnyújtás igénybevétele előkészítette az IH vezetője, annak érdekében, hogy áttekintse az MVH teljes működési kézikönyvét, az MVH – IH együttműködésének rendszerét.

Az eljárásrend előnyei és továbbfejlesztésének irányai

Az AVOP eljárásrend kialakításánál a pályázati felhívásokhoz hasonlóan beépítésre kerültek a SAPARD hasznos tapasztalatai, a SAPARD-hoz képest a pályázatkezelés egyszerűsítése által a támogatott pályázat kifizetéséig rövidült a feldolgozás útja:

- a helyszíni szemle nem kötelező, csak indokolt esetben alkalmazandó,
- minden folyamat határidőkhöz van kötve,
- a négy szem elvére alapuló pályázatkezelés mellett nincs központi, mintavételen alapuló pályázatkezelési ellenőrzés,
- a szerződéskötés és -módosítás a regionális kirendeltségen történik,
- a pénzügyi engedélyezés is a regionális kirendeltségen történik,
- nincs ismételt központi helyszíni ellenőrzés,
- helyszíni ellenőrzés a megvalósítás szakaszában bármikor lehetséges, de csak az utolsó mérőföldkőnél kötelező.
- a pályázatkezelés dokumentációja egyszerűsödött.

A pályázati rendszerben az EMIR hiányosságai gyakran okoztak problémát, a rendszer fejlesztésével és a folyamatosan installálásra kerülő új modulokkal, illetve a felhasználók mind szélesebb körű betanulásával, a munkafázisok begyakorlásával ezek a problémák folyamatosan csökkennek. Jelentős előrelépés várható az adminisztrációs folyamat gyorsítása terén a kitöltő-program bevezetésétől.

5.5. Operatív Program Technikai Segítségnyújtás igénybevétele

Az AVOP IH vezetői jóváhagyásra elkészítette a Technikai segítségnyújtás intézkedés felhasználásának feladat és költségvetési kerettervét.

A rövid időn belül megvalósításra tervezett tevékenységek egyike a Technikai segítségnyújtás stratégia elkészítése, beleértve a stratégia megvalósításához szükséges közbeszerzések szakmai előkészítését is.

A középtávú tervek között szerepel: a PKD kommunikációs akciótervnek végrehajtását szolgáló közbeszerzések, termelőikapacitás-monitoring előkészítése, a megvalósításhoz szükséges megállapodások megkötése, a DEB döntéseit segítő szakemberek igénybevétele, jogi tanácsadás, specifikus képzések megvalósítása, pályázók felkészítésével kapcsolatos tanácsadói munkák, valamint az IH, Ellenőrzési Főosztály és MVH létszámbővítésének finanszírozása.

Külső tanácsadók igénybevételét az Irányító Hatóság elsősorban közbeszerzési előkészítés és tanácsadás, kapacitás-monitoring, a DEB döntéseinek szakértői támogatása, valamint a program folyamatos értékelése illetve az IH és KSZ szervezeti és működési átvilágítása témákban tervezi.

Az AVOP technikai segítségnyújtás keretének felhasználására 2004. október 1-től van lehetőség.. Az IH vezetője 2004. december 31-ig 4 projekt adatlapját hagyta jóvá és kötött szerződést (az igényelt támogatás 27 millió Ft (105882 euró). A támogatott projektekből egy a tájékoztatásra (lásd később), kettő jogi tanácsadásra, egy pedig a területi főépítészek által adandó szakvéleményekre irányul. Az AVOP-pal összefüggő további kommunikáció is megvalósult, ezt azonban vagy az FVM saját forrásából, vagy a KTK IH technikai segítségnyújtás forrásából finanszírozták.

5.6. Információs és tájékoztatási tevékenység

A KTK információs és tájékoztatási tevékenység célja kettős, egyrészt a Strukturális Alapok közismertségének megteremtése, a széles közvélemény körében az EU tagságból adódó előnyök megismertetése, másrészt az átláthatóság biztosítása, azaz a potenciális kedvezményezettek tájékoztatása a SA által elérhető támogatásokról, a hozzáférhető eljárásokról, a támogatási rendszer követelményeiről. A kommunikáció fontos feladata, hogy az európai uniós forrásokra minél több, megfelelő minőségben elkészített pályázat álljon

rendelkezésre. A 2004. év végig benyújtott pályázatok forrásigénye (több intézkedés esetében is) meghaladta az I. NFT allokációját, az intézményrendszer kommunikációja tehát sikeres volt.

A célok megvalósítása érdekében a vizsgált időszakban KTK szinten az alábbi tájékoztatási és nyilvánossági feladatok végrehajtása valósult meg:

- Rendezvények
 - Partnerségi Konferencia – hét régióban, régióként egy rendezvény.
 - Információs Napok/Felkészítő programok a véleményformálók, újságírók, multiplikátorok, képzőintézmények képviselői számára.
- Kiadványok/kézikönyv

A kiadványok nem a technikai segítségnyújtás keret forrásaiból valósultak meg, ugyanis azok megvalósítási előkészületei időben korábbra tehetőek, mint ahogy KTK TA források elérhetővé váltak. E tekintetben a kommunikáció eltért a korábban elfogadott stratégiától.

- Elkészült 20-20 ezer példányban egy, az EU által társfinanszírozott pályázatokat bemutató kiadvány, egy „A pályázatírás alapjai” c. kiadvány és két általános szórólap, egyik a strukturális alapok működését, a másik pedig az Európai Unió esélyegyenlőségi horizontális alapelvét (50 ezer példány) mutatja be. Utánnymták a Strukturális Alapokról mindenkinek c. kiadványt. Készült továbbá egy origami szórólap 100 ezer példányban. Elkezdődtek továbbá egy „Best practice” kiadvány előkészületei. Külön az önkormányzatok, civil szervezetek és vállalkozók számára tervezett kiadványok nem készültek, azonban költséghatékonysági szempontból tartalmukat tekintve beépültek az NFT intézkedéseket bemutató kiadványba.
- Elkészült az Irányító Hatóságok és a kedvezményezettek részére a kommunikációs eszközök helyes használatához segítséget nyújtó Arculati Kézikönyv és a hozzá kapcsolódó gyakorlati útmutató.

Promóció

Legyártottak az Európai Unió jelképével, és az uniós támogatások népszerűsítése céljából megalkotott jelképpel és szlogennel ellátott reklám és ajándéktárgyakat, kiadványtartó állványokat, valamint roll-up hátttereket.

Az AVOP népszerűsítése és a nyilvánosság megteremtése érdekében 2004 december 31-ig megtett intézkedések ismertetése

Az AVOP Program-kiegészítő Dokumentumában szereplő kommunikációs terv végrehajtását az AVOP Irányító Hatósága, az IHF – a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) bevonásával – végzi. Az IH és az MVH közti feladatmegosztást - így a kommunikációs tevékenységeket is - a 2004. 07.15-én aláírt Együttműködési Megállapodás tartalmazza.

A kommunikáció során az AVOP IH hangsúlyt fektet az esélyegyenlőség és a környezetvédelem szempontjainak figyelembevételére, tudatosítására, az esélyegyenlőségi célcsoportokkal kapcsolatos társadalmi tudatformálásra, az előítéletek és sztereotípiák csökkentésére.

A tájékoztatás során – a lehetséges pályázók minél szélesebb körében – fontos kihangsúlyozni az AVOP szerepének, prioritásainak, célkitűzéseinek, intézkedéseinek részletes bemutatását, a pályázáshoz szükséges ismeretek minél alaposabb átadását.

A kommunikációs feladatok megvalósítását 2004. november végéig főként hazai forrásból és a KTK IH technikai segítségnyújtás forrásából történt. Ezek röviden az alábbiak:

- 2004. március 31-én az AVOP pályázati felhívásainak előzetes közzététele és az azt követő figyelemfelhívás. Az IH a 2004. április 2-i sajtókonferenciára háttéranyagot készített elő.
- Az AVOP pályázat felhívásainak – a hivatalos közzétételt megelőző változatainak – közzététele kormányzati honlapokon (FVM: www.fvm.hu, MVH: www.mvh.gov.hu, NFH: www.nfh.hu) – 2004 április, július és november –, valamint sajtótájékoztatónak szervezése, többek között Dr. Németh Imre miniszter úr tájékoztatója a pályázható intézkedésekről az AVOP Monitoring Bizottság július 6-i ülésén.
Minden pályázati felhívás tartalmazza a pályázatok részletes követelményeit és a benyújtás minimum követelményeit. A Nemzeti Fejlesztési Hivatal honlapja tartalmazza az „Egyenlő esélyek útmutatóját” és az „Fenntartható fejlődés útmutatóját” a mezőgazdasági és vidékfejlesztési projektekre vonatkozóan.
- Az Irányító Hatóság a 2004. november 26-án megjelenő FVM hivatalos lapjában (Földművelésügyi Értesítő) közzétette az összes pályázati felhívást.

2004. május 17-től:

- Az AVOP és intézkedéseit bemutató társadalmi célú hirdetések a Magyar Televízióban (MTV1) fő műsoridőben 21 alkalommal, valamint az AVOP-pal kapcsolatos cikkek megjelenése az írott sajtóban.
- Mezőgazdasági kiállításon, vásáron való tanácsadási tevékenység.
- Az AVOP bemutatása a Nemzeti Fejlesztési Hivatal (NFH) által készített kiadványban, „Az Európai Unió által társfinanszírozott pályázatok rövid leírása” címmel (megjelent húszezer példányban), valamint több, az AVOP-ot népszerűsítő szórólap elkészítése.
- Rendszeres információnyújtás az AVOP kommunikációs tevékenységéről a Nemzeti Fejlesztési Hivatal Kommunikációs munkacsoport részére (MVH statisztikák, előadások, sajtómegjelenések).
- AVOP ismertető előadások megtartása (országos szinten kamarák, társadalmi szervezetek részére és a pályázatban érintettek fórumain):

- 2004. február 10. Szent István Egyetem, Gödöllő
 - 2004. március 12. MVH,
 - 2004. március 22. Pécs,
 - 2004. április 10. Hajdúszoboszló;
 - 2004. május 5. Szent István Egyetem, Gödöllő;
 - 2004. május 6. BM Dunapalota, Budapest;
 - 2004. június 16. Békéscsaba, 12. Csaba Expo;
 - 2004. szeptember 16., szeptember 30., október 14., október 28. Kecskemét, Debrecen, Szolnok, Pécs, Intelligens társadalom Szakmai Tudományos Társaság.
- A Strukturális és Kohéziós Alapok Képző Központ (SAKK) képzési programja keretében az AVOP-ról készült tananyag lektorálása (a SAKK ingyenes e-learning tanfolyamokat indított AVOP témában).
 - Dr. Németh Imre miniszter úr 2004. novemberében jóváhagyta a vidékfejlesztést fémjelző logó használatát, amely mind az AVOP, mind az NVT által hordozott tartalom és üzenet kifejezésére alkalmas, az EU által támogatott programok esetében kötelezően megjelenítendő Európa Terv és EU logója mellett. Szakmai konferencia az AVOP-ról, vidékfejlesztésről – 2004. december 1. – kistérségi menedzserek és civil szervezetek részvételével.
 - Intelligens társadalom Szakmai Tudományos Társaság konferencia sorozatán való részvétel.
 - Az IH vezetőjének védnöksége mellett „A régiók és a kormány az Európa Terv sikeréért” c. regionális rendezvény- és kiállítás sorozaton való részvétel. Előadások tartása és személyes információnyújtás az érdeklődőknek.
 - LEADER fórum a kistérségi vidékfejlesztési menedzserek részére (2004. december 14.)

Az AVOP Technikai segítségnyújtás forrásából finanszírozott tájékoztatási tevékenységek:

- „AVOP a megvalósítás útján. Kezdeti tapasztalatok, feladatok, lehetőségek” címmel konferencia (2004. december 2.) multiplikátorok részére.
- AVOP-ról szóló, 15 oldalas dokumentum elkészítése és megjelentetése az Uniós Értesítő c. szaklapban (megjelenik havonta 3500 példányban).

2005-2006-ra vonatkozó tervek

Tekintettel arra, hogy a Kommunikációs Terv végrehajtása során a beszerzések jelentős része közbeszerzés-köteles, a közbeszerzési eljárások lebonyolítására szerződötett ügyvédi iroda kiválasztása után az IH azonnal elindítja közbeszerzés-köteles tájékoztatási tevékenységei végrehajtását:

- Marketing-kommunikációs eszközök, reklámajándékok készíttetése, amelyeken az Európa Terv, az EU, valamint egy Vidékfejlesztés logó népszerűsíti az AVOP-ot.

- Az AVOP intézkedéseinek külön brosúrában történő részletes bemutatása, meghatározva a célkitűzéseket, a kedvezményezettek körét, a támogatások igénybevételének módját, jogosultsági kritériumokat, a pénzügyi kondíciókat, valamint az elnyerhető támogatások összegét. Több ezer példányban történő megjelentetés, terjesztés elsősorban az MVH regionális kirendeltségein keresztül. Az egyes intézkedések bemutatását az FVM szakfőosztályai állítják össze.

Kiadvány készítése az elért eredmények bemutatása céljából, a pályázatok értékelésének menetéről, elveiről, a projektek megvalósításának és ellenőrzésének lépéseiről az átláthatóság biztosítása érdekében, valamint a horizontális követelményekről.

Külön kiadvány készítése a minimum követelményekről és a LEADER+ intézkedésről.

- Média felületek lekötése közbeszerzési eljárás lefolytatása keretében (rádióhirdetés, televíziós reklámspot és kisfilm készítése, pályázati útmutató, a nyertes pályázatok megvalósításának bemutatása, valamint az írott sajtóban, megyei, regionális megjelenésű lapokban történő felület lekötése).
- Részvétel a 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállításon (OMÉK).
- Részvétel az „EU: belül tágasabb” országos információs és tájékoztató kampányban.

6. A közösségi politikákkal való összhang

Esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság

Az esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság érvényesítését az Európai Unió a Nemzeti Fejlesztési Terv valamennyi Operatív Programjában általános jelleggel, horizontális célként várja el.

Az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontját az AVOP programdokumentuma az EU elvárásának megfelelően horizontális célként tartalmazza. Általános szempontként:

- megfogalmazza, hogy elsőbbséget élveznek azok a projektek, amelyek nők, romák, fogyatékkal élők foglalkoztatásának javítását és/vagy munkakörülményeik javítását eredményezik, illetve amelyek esetében a pályázó személye ezen csoportokból kerül ki és ezt a szempontot a pályázatértékelés során az egyes intézkedéseknél különböző mértékben alkalmazza, illetve amelyek hozzájárulnak a környezet védelméhez, fenntartható módon használják a természeti erőforrásokat, és támogatják a környezetbarát termékeket, illetve szolgáltatásokat;
- nyomon követi a munkahelyteremtést célul tűző intézkedések esetén a nők által betöltött munkahelyek számát, illetve amely alintézkedésnél releváns a környezetvédelmi fejlesztéseket megvalósító fejlesztések arányát;
- az intézményrendszert tekintve rögzíti, hogy a Monitoring Bizottságban, Horizontális Albizottságban kapjanak helyet esélyegyenlőségi (egy szavazattal) és környezetvédelmi szervezetek;
- a program végrehajtásának kommunikációs tervében specifikus célként szerepelteti a horizontális szempontok ismertetését, valamint kiemelt célcsoportként azokat, akiket ez érint.

Az Irányító Hatóság és az MVH a KTK IH és az összes OP által készített esélyegyenlőségi, illetve AVOP-ra lebontott környezeti fenntarthatósági útmutatókat használja, ahol és amilyen mértékig az releváns az AVOP specifikus intézkedéseinél, pályázatainál.

Az esélyegyenlőség biztosításának IH-hoz tartozó kérdéseivel egy erre a feladatra kijelölt témafelelős foglalkozik, aki képviseli az IH-t az egyeztetéseken. A pályázatértékelőknek a KTK IH a jövőben szervez képzéseket a horizontális témák kezelése tárgyában; ebbe az AVOP IH kijelölt munkatársa is bekapcsolódik.

Az AVOP Program-kiegészítő Dokumentuma tartalmazza azokat a jogosultsági, illetve kiválasztási kritériumokat, amely alapján biztosított az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontjának figyelembevétele.

A minimális környezet- és természetvédelmi követelményekre vonatkozó jogszabályoknak való megfelelés vállalása, szükség szerint szakhatósági engedélyekkel történő igazolása, a beruházás jellegű támogatási jogcímekek esetén minden

esetben jogosultsági kritérium. Egyes intézkedések esetén a környezeti fenntarthatóság célként is megjelenik és a kiválasztási szempontként szerepel.

Az esélyegyenlőség biztosítása nem jogosultsági kritérium, hanem vállalható feladat, amelyre az értékelésnél esetlegesen többletpontszám jár.

1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása

Esélyegyenlőség

- Ha a pályázó üzleti tervében előirányozza nők, romák, fogyatékkal élők foglalkoztatásának javítását és/vagy munkakörülményeik javítását, a százpontos pontozási rendszerben öt pontot kap.
- A női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók egyenlő minősítésű pályázatok esetében előnyt élveznek.

Környezeti fenntarthatóság

- Az építési és meliorációs beruházások esetén kiválasztási szempontként szerepel a beruházás környezetre gyakorolt hatása (5 pont). A környezetvédelmi, természetvédelmi feltételek javítását, valamint a geotermikus energia-felhasználását eredményező beruházások úgyszintén prioritást élveznek az elbírálás során.

1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása

Esélyegyenlőség

- Ha a pályázó üzleti tervében előirányozza nők, romák, fogyatékkal élők foglalkoztatásának javítását és/vagy munkakörülményeik javítását, a százpontos pontozási rendszerben három pontot kap.
- Ezen felül a női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók egyenlő minősítésű pályázatok esetében előnyt élveznek.

Környezeti fenntarthatóság

- Az Akvakultúra alintézkedés esetén pozitív elbírálásban részesül az a pályázat, amelynek a környezetre gyakorolt hatása kedvező (ár-, és belvív veszély, természeti értékek fennmaradása, gyarapodása, tájkép, környezet).

1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása

Esélyegyenlőség

- A női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók egyenlő minősítésű pályázatok esetében előnyt élveznek.

1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

Esélyegyenlőség

- Előnyt élvez az a pályázó, aki a projekt megvalósítása során figyelembe veszi a képzésben résztvevő esélyegyenlőségi célcsoportok speciális szükségleteit;
- Előnyt élveznek azok a pályázatok, melyek megvalósítása révén pozitívan változik a romák, ill. a fogyatékos emberek foglalkoztatása,
- Előnyt élveznek azok a pályázatok, melyek esetében a képzés speciálisan a vidéki térségekben élő nők lehetőségeit, kiegészítő jövedelemszerzését segíti elő;

Környezeti fenntarthatóság

Az intézkedés kiemelten támogatja és folyamatosan értékeli az alábbi szakterületekre kiterjedő képzéseket:

- ökológiai- és biogazdálkodás, talaj- és vízvédelmet biztosító gazdálkodás, trágya- és növényvédő szer felhasználás;
- a tájkép megőrzését és gazdagítását, a környezet védelmét biztosító termelési módszerek;
- Továbbá amely képzések az élelmiszerbiztonság, állatvédelem, illetve a környezetkímélő gazdálkodás szabályainak megismertetését szolgálják,

2. 1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése

Esélyegyenlőség

- A nők, a romák, a fogyatékos emberek foglalkoztatásának javítása érdekében azok a pályázók, akik/amelyek foglalkoztatási tervükben biztosítják az érintett célcsoportok foglalkoztatását és/vagy munkakörülményeik javítását, egy százpontos pontozási rendszerben két ponttal jutalmazhatók.

Környezeti fenntarthatóság

Ez a szempont ebben az intézkedésben külön alintézkedésként szerepel. Az alintézkedés a környezetterhelés csökkentését, a hulladékok csökkentését, jobb hasznosítását és kezelését szolgáló, a feldolgozó üzem területén belüli fejlesztéseket, korszerűsítéseket célozza. Ezen beruházások támogatási szintje 5%-kal magasabb a többi fejlesztésénél (45%).

Ezen felül kiválasztási szempont a pályázó által ismertetendő környezetstratégia és a pályázat fenntarthatósága.

3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése

Esélyegyenlőség

- Egyenlő minőségű pályázatok esetében előnyt élveznek a női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók illetve azok, akik az említett célcsoportokból kikerülő személy foglalkoztatását vállalják.

Környezeti fenntarthatóság

- Pozitív elbírálásban részesül az a pályázat, amely esetén a fejlesztés környezetre gyakorolt hatása pozitív.

3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése

Esélyegyenlőség

- Egyenlő minősítésű pályázatok esetében előnyt élveznek a női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók, illetve azok, akik az említett célcsoportokból kikerülő személy foglalkoztatását vállalják.

Környezeti fenntarthatóság

- Pozitív elbírálásban részesül az a pályázat, amely esetén a fejlesztés környezetre gyakorolt hatása pozitív.

3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése

Esélyegyenlőség

- Egyenlő minősítésű pályázatok esetében előnyt élveznek a női, a roma és a megváltozott munkaképességű pályázók illetve azok, akik az említett célcsoportokból kikerülő személy foglalkoztatását vállalják.

Környezeti fenntarthatóság

Az intézkedés tartalmánál fogva pozitív hatással van a környezetre.

3.4. LEADER+

Esélyegyenlőség

- Az első pályázati fordulóban maximum öt, a második fordulóban maximum három ponttal részesül előnyben a százpontos rendszerben az az akciócsoport, amely helyi vidékfejlesztési tervében kiemelten foglalkozik a nők, a fiatalok és a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a romák helyzetének javításával.
- A nyertes vidékfejlesztési tervek megvalósítása során az azonos minősítésű pályázatok esetén előnyt biztosít a vidéken élő nők, a fiatalok és a roma származású pályázók számára.

Környezeti fenntarthatóság

A helyi akciócsoportok kiválasztásánál értékelési kritériumként szerepel a helyi fejlesztési terv környezeti fenntarthatósága.

Az AVOP-ban, illetve a PKD-ban rögzített kritériumok és vállalások követelményként minden esetben maradéktalanul megjelennek az intézkedésekhez tartozó **pályázati felhívásokban**: az intézkedés/alintézkedés jellegéhez igazodó hangsúllyal a jogosultsági kritériumok (feltételek) és az értékelési kritériumok között. Az ezzel kapcsolatos információk tekintetében a pályázati felhívás és az adatlaphoz tartozó útmutató megfelelően eligazítja a pályázókat. A **pályázati adatlapok** minden jogcím esetén rákérdeznek a projekt megvalósítása során az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésére. A pályázati adatlapokhoz mellékelt **kitöltési útmutató** részletes magyarázattal szolgál a kérdések megválaszolásához. Ennek értelmében ki kell térni a nők, illetve a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak igényeire és érdekeire, a munkafolyamatokban való részvételük lehetőségeire, a projekt eredményeiből való

részesülésükre, illetve arra, hogy a projekt milyen módon felel meg a környezetvédelemre vonatkozó minimális követelményeknek, mennyiben mutat túl azokon.

A PKD és az azon alapuló pályázati felhívás értelmében a pályázatok értékelési szempontjai között szerepel az esélyegyenlőség érvényesülésének biztosítása, valamint a fejlesztés környezetre gyakorolt pozitív hatása, a környezeti fenntarthatóság. Általában véve a fenti szempontokat a következőképpen értékeli:

a) Esélyegyenlőség érvényesülése

- a fejlesztésben, üzemeltetésben kiemelt szerepet kapnak a nők, romák, fogyatékos emberek (5 pont)
- a fejlesztésben, üzemeltetésben egyenlő szerepet kapnak a nők, romák, fogyatékos emberek (3 pont)
- a fejlesztésben, üzemeltetésben nem kapnak egyenlő szerepet a nők, romák, fogyatékos emberek (0 pont)

b) Környezeti hatás

- a fejlesztés következtében csökken a fajlagos környezetterhelés (5)
- a fejlesztés következtében nem csökken a fajlagos környezetterhelés (0)

Az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság megvalósulásáról az AVOP megvalósításának jelenlegi stádiumában számszerű adatok nem állnak rendelkezésre.

A belső ellenőrzési jelentések alapján a pályázatértékelők véleménye, hogy egyes alintézkedések esetén (pl. mezőgazdasági beruházások) erőltettnek tűnik az esélyegyenlőség szempontjának érvényesítése, valamint nagy a kockázata annak, hogy a szempont valós céljának teljesítése helyett csupán pontszerzési technikává válik az alkalmazása.

Közbeszerzés

Az Európai Unió közbeszerzési direktíváival harmonizált közbeszerzési törvény (2003. évi CXXIX. tv.) 2004. május 1-jén lépett hatályba, de a strukturális és kohéziós alapokból finanszírozott közbeszerzések esetében 2004. január 1-jétől kellett alkalmazni.

2004 novemberében sor került a törvény módosítására is. A törvény eredeti szövege ugyanis az EU közbeszerzési direktíváinál szélesebb körben határozta meg az ajánlatkérők körét, amely éppen az EU alapjaiból támogatásban részesülő kedvezményezetteket érintette. A GKM kezdeményezésére előterjesztett és az NFH által is támogatott módosítás következtében szűkült a közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett kedvezményezettek köre, így a projektek gyorsabb és gördülékenyebb megvalósítása. A törvény módosítása 2004. november 7-én lépett hatályba.

Az Irányító Hatóságnál és az MVH érintett szervezeti egységeinél a képzett jogi referens felelős a közbeszerzési kérdések kezeléséért, beleértve az IH által indított – főként a technikai segítségnyújtáson belüli – közbeszerzések előkészítését, illetve annak koordinálását, a kapcsolattartást közbeszerzési ügyekben, a közösségi

szabályozás változásainak nyomon követését, a PKD és Működési Kézikönyvek esetleges módosítását. Az Irányító Hatóság emellett egy jogi irodát is megbíz a technikai segítségnyújtással kapcsolatos, az IH feladatkörébe tartozó közbeszerzések előkészítésével.

A Közreműködő Szervezet pályázatkezelést, döntés-előkészítést végző minden regionális irodájában kinevezett közbeszerzési referens felelős a pályázatok közbeszerzési kérdéseinek vizsgálatáért. A pályázati csomagban nyilatkozni kell a pályázónak, hogy kötelezett-e közbeszerzésre, és ezt minden esetben meg kell vizsgálnia a szakreferensnek. A pályázati csomagok minden esetben részletes útmutatót tartalmaznak a közbeszerzés feltételeire vonatkozóan.

A projekt lebonyolítás és – ellenőrzés közbeszerzést érintő kérdéseiben a jogi referenseken kívül eseti külső szakértői segítség igénybevételére is lehetőség van.

Állami támogatások - versenypolitika

Az AVOP minden jogcíme esetén a támogatások intenzitása a 1257/99/EK tanácsi rendelet és a 2369/2002/EK rendelet vonatkozó cikkei szerint került meghatározásra. A támogatások intenzitására vonatkozó követelmény a pályázatok értékelése során formai jogosultsági kritériumnak számít. A támogatások intenzitására vonatkozó követelmény a pályázatok értékelése során jogosultsági kritériumnak számít. Az előírásnak való nem megfelelés esetén a pályázat hiánypótlásra kerül. Tapasztalatok azt mutatják, hogy ez ritkán előforduló hiánypótlási ok. A támogatások intenzitását tartalmazzák az egyes pályázati felhívások, valamint a pályázati adatlapok kitöltését segítő útmutatók is.

Az AVOP azon intézkedések esetén, amelyek a Szerződés I. mellékeltében felsorolt termékek előállításán, feldolgozásán és értékesítésén kívül más tevékenységre is támogatást terveznek („Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése”, „Falumegújítás” és „LEADER+”) kiköti, hogy a támogatás ezen esetekben a 69/2001²¹ Bizottsági Rendelettel összhangban kizárólag „de minimis” támogatásként adható, vagy a Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középméretű vállalkozások támogatására történő alkalmazásáról szóló 70/2001 Bizottsági Rendelettel²², vagy a Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásra történő alkalmazásáról szóló, 68/2001 Bizottsági Rendelettel²³ összhangban nyújtható.

A „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés esetén a pályázati felhívás tartalmazza a fenti feltételeket. A beérkezett pályázatok értékelésének, a befogadást megelőző első lépése a Magyar Államkincstár Támogatás Monitoring Osztályától (MÁK TMO) a pályázatra vonatkozó vélemény bekérése, amely tartalmazza az értékeléshez szükséges információkat a pályázó esetleges 60 napon túli köztartozásáról, valamint a pályázó által igényelt egyéb más támogatásokról. Ez a vélemény a pályázatkezelési mappa részét képezi, amely alapján a pályázati felhívásban szereplő feltételek teljesülése ellenőrizhető.

²¹ OJ N L10 of 13.1.2001.

²² OJ L 10 of 13.1.2001.

²³ OJ L 10 of 13.1.2001.

Jelentősen megkönnyíti a közeljövőben a pályázatok feldolgozását a MÁK TMO és az EMIR adatbázis összekapcsolása, ezáltal az ellenőrzés automatikussá tétele.

A „Falumegújítás” intézkedés esetén javasolt a fentiekkel azonos lépések alkalmazása, a „de minimis” szabály szerepeltetése a pályázati felhívásban, és annak történő megfelelés ellenőrzése a MÁK TMO-n keresztül.

A LEADER+ intézkedés megvalósítása a vizsgált időszakban nem kezdődött meg.

Az AVOP minden pályázati kiírását bejelentették a Támogatásokat Vizsgáló Irodánál. Ezeket a TVI jóváhagyta.

Közös Agrárpolitika

Az AVOP és a PKD részletezi a 1257/1999 EK Tanácsi rendelet 37 cikkely 3. pontjának történő megfelelés feltételeit, amelyek a pályázati dokumentáción keresztül érvényesülnek. Ezek alapján **biztosított**:

- a zöldség-gyümölcs ágazatot érintő fejlesztések esetén a CMO-k támogatásával való egyértelmű átfedés mentesség,
- a kvótás termékek esetén az olyan fejlesztések kizárása, amelyek országos szintű termelésbővítés kapcsán az előírt kvóták túllépését eredményeznék. Az ehhez szükséges igazolások és nyilatkozatok listáját és a kibocsátó szervezet nevét a pályázati felhívások tartalmazták. Egyes esetekben az igazolások beszerzése a pályázók számára nehézségekbe ütközött, ezért jelenleg folynak a fejlesztések annak érdekében, hogy a szükséges engedélyezés és az ellenőrzés országos szintű adatbázis alapján történjen. Kivételt képez ez alól a tej kvóta igazolása, amelyet már jelenleg is az MVH adatbázisa alapján a pályázatkezelők ellenőriznek.

Társadalmi befogadás

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program intézkedései a társadalmi befogadást, a hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiacra történő belépését közvetve segítik elő.

A romák társadalmi beilleszkedésének javítását az Irányító Hatóság az 1.5. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása című intézkedés keretében kiemelten kezeli. A pályázati kiírásokban a romák célcsoportként jelentek meg, speciális roma agrárképzés keretében a támogatás mértéke 100%. Az intézkedés a társadalomba való beilleszkedést az oktatáson keresztül segíti elő.

7. Globális támogatások

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében globális támogatás nem volt.

8. Pénzügyi tervezés

A Befektetési Alpok, kölcsönök és kamattámogatások lehetőségével az Irányító Hatóság nem élt.

Táblázatok jegyzéke

1. Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának prioritásai és forrásallokációja.....	23
2. Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának intézkedései és forrásallokációja.....	24
3. A Közösségi támogatás Alapok szerinti felhasználása.....	25
4. A beérkezett és befogadott pályázatok jellemzői, Ft.....	28
5. A beérkezett és befogadott pályázatok jellemzői, euró.....	29
6. A beérkezett és elutasított pályázatok száma és támogatási igénye, Ft.....	32
7. A beérkezett és elutasított pályázatok száma és támogatási igénye, euró.....	32
8. Program indikátorok.....	33
9. 1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban, indikátorok (2004-2006).....	41
10. 1.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	45
11. Mezőgazdasági beruházások támogatása intézkedés, indikátorok (2004-2006).....	46
12. 1.3. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	50
13. A halászati ágazat strukturális támogatása, indikátorok (2004-2006).....	51
14. 1.4. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	54
15. Fiatal gazdálkodók induló támogatása, indikátorok (2004-2006).....	55
16. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása, indikátorok (2004-2006).....	59
17. 1.5. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	58
18. 2.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	66
19. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése, indikátorok (2004-2006).....	67
20. 3. prioritás pénzügyi megvalósulása (2004).....	71
21. A 3. prioritás tervezett és megvalósult eredményei.....	72
22. 3.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	77
23. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, indikátorok (2004-2006).....	78
24. 3.2. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	83
25. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése, indikátorok (2004-2006).....	84
26. 3.4. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	88
27. Falumegújítás, indikátorok (2004-2006).....	89
28. 3.5. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	91
29. LEADER+, indikátorok (2004-2006).....	93
30. A 4.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2004).....	95
31. A Technikai segítségnyújtás indikátorai (2004-2006).....	96
32. Az AVOP pénzügyi megvalósítása, Ft (2004).....	98
33. Az AVOP pénzügyi megvalósítása, euró (2004).....	99
34. Az alapok pénzügyi előrehaladása, Ft.....	100
35. Az alapok pénzügyi előrehaladása, euró.....	101
36. Az Európai Bizottság által teljesített kifizetések.....	102

MELLÉKLETEK

Mellékletek jegyzéke

1. A beérkezett pályázatok számának megoszlása az egyes régiókban, %	138
2. A beérkezett pályázatok számának regionális megoszlása, %	139
3. A beérkezett pályázatok és a támogatási igény kedvezményezettek szerint	140
4. A beérkezett pályázatok jellemzői, Ft	142
5. A beérkezett pályázatok jellemzői, euró.....	143
6. Az AVOP Monitoring Bizottság 2004. évi munkájához kapcsolódó dokumentumok listája	144
7. Indikátor táblák az AVOP nyomonkövetésére, 2004-2006.....	145
8. Kiegészítő információ a benyújtott pályázatok jellemzőiről.....	146

A beérkezett pályázatok számának megoszlása az egyes régiókban, %

Intézkedések	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	62,2	70,0	68,8	76,5	65,2	79,0	78,1	73,2
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	57,9	69,1	67,5	73,7	63,1	76,4	74,0	70,6
1.3. A halászati ágazat strukturális támogatása	0,0	0,3	0,0	0,2	0,2	0,5	0,1	0,2
1.4. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	3,8	0,6	1,4	2,2	1,6	2,1	3,0	2,1
1.5. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	0,5	0,0	0,0	0,3	0,4	0,0	1,0	0,4
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	6,7	1,5	2,6	3,2	3,9	3,0	2,9	3,1
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	6,7	1,5	2,6	3,2	3,9	3,0	2,9	3,1
3. Vidéki térségek fejlesztése	29,2	28,6	28,6	20,3	30,9	18,1	19,0	23,6
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	2,9	3,5	3,3	3,9	10,8	2,7	2,0	4,1
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	6,7	9,0	8,8	5,6	7,1	4,9	10,8	7,7
3.4. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	19,6	16,0	16,5	10,8	12,9	10,5	6,2	11,8
4. Technikai segítségnyújtás	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Összesen	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

A beérkezett pályázatok számának regionális megoszlása, %

Intézkedések	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld	Ország összesen
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	4,3	8,5	14,0	15,5	12,8	21,2	23,8	100,0
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	0,0	14,3	0,0	14,3	14,3	57,1	14,3	100,0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	9,6	2,4	9,6	15,7	10,8	19,3	32,5	100,0
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	7,1	0,0	0,0	14,3	14,3	0,0	64,3	100,0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	11,3	4,0	12,1	15,3	17,7	18,5	21,0	100,0
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	3,7	7,4	11,7	14,1	37,4	12,9	11,0	100,0
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	4,6	10,2	16,8	10,9	13,2	12,5	31,9	100,0
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	8,8	11,8	20,6	13,5	15,7	17,4	12,0	100,0
4. Technikai segítségnyújtás	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Összesen	5,3	8,7	14,7	14,8	14,3	19,6	22,7	100,0

A beérkezett pályázatok és a támogatási igény kedvezményezetttek szerint

Kedvezményezetttek megnevezése	Beérkezett pályázatok			Igényelt támogatás	
	száma, db	prioritáson	AVOP-on	prioritáson	AVOP-on
		belüli aránya, %		belüli aránya, %	
1. prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban					
Belföldi természetes személy	569	19,6	14,4	11,4	6,8
Kisvállalkozás	348	12,0	8,8	16,0	9,6
Közép-vállalkozás	280	9,7	7,1	17,4	10,4
Mikro-vállalkozás	1500	51,8	37,9	45,9	27,4
Nagyvállalat	62	2,1	1,6	5,3	3,2
Non-profit szervezet államháztartáson belül	18	0,6	0,5	0,8	0,5
Non-profit szervezet államháztartáson kívül	3	0,1	0,1	0,2	0,1
Nem besorolható	116	4,0	2,9	3,0	1,8
Összesen	2896	100,0	73,2	100,0	59,8
2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása					
Belföldi természetes személy	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kisvállalkozás	35	28,2	0,9	16,5	1,9
Közép-vállalkozás	36	29,0	0,9	33,8	3,9
Mikro-vállalkozás	26	21,0	0,7	18,7	2,2
Nagyvállalat	16	12,9	0,4	24,9	2,9
Non-profit szervezet államháztartáson belül	1	0,8	0,0	1,4	0,2
Non-profit szervezet államháztartáson kívül	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nem besorolható	10	8,1	0,3	4,7	0,6
Összesen	124	100,0	3,1	100,0	11,7
3. prioritás: Vidéki térségek fejlesztése					
Belföldi természetes személy	97	10,4	2,5	3,8	1,1
Kisvállalkozás	29	3,1	0,7	3,5	1,0
Közép-vállalkozás	12	1,3	0,3	1,5	0,4
Mikro-vállalkozás	113	12,1	2,9	8,0	2,3
Nagyvállalat	5	0,5	0,1	0,9	0,2
Non-profit szervezet államháztartáson belül	530	56,8	13,4	70,8	20,2
Non-profit szervezet államháztartáson kívül	115	12,3	2,9	8,1	2,3
Nem besorolható	32	3,4	0,8	3,4	1,0
Összesen	933	100,0	23,6	100,0	28,5
AVOP összesen*					
Belföldi természetes személy	666	-	16,8	-	7,9
Kisvállalkozás	412	-	10,4	-	12,5
Közép-vállalkozás	328	-	8,3	-	14,8
Mikro-vállalkozás	1639	-	41,4	-	31,9
Nagyvállalat	83	-	2,1	-	6,3
Non-profit szervezet államháztartáson belül	549	-	13,9	-	20,8
Non-profit szervezet államháztartáson kívül	118	-	3,0	-	2,5
Nem besorolható	162	-	4,1	-	3,3
Összesen	3957	-	100,0	-	100,0

* A Technikai segítségnyújtás négy darab nem besorolható kategóriába tartozó kedvezményezettjét is tartalmazza.

4. melléklet
A beérkezett pályázatok jellemzői, Ft

Megnevezés	Darabszám	Megoszlás %	Projektérték, Ft	Támogatási igény, Ft	Átlagos			Támogatási döntés 2004-ban	
					Projektérték, Ft	Támogatási		Darabszám	Támogatás igény, Ft
						igény, Ft	arány, %		
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2 896	73,2	126438004335	55009695985	43659532	18995061	81,4	22	456917138
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2 792	70,6	124691673160	53701397727	44660341	19234025	82,4	22	456917138
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	0,2	412708802	143976456	58958400	20568065	88,1	0	0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	2,1	682458253	556091321	8222389	6699895	28,7	0	0
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	0,4	651164120	608230481	46511723	43445034	186,2	0	0
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	3,1	29503717232	10724198098	237933203	86485469	370,7	0	0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	3,1	29503717232	10724198098	237933203	86485469	370,7	0	0
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	23,6	36439554237	26569183342	39056328	28477153	122,0	0	0
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	4,1	2757993844	1306847083	16920208	8017467	34,4	0	0
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	7,7	16919914715	12647554762	55657614	41603799	178,3	0	0
3.3. Falufejlesztés és -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	11,8	16761645678	12614781497	35969197	27070347	116,0	0	0
3.4. LEADER +	0	0,0	0	0	-	-	-	0	0
4. Technikai Segítségnyújtás	4	0,1	27000000	27000000	6750000	6750000	28,9	4	27000000
4.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához (előkészítés, kiválasztás, ellenőrzés)	3	0,1	25312500	25312500	8437500	8437500	36,2	3	25312500
4.2. Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása	1	0,0	1687500	1687500	1687500	1687500	7,2	1	1687500
Összesen	3957	100,0	192381275804	92330077425	48617962	23333353	100,0	26	483917138

5. melléklet
A beérkezett pályázatok jellemzői, euró

255 Ft/euró

Megnevezés	Darabszám	Megoszlás %	Projektérték, euró	Támogatási igény, euró	Átlagos			Támogatási döntés 2004-ban	
					Projektérték, euró	Támogatási		Darabszám	Támogatás igény, euró
						igény, euró	arány, %		
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2 896	73,2	495835311	215724298	171214	74490	81,4	22	1791832
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2 792	70,6	488986954	210593717	175139	75428	82,4	22	1791832
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	0,2	1618466	564614	231209	80659	88,1	0	0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	2,1	2676307	2180750	32245	26274	28,7	0	0
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	0,4	2553585	2385218	182399	170373	186,2	0	0
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	3,1	115700852	42055679	933071	339159	370,7	0	0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	3,1	115700852	42055679	933071	339159	370,7	0	0
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	23,6	142900213	104192876	153162	111675	122,0	0	0
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	4,1	10815662	5124891	66354	31441	34,4	0	0
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	7,7	66352607	49598254	218265	163152	178,3	0	0
3.3. Falujfejlesztés és -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	11,8	65731944	49469731	141056	106158	116,0	0	0
3.4. LEADER +	0	0,0	0	0	-	-	-	0	0
4. Technikai Segítségnyújtás	4	0,1	105882	105882	26471	26471	28,9	4	105882
4.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához (előkészítés, kiválasztás, ellenőrzés)	3	0,1	99265	99265	33088	33088	36,2	3	99265
4.2. Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása	1	0,0	6618	6618	6618	6618	7,2	1	6618
Összesen	3957	100,0	754436376	362078735	190659	91503	100,0	26	1897714

Az AVOP Monitoring Bizottság 2004. évi munkájához kapcsolódó dokumentumok listája

- Beszámoló az AVOP helyzetéről (Tóthné dr. Pásztor Zsuzsanna igazgató, MVH, Vidékfejlesztési Igazgatóság) 2004. július 6.
- Agrár és vidékfejlesztési célok támogatása a csatlakozás után (Bajtai Erzsébet, MVH Vidékfejlesztési Igazgatóság) 2004. július. 6.
- Összefoglaló az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program előrehaladásáról (AVOP IH) 2004 december 1.
- Tájékoztató a Program Kiegészítő Dokumentum jelenlegi helyzetéről, módosításairól (Dr. Maác Miklós AVOP IH) 2004. december 9.
- Beszámoló az AVOP éves végrehajtásáról (Dr. Maác Miklós AVOP IH) 2004. december 9.
- Az AVOP kivitelezésének helyzete (Tóthné dr. Pásztor Zsuzsanna igazgató, MVH, Vidékfejlesztési Támogatások Igazgatósága) 2004. december 9.
- Tájékoztató az EMIR információs rendszerről (Rózsa Géza AVOP IH, Csomár Zoltán, MVH) 2004. december 9.
- AVOP Kommunikációs tervének rövid ismertetése (Kónya Edit AVOP IH) 2004. december 9.

7. melléklet

Indikátor táblák az AVOP nyomon követésére, 2004-2006

Kiegészítő információ a benyújtott pályázatok jellemzőiről*A pályázók kedvezményezettek szerinti jellemzői*

Az AVOP intézkedéseire pályázó kedvezményezettek legnépesebb csoportját (41,5%-os részesedéssel) a mikro-vállalkozások alkotják. A mikro-vállalkozásokat az AVOP szintjén a belföldi természetes személyek, majd a non-profit szervezetek, követik (3. melléklet). A kedvezményezettek összetétele a prioritások irányultságától függően változik.

Az 1. prioritásra pályázók több mint fele (51,5%-a) mikro-vállalkozás, ennél jóval kisebb arányt képviselnek a belföldi természetes személyek (19,3%), a kisvállalkozások (11,9%).

A 2. prioritás kedvezményezettjei között közel azonos (27,4-29,0%-os) mértékben találhatók kis-, és középvállalkozások. A pályázók között ennél kisebb arányt képviselve jelen vannak a nagyvállalatok (12,9%) és a mikro-vállalkozások (21,0%) is. Az egy pályázóra jutó támogatási igény a vállalkozás méretétől, a pályázók számától függően tág határok (10-166 millió Ft; 39-651 ezer euró) között mozog.

A 3. prioritás intézkedéseire a fejlesztések jellegéből adódóan közel 70%-os arányban non-profit szervezetek pályáztak. A pályázati kedv különösen az államháztartáshoz tartozó szervezetek (önkormányzatok) körében volt népszerű, amely az általuk igényelt támogatás 56,4%-os részesedésében is kifejezésre jut. A pályázók között – 10-12% közötti arányban – a belföldi személyek és a mikro-vállalkozások is megtalálhatók.

Az AVOP pályázatok átlagos mérete és minősége

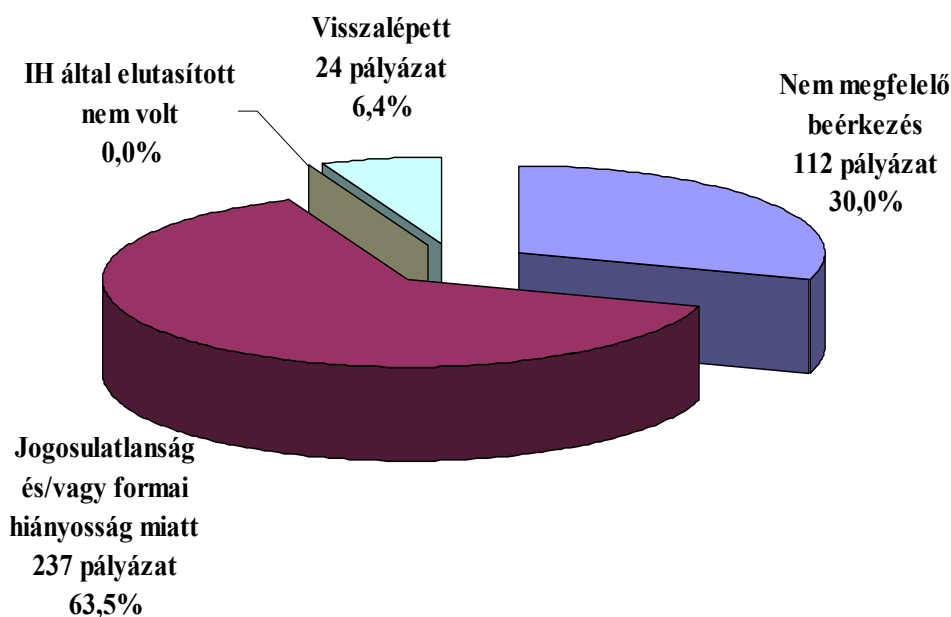
A beérkezett pályázatok átlagos projektértéke a 2. prioritás esetében a legmagasabb 237,9 millió Ft (933 071 euró), ami a fejlesztések jellegével, a projektérték kritériumként szereplő előírásával magyarázható (4. és 5. melléklet). Ennél szerényebb, de közel sem jelentéktelen az átlagos projektérték a másik két prioritás esetében (az 1. prioritásnál 43,7 millió Ft, 171 214 euró; a 3. prioritásnál 39,1 millió Ft, 153 162 euró). Hasonlóképpen alakulnak az átlagos támogatási igények is (amit a támogatás mértéke természetesen befolyásol). Legnagyobb összegű az átlagos támogatási igény (86,5 millió Ft, 339 159 euró) az „Élelmiszer-feldolgozás modernizálása” prioritásnál, és ennek harmada 28,5 millió Ft (111 675 euró) a 3. prioritás, illetve negyede, 19 millió Ft (74 490 euró) az 1. prioritás esetében. A jóváhagyott pályázatok támogatási igénye 483,9 millió Ft (1 897 714 euró), ami a 2004-re előírányzott támogatási összeg 1,9%-a.

A beérkezett pályázatok minőségét a pályázatírási gyakorlat és tapasztalat hiánya alapvetően befolyásolja. Jelenleg még **szérenynek mondható a pályázatíró szolgáltatások igénybevétele**, amelyet a pályázók szűkös anyagi lehetőségei is

korlátoznak. A pályázatok minőségi kifogásai között a jogosulatlanság, a formai hibák (és a hiánypótlás elmulasztása miatti) elutasítás, illetve a pályázó visszalépeése említhető. A bírálat további szakaszaiban a DEB és az IH is hozhat elutasító döntést (1. ábra, 1. és 1. táblázat).

7. ábra

Az elutasított AVOP pályázatok elutasítás oka szerinti megoszlása, 2004
(összesen 373 db pályázat)

Az említett indokok alapján a 2004. december 31-ig 373 pályázatot (a beérkezett pályázatok 9,4%-át) utasítottak el. A sikertelen pályázatok viszonylag alacsony aránya a bírálatok jelenleg még szerény előrehaladásával is magyarázható. Az indokok között közel leggyakoribb ok a jogosulatlanság és/ vagy formai hiányosságok miatti elutasítás (az elutasított pályázatok 63,5%-a) volt, de a pályázatok közel egyharmadát (30,0%-át) tette ki a nem megfelelő beérkezéssel⁴ elutasítottak aránya. A visszalépett, illetve visszavont pályázatok aránya mindössze 6,4% (24 pályázat). Az elutasított pályázatok viszonylag nagy száma szintén a pályázatok bonyolultságának, a pályázatiírás kezdeti nehézségeinek, a pályázatiírók gyakorlatlanságának tudható be, annak ellenére, hogy az IH az informálás, a felkészítés formáinak igen széles skáláját alkalmazta.

⁴ Nem megfelelő példányszámban, formanyomtatványon, vagy határidőn túl beérkezett pályázatok/projekt darabszáma.

A beérkezett és elutasított pályázatok száma és támogatási igénye, Ft

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			ebből:					
				Jogosulatlan és/vagy formai hiányosság miatt elutasított		Visszalépett (db)		Nem megfelelő beérkezés	
	száma, db	megoszlása, %	támogatási igénye, Ft	száma, db	aránya *, %	száma, db	aránya *, %	száma, db	aránya *, %
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2896	73,2	55 009 695 985	125	4,3	13	0,4	46	1,6
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2792	70,6	53 701 397 727	103	3,7	13	0,5	31	1,1
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	0,2	143 976 456	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	2,1	556 091 321	19	22,9	0	0,0	12	14,5
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	0,4	608 230 481	3	21,4	0	0,0	3	21,4
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	3,1	10 724 198 098	8	6,5	2	1,6	8	6,5
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	3,1	10 724 198 098	8	6,5	2	1,6	8	6,5
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	23,6	26 569 183 342	104	11,1	9	1,0	58	6,2
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	4,1	1 306 847 083	18	11,0	2	1,2	7	4,3
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	7,7	12 647 554 762	12	3,9	5	1,6	6	2,0
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	11,8	12 614 781 497	74	15,9	2	0,4	45	9,7
4.1. Technikai segítségnyújtás	4	0,1	27 000 000	0	0,0	0	0,0	0	0,0
AVOP összesen	3957	100	92 330 077 425	237	6,0	24	0,6	112	2,8

*A beérkezett pályázatok száma prioritásonként és intézkedésenként=100%

39. táblázat

A beérkezett és elutasított pályázatok száma és támogatási igénye, euró

(255 Ft/euró)

Megnevezés	Beérkezett pályázatok			ebből:					
				Jogosulatlan és/vagy formai hiányosság miatt elutasított		Visszalépett (db)		Nem megfelelő beérkezés	
	száma, db	megoszlása, %	támogatási igénye, euró	száma, db	aránya*, %	száma, db	aránya*, %	száma, db	aránya*, %
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	2896	73,2	215 724 298	125	4,3	13	0,4	46	1,6
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	2792	70,6	210 593 717	103	3,7	13	0,5	31	1,1
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	7	0,2	564 614	0	0,0	0	0,0	0	0,0
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	83	2,1	2 180 750	19	22,9	0	0,0	12	14,5
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	14	0,4	2 385 218	3	21,4	0	0,0	3	21,4
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	124	3,1	42 055 679	8	6,5	2	1,6	8	6,5
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	124	3,1	42 055 679	8	6,5	2	1,6	8	6,5
3. Vidéki térségek fejlesztése	933	23,6	104 192 876	104	11,1	9	1,0	58	6,2
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	163	4,1	5 124 891	18	11,0	2	1,2	7	4,3
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	304	7,7	49 598 254	12	3,9	5	1,6	6	2,0
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	466	11,8	49 469 731	74	15,9	2	0,4	45	9,7
4.1. Technikai segítségnyújtás	4	0,1	105 882	0	0,0	0	0,0	0	0,0
AVOP összesen	3957	100	362 078 735	237	6,0	24	0,6	112	2,8

Az elutasított pályázatok prioritásonkénti jellemzői az alábbiak:

1. prioritás: A jogosulatlan és/vagy formai hibák, hiányosságok miatt 125 pályázatot (a prioritásra beérkezett pályázatok 4,3%-át) utasítottak el, 13 pályázó pedig időközben visszavonta pályázatát. Az elutasított és visszalépett pályázatok támogatási igénye összesen 2,8 milliárd Ft-ot (10 898 816 euró) tesz ki.

2. prioritás: A jogosulatlan és elutasított pályázatok száma 8 db (a prioritáson belül beérkezett pályázatok 6,5%-a), támogatási igényük 343,3 millió Ft (1 346 196 euró), 2 visszalépett projekt volt 193,8 millió Ft (760 095 euró) támogatási igénnyel.

3. prioritás: A jogosulatlan és elutasított pályázatok száma 104 db (a prioritáson belül beérkezett pályázatok 11,1%-a), visszalépett projektek száma 9 db, támogatási igényük összesen 3,1 milliárd Ft, azaz 12 328 184 euró. További 10 pályázatot már a Döntés-előkészítő Bizottság utasított el.

A támogatásra javasolt pályázatoknak a pontozásos bírálat során legalább 50 pontot kell elérniük. A 2004. november 30-ig értékelt pályázatok átlagos minősítési pontszáma 65 volt. Az átlagos bírálati pontszám kialakításában az „1.1 Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés pályázatainak legnagyobb arányú feldolgozása játszott leginkább szerepet. A többi prioritásnál egyáltalán nincs, vagy nagyon kevés a döntésre felterjesztett, értékelt pályázatok száma.. A pályázatok prioritások közötti minőségi különbségei a feldolgozottság jelenlegi fázisában még nem ítélni meg. Az elfogadás és a támogatás feltételeként többször felvetődött pályázatok ponthatárhoz kötött minősítése, a ponthatárok nyilvánosságra hozása. Döntés ezen a téren 2005-ben, szélesebb körű tapasztalatok alapján hozható majd.

Az AVOP intézkedéseire benyújtott pályázatok „dömpingje” az alábbi okokra vezethető vissza:

- előcsatlakozási program támogatási igényhez képest mutatózó forráshiányra,
- hasonló célú nemzeti támogatások megszűnésére,
- erőteljes törekvés a viszonylag alacsony keretösszegekből történő fejlesztések megvalósítására.

A benyújtott pályázatok minőségével kapcsolatban elmondható, hogy a pályázatok döntő része (több mint 50%-a) hiánypótlásra szorul. A pályázatok kidolgozottsága a célnak ugyan többnyire megfelel, de a fejlesztési elképzelések, feltételek, a várható eredmények nem elég kidolgozottak, elnagyoltak. Ez a hiányosság jelentősen veszélyezteti a pályázatok sikerét, pozitív

elbírálását. Gondot jelentett még, hogy az év során több jogszabály is utólag változott, (például az ÁFA szabályozás), így pályázati kiírásokat utólag (visszamenőleg) módosítani kellett. Egyes pályázatoknál a pénzügyi tábla rosszul tartalmazta a támogatásintenzitás mértékét, ami a pályázati útmutatókban szereplő hibás kalkulációból következik. Az elutasítások legfőbb oka a nem megfelelő felterjesztési (háttér) dokumentáció, vagy a támogatásra javasolt projekt alacsony pontszáma volt.

A pályázatok elutasításának főbb okai között a formai hibák és a jogosultság hiánya, félreértelmezése is megemlíthető. A formai követelmények tekintetében a leggyakoribb hibák az alábbiak:

- a pályázati dokumentáció elektronikus (CD lemez) beküldésének elmulasztása,
- az ÁFA helytelen számítása (főleg az arányosítási képlet rossz alkalmazása),
- a projekt összköltségének pontatlan/helytelen feltüntetése,
- a pályázati adatlapok hiányos kitöltése.

A pályázat elektronikus benyújtásának előírása a pályázók jelentős részénél gondot okozott, amely a kedvezményezettek rendkívül heterogén összetételére, a feltételek jelentős eltérésére vezethető vissza. A pályázatok CD-ROM mellékletének előírása túlzottan szigorú feltételnek bizonyult, ezért a bírálat későbbi szakaszában ezt a hiányosságot nem tekintették kizáró oknak. Komoly gondot okozott az ÁFA elszámolás módszerének bizonytalansága, bonyolultsága, a pályázati feltételek, kritériumok többszöri módosítása. Ezért sok esetben előfordult a pályázat pénzügyi részének többszöri átszámolása is.

Időközben három pályázati kiírás felfüggesztésére került sor, a felfüggesztési döntés bejelentése után, a pályázati dokumentáció elkészítésének kényszerű felgyorsítása miatt nagyobb arányban érkeztek be gyengébb minőségű pályázatok.

A pályázatok minőségének javítása érdekében szükséges a nyilvánossági és kommunikációs, vagy a program végrehajtását segítő eljárásrendet – az értékelések későbbi tapasztalatainak figyelembe vételével – javítani, módosítani.